

Unia Europejska
Europejski
Fundusz
Rybacki

Operacja współfinansowana przez Unię Europejską ze środków finansowych Europejskiego Funduszu Rybackiego zapewniającą inwestycje w zrównoważone rybołówstwo.

Załącznik do Uchwały nr 18/2018
Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka
7 Ryb” z dnia 9.01.2018. r. w sprawie uchwalenia tekstu jednolitego
Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2016-2023 Stowarzyszenia Lokalna
Grupa Rybacka „7 Ryb”

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU NA LATA 2016 - 2023

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „7 Ryb”

Gmina Rogoźno   Gmina Oborniki   Gmina Wągrowiec   Gmina Wyrzysk   Gmina Szamocin

Gmina Margonin

Gmina Skoki

Gmina Kiszkowo

Gmina Gołańcz

Wągrowiec, styczeń 2018

Spis treści

1. Charakterystyka LGD	str. 4
1.1. Nazwa LGD	str. 4
1.2. Opis obszaru	str. 4
1.3. Potencjał LGD	str. 5
1.3.1. Opis procesu tworzenia partnerstwa	str. 5
1.3.2. Doświadczenie LGR „7 Ryb”	str. 5
1.3.3. Doświadczenie członków Stowarzyszenia LGR „7 Ryb”	str. 7
1.3.4. Doświadczenie Stowarzyszenia LGR „7 Ryb” w opracowaniu i realizacji LSR – doświadczenie kadr.....	str. 7
1.3.5. Doświadczenie LGR „7 Ryb” z PO RYBY 2007-2013, a polityka w okresie Programowania 2014-2020	str. 8
1.3.6. Wpływ operacji realizowanych przez LGR „7 Ryb” na sytuację obszaru działania.	str. 8
1.4 Reprezentatywność LGD.....	str.9
1.5 Organ decyzyjny – Rada.	str.9
1.6 Zasady funkcjonowania LGD.....	str.10
1.7 Potencjał ludzki LGD.	str. 11
2. Partycypacyjny charakter LSR	str. 12
2.1 Metody konsultacji społecznych.....	str. 12
2.1.1 Etap przygotowania LSR.....	str. 12
2.1.2 Etap wdrażania LSR.....	str. 16
2.2 .Analiza wniosków z konsultacji.....	str. 17
3. Diagnoza – opis obszaru i ludności	str. 17
3.1 Spójność wewnętrzna obszaru LSR	str. 17
3.1.1. Wspólna przestrzeń	str. 17
3.1.2. Wspólna historia i tożsamość.....	str. 18
3.1.3. Wspólne zasoby lokalne	str. 18
3.1.4. Wspólne tradycje.....	str. 18
3.1.5. Wspólne potrzeby	str. 19
3.2 Ludność	str. 19
3.2.1.Liczba ludności.....	str. 19
3.2.2 Gęstość zaludnienia	str. 19
3.2.3.Struktura ludności.....	str. 19
3.3 Rynek pracy.....	str. 19
3.4 Problemy społeczne	str. 22
3.5 Grupy defaworyzowane, wykluczeni społecznie.....	str. 23
3.6 Działalność sektora społecznego	str. 23
3.7 Charakterystyka gospodarki i przedsiębiorczości	str. 24
3.8 Charakterystyka rolnictwa i rynku rolnego	str. 25
3.8.1 Charakterystyka sektora rybackiego	str. 26
3.9 Dziedzictwo kulturowo-historyczne oraz przyrodnicze.....	str. 27
3.10Charakterystyka obszarów atrakcyjnych pod względem turystycznym.....	str. 28
3.11Wnioski – grupy i problemy szczególnie istotne dla realizacji LSR.....	str. 29
4. Analiza SWOT	str. 30
4.1 Wyniki analizy SWOT	str. 30
4.2 Wnioski.....	str. 34
5. Cele i wskaźniki	str. 35
5.1 Specyfikacja i opis celów	str. 35
5.1.1.Logika interwencji LSR	str. 35
5.1.2 Cele ogólne	str. 35
5.1.3 Cele szczegółowe.....	str. 36

5.1.4 Przedsięwzięcia.....	str. 38
5.2 Specyfikacja wskaźników	str. 46
5.3 Zgodność celów LSR z celami PO Ryby.....	str. 51
5.3.1 Zgodność z celem przekrojowym A	str. 51
5.3.2 Zgodność z celem przekrojowym B.....	str. 51
5.3.3 Zgodność z celem przekrojowym C	str. 51
5.3.4 Zgodność z celem przekrojowym D	str. 51
6. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru.....	str.51
6.1 Ogólna charakterystyka.....	str.51
6.2 Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów	str.53
6.3 Innowacyjność	str.58
6.4 Projekty grantowe i operacje własne	str.58
7. Plan działania	str. 59
8. Budżet LSR.....	str. 59
9. Plan komunikacji	str. 61
9.1 Cele działań komunikacyjnych.....	str. 61
9.2 Metody działań i grupy docelowe.....	str. 61
9.3 Działania korygujące.....	str. 62
10. Zintegrowanie	str. 62
10.1 Opis zgodności i komplementarności LSR z innymi dokumentami strategicznymi.....	str. 62
10.2 Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć	str. 64
10.3 Zintegrowanie LSR na przykładzie celu 2.2	str. 65
11. Monitoring i ewaluacja	str. 65
11.1 Zasady monitorowania i ewaluacji	str. 65
11.2 Kryteria ewaluacyjne.....	str. 66
11.3 Wykorzystanie wyników monitoringu i ewaluacji	str. 66
12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	str. 67
Wykaz wykorzystanej literatury	str. 67
Załączniki do LSR	str. 67
• Procedura aktualizacji LSR	str. 67
• Procedury dokonywania ewaluacji i monitoringu.....	str. 68
• Plan działania.....	str. 72
• Budżet LSR	str. 77
• Plan komunikacji	str. 77

1. Charakterystyka LGD

1.1 Nazwa LGD

1. Nazwa Stowarzyszenia: Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „7 Ryb”.¹
2. Siedziba: ul. Kolejowa 24, 62-100 Wągrowiec
3. Data wpisu do KRS: 10 listopada 2009 r.
4. Nr w KRS: 0000341372
5. REGON: 301258719
6. NIP: 7661972100
7. Nadzór nad Stowarzyszeniem sprawuje: Marszałek Województwa Wielkopolskiego.

LGR „7 Ryb” działa jako stowarzyszenie posiadające osobowość prawną. W Stowarzyszeniu członkami zwyczajnymi są osoby fizyczne i osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego. W Stowarzyszeniu funkcjonują następujące organy: Walne Zebranie Członków, Zarząd, Komisja Rewizyjna. Ponadto funkcjonuje dodatkowy organ jakim jest Rada, do właściwości której należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR oraz ustalenie kwoty wsparcia.

1.2. Opis obszaru

LGR „7 Ryb” obejmuje zasięgiem **9 gmin o łącznej powierzchni 1817 km²**, zamieszkały przez **115.154** mieszkańców według stanu na 31.12.2013 r.

Wykaz gmin wchodzących w skład LGR „7 Ryb” wraz z określeniem liczby mieszkańców zameldowanych na ich obszarze, powierzchni oraz dochodu podatkowego gminy na 1 mieszkańca podane są w poniższej tabeli.

Tabela 1 Podstawowe informacje o gminach członkowskich Stowarzyszenia LGR „7 Ryb”

Gminy LGR	Liczba mieszkańców na 31.12.2013 *	Powierzchnia km ² *	Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca na 31.12.2013 **	Rodzaj gminy	Powiat
Wągrowiec	12.059	348	873,16	wiejska	Wągrowiecki
Oborniki	33.454	340	1.638,49	miejsko-wiejska	Obornicki
Skoki	9.283	198	1.547,89	miejsko-wiejska	Wągrowiecki
Kiszkowo	5.390	114	1.439,22	wiejska	Gnieźnieński
Rogoźno	18.263	216	1.177,18	miejsko-wiejska	Obornicki
Margonin	6.386	123	1.966,66	miejsko-wiejska	Chodzieski
Szamocin	7.558	127	782,46	miejsko-wiejska	Chodzieski
Gołańcz	8.547	192	980,85	miejsko-wiejska	Wągrowiecki
Wyrzysk	14.214	159	822,21	miejsko-wiejska	Pilski
RAZEM	115.154	1.817	11.228,12		

Źródła: * www.stat.gov.pl/bdl, ** www.mf.gov.pl.

Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR **wynosi 9,0%** co oznacza, że LSR **przekracza** liczbę bezrobotnych w relacji do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie wielkopolskim., która wynosi **6,6%**. Dane statystyczne dotyczące zarówno liczby bezrobotnych oraz liczby osób w wieku produkcyjnym zostały szczegółowo opisane w rozdziale 3.3 dotyczącym rynku pracy.

Dochód podatkowy gminy na 1 mieszkańca na obszarze LSR (obliczony jako średnia z gmin tworzących obszar LSR wynosi 1.247,57 zł i jest wyższy niż średni obliczony dla województwa wielkopolskiego, który wynosi 1.231,41 zł.

Teren działania LGR „7 Ryb” wg. danych na dzień 31.12.2013 r. zamieszkuje **115.154** osób, co stanowi 3,32% ogólnej liczby mieszkańców województwa wielkopolskiego, która wynosi 3.467.016 osób.

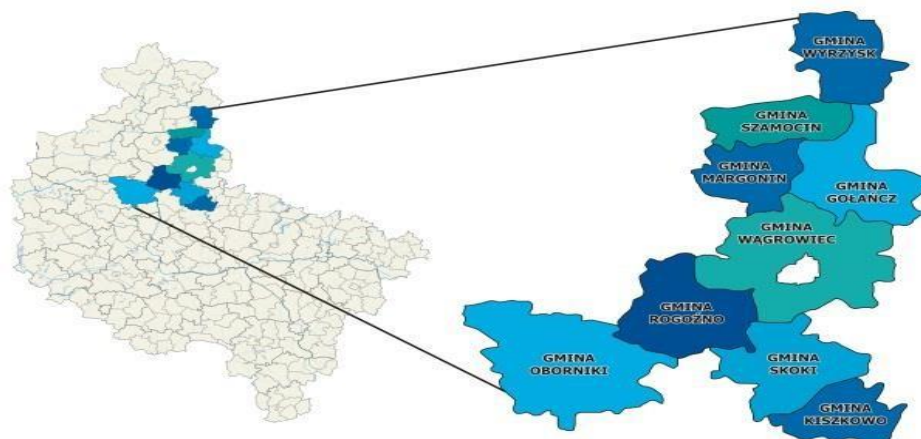
Wobec powyższego obszar realizacji LSR **obejmuje** liczbę mieszkańców **większą** niż średnia liczba mieszkańców objętych LSR/LSROR w latach 2007-2013 w województwie wielkopolskim, ponieważ ww. średnia wynosi **64.126,43** (LGR/LGD –strategie 2007-2013).

Powierzchnia gmin należących do LGR „7 Ryb” stanowi 6,09% powierzchni województwa wielkopolskiego, która wynosi 29.826 km². Gminy wchodzące w skład LGR „7 Ryb” **tworzą spójność przestrzenną**.

Od wschodu obszar LGR „7 Ryb” graniczy z gminami: Kcynia, Wapno, Damasławek, Mieścisko, Kłecko, Łubowo, od południa z gminami: Pobiedziska, Murowana Goślina, Suchy Las, Rokietnica, od zachodu z gminami: Szamotuły, Obrzycko, Połajewo, Ryczywół, Budzyń, Chodzież od południa Łobżenica, Białośliwie, Miasteczko Krajeńskie.

¹ W dalszej części zwane LGR „7 Ryb”, LGR, LGD, RLGD, Stowarzyszeniem.

Rys. nr 1: Mapa obszaru LGR „7 Ryb” na tle województwa.

źródło: opracowanie własne.

1.3. Potencjał LGD

1.3.1 Opis procesu tworzenia partnerstwa

Stowarzyszenie jako Rybacka Lokalna Grupa Działania jest partnerstwem trójsektorowym, składającym się z przedstawicieli sektora publicznego, gospodarczego, w tym rybackiego i społecznego oraz reprezentantów mieszkańców zamieszkujących obszar stowarzyszenia, powołanym w szczególności do działania na rzecz zrównoważonego rozwoju obszaru zależnego od rybactwa.

LGR „7 Ryb” powstało 10 listopada 2009 roku (rejestracja w KRS), z inicjatywy Wójta Gminy Wągrowiec oraz Burmistrza Miasta i Gminy Oborniki. W wyniku konsultacji prowadzonych z innymi samorządami, spójnymi terytorialnie okazało się, że są one zainteresowane współtworzeniem stowarzyszenia, które w ramach perspektywy finansowej 2007-2013, ze środków Osi 4 PO RYBY, realizować będzie Lokalną Strategię Rozwoju Obszarów Rybackich² na obszarze zamieszkałym przez blisko 100 tys. mieszkańców z 7 gmin (czterech powiatów województwa wielkopolskiego): Wągrowiec, Szamocin, Skoki, Wyrzysk, Margonin, Rogoźno, Oborniki.

W 2015 r. podjęto rozmowy z kolejnymi samorządami zainteresowanymi członkostwem w Stowarzyszeniu. Wynikiem prowadzonych rozmów było przystąpienie dwóch samorządów w maju 2015 r. do LGR „7 Ryb” - Gminy Kiszkowo oraz Gminy Gołańcz.

1.3.2 Doświadczenie LGR „7 Ryb”

Dla realizacji wspólnych celów w ramach PO RYBY 2007-2013 opracowano LSROR, w której wskazano najważniejsze działania na rzecz rozwoju obszaru objętego LSROR. Wdrażanie strategii miało bezpośrednio wpłynąć na realizację wyznaczonych celów, tj.:

1. Poprawa warunków życia na obszarze objętym LSROR,
2. Wzrost znaczenia sektora rybackiego w gospodarce obszaru „7 Ryb”,
3. Rozwój turystyki i rekreacji.

LGR „7 Ryb” w ramach wdrażania i realizacji osi 4 Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”³ dysponowała budżetem początkowym na realizację LSROR w wysokości 21.486.256,10 zł, kwota ta w wyniku podpisanego aneksu została zmniejszona i ostatecznie wynosiła 19.727.465,10 zł. LGR „7 Ryb” zakończyła wdrażanie LSROR i zrealizowała zadania poprzez realizację operacji z pomocą Beneficjentów osiągając wynik 98,74% wykorzystania wartości budżetu. Świadczy to o dużym potencjale kadrowym i doświadczeniu oraz kwalifikacjach osób i pracowników, którzy z oddaniem współpracują na rzecz lokalnej społeczności w trosce o jak najkorzystniejsze i najefektowniejsze wykorzystanie środków pieniężnych pochodzących z PO RYBY 2007-2013 z korzyścią dla dobra mieszkańców i zrównoważonego rozwoju całego obszaru.

Według zawartych umów pomiędzy Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego, a beneficjentami, środki zostały rozdysponowane na:

1. beneficjentów sektora publicznego, społecznego i gospodarczego (w IX naborach wniosków ogłoszonych przez Stowarzyszenie na cztery rodzaje operacji) w wysokości 17.539.392,16 zł, co stanowi 88,91% ogólnej kwoty budżetu Stowarzyszenia LGR „7 Ryb”,
2. działalność Stowarzyszenia LGR „7 Ryb” w wysokości 1.726.256,00 zł,
3. współpracę międzyregionalną i międzynarodową w wysokości 212.920,00 zł.

Łączna kwota zawartych umów pomiędzy UMWW a beneficjentami na powyższe operacje wynosi **19.478.568,16 zł**.

² Zwaną dalej LSROR

³ Zwanej dalej PO RYBY 2007-2013

Stopień wykorzystania budżetu zgodnie z ostatnim zawartym aneksem do umowy ramowej (bez funkcjonowania i współpracy) przez wnioski wybrane do dofinansowania przez LGR „7 Ryb” i dla których została wypłacona pomoc finansowa na dzień 24.11.2015 r. wynosi 90,59%.⁴

Cele działalności LGR „7 Ryb” zawarte w LSROR zostały osiągnięte, na co wskazuje uzyskanie zakładanych wskaźników produktu i rezultatu. Stowarzyszenie w trakcie realizacji LSROR dokonywało zmiany LSROR uwzględniając zwiększenie wskaźników, które na 30 czerwca 2015 były wyższe niż w pierwotnie przyjętej LSROR.

LGR „7 Ryb” zamierza w przyszłej perspektywie finansowej 2016-2023 kontynuować działalność w ramach Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze 2014-2020”, która dotychczas była realizowana w ramach PO RYBY 2007-2013 na podstawie umowy o warunkach i sposobie realizacji LSROR zawartej z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 23.11.2010 r.

W ramach wdrażania LSROR Stowarzyszenie podjęło działania mające na celu realizację LSROR LGR „7 Ryb”. Jednym z działań było świadczenie usług doradczych dla potencjalnych beneficjentów PO RYBY 2007-2013 oraz prowadzenie szkoleń z zakresu przygotowywania i rozliczania wniosku o pomoc finansową. W ramach realizacji podejmowanych zadań, z usług doradczych i szkoleń skorzystały łącznie **743 podmioty** (w tym m.in. podmioty publiczne, stowarzyszenia, przedsiębiorcy czy osoby fizyczne).

Funkcjonowanie LGR „7 Ryb” przyczyniło się do aktywizacji i integracji lokalnej społeczności poprzez organizowanie lub współorganizowanie wydarzeń kulturalnych skierowanych do lokalnej społeczności takich jak np. spływy kajakowe, Gale Produktów Regionalnych, Tradycyjnych i Lokalnych oraz inne podobne działania.

Stowarzyszenie realizując swoje zadania promowało spożycie ryb oraz wędkarstwo wśród lokalnej społeczności.

W ramach ww. promocji zorganizowano m.in.: letnie szkoły wędkarskie, zawody wędkarskie, Lato w Kamienicy, Konkurs Kulinaryny „SMAKI 7 RYB”. Dzięki organizacji przedsięwzięć LGR „7 Ryb” zachęciła lokalną społeczność do spożywania ryb oraz do aktywnego spędzenia wolnego czasu poprzez wędkowanie i inne. W operacjach polegających m.in. na aktywizacji i integracji lokalnej społeczności udział wzięło łącznie **14.637 osób**.

W organizacji przedsięwzięć stowarzyszenie współpracowało i nawiązało kontakty z Ośrodkami Kultury, Stowarzyszeniami, Kołami Gospodyń Wiejskich, przedsiębiorcami, osobami fizycznymi. Podczas organizowanych wydarzeń były prowadzone bezpłatne konsultacje w zakresie aplikowania o środki finansowe w ramach PO RYBY 2007-2013. Dzięki prowadzonym ww. działaniom w IX ogłoszonych naborach wniosków o dofinansowanie w ramach PO RYBY 2007-2013 wpłynęło łącznie 254 wniosków, 142 wnioski zostały wybrane do dofinansowania (w tym były m.in. wnioski wybrane do dofinansowania niemieszczące się w limicie dostępnych środków), a 88 wnioskodawców podpisało umowy o dofinansowanie na łączną kwotę blisko **17.540.000,00 zł** w wyniku, których powstało wiele projektów beneficjentów wpływających m.in. na:

- 1 utworzenie nowych miejsc pracy za pośrednictwem realizacji takich operacji jak np. „Zakup odciągów pyłowych do maszyn stolarskich” - powstało **15** nowych miejsc pracy; „Adaptacji budynku sali stołówki przyzakładowej na lokal na uroczystości okolicznościowe oraz zakup wyposażenia” - powstało **10** nowych miejsc pracy.
- 2 rozwój turystyki na obszarze LGR „7 Ryb” poprzez realizację takich operacji jak: „Budowa i wyposażenie budynku rekreacyjnego przystosowanego dla potrzeb osób niepełnosprawnych”, „Budowa domków krótkotrwałego zakwaterowania i wędzarni, jako elementu zagospodarowania terenu oraz zakup wyposażenia obiektów w zakresie niezbędnym do jej prowadzenia”, „Budowa łowiska dla wędkarzy wraz z niezbędną do jego funkcjonowania infrastrukturą w miejscowości Mikołajewo gmina Wągrowiec”, „Gospodarstwo agroturystyczne- dom weselny w Sławicy”, „Oznakowanie rzeki Wełny na odcinku 32 km Rogoźno-Oborniki”.
- 3 powstanie nowych usług oferowanych na obszarze LGR „7 Ryb” dzięki zrealizowaniu operacji takich jak np.: „Zakup wyposażenia dla powstającej kuchni cateringowej w miejscowości Skoki”, „Zakup systemu radiografii cyfrowej opartej o skaner do świadczenia nowoczesnych specjalistycznych usług weterynaryjnych”.
- 4 wzrost znaczenia sektora rybackiego w gospodarce obszaru poprzez realizację takich operacji jak np. „Budowa i utworzenie stacji wędkarsko-myśliwskiej stanowiącej bazę noclegowo-gastronomiczną na terenie Gospodarstwa Rybackiego Skoki”.

W ramach działań promocyjnych, LGR wydała folder prezentujący dobre praktyki w zakresie przedsięwzięć beneficjentów oraz przedsięwzięć związanych z współorganizacją wydarzeń promujących i prezentujących wybrane przedsięwzięcia zrealizowane w ramach PO RYBY 2007-2013 na obszarze objętym LSROR LGR „7 Ryb”. Stowarzyszenie promowało zarówno PO RYBY 2007-2013 oraz operacje beneficjentów, którzy pozyskali dofinansowanie za pośrednictwem LGR „7 Ryb” z osi 4 PO RYBY wśród lokalnej społeczności zamieszkującej obszar zależny od rybactwa. Wyżej wymienione działania miały ogromny wpływ na wdrażanie LSROR, promocję Stowarzyszenia LGR „7 Ryb”, PO RYBY 2007-2013 oraz obszaru objętego LSROR w perspektywie finansowej 2007-2013. Doświadczenie w realizacji tych zadań, nawiązane kontakty oraz rozpoznawalność Lokalnej Grupy Rybackiej „7 Ryb”, wśród lokalnej społeczności będą miały istotny wpływ we wdrażaniu Lokalnej Strategii Rozwoju LGR „7 Ryb” w przyszłości.

Ponadto Stowarzyszenie LGR „7 Ryb” zrealizowało następujące projekty/przedsięwzięcia, które zostały sfinansowane z innych źródeł niż os 4 PO RYBY 2007-2013:

1. **Informator Turystyczny LGR „7 Ryb”** – kosztem **26.617,50 zł**,
2. **Festyn „7 RYB”** - kosztem **20.383,23 zł**,
3. **wyjazd szkoleniowo-studyjny do Kołobrzegu** – kosztem **23.556,47 zł**,

⁴ Informacja z UMWW

4. Konferencję podsumowującą realizację LSROR w ramach PO RYBY 2007-2013 - kosztem 7.139,59 zł.

Łączna kwota środków przeznaczona na realizację przedsięwzięć z innych źródeł niż PO RYBY 2007-2013 tj. z własnych środków LGR „7 Ryb” wynosi 77.696,79 zł.

W ramach projektów współpracy międzyregionalnej, w ramach współpracy dwóch lub trzech LGR-ów Stowarzyszenie LGR „7 Ryb” uczestniczyło w **7 projektach**, tj. Targi Grüne Woche w Berlinie, , Targi Fish International 2012 w Bremie, Targi Turystyczne ITB w Berlinie, Dni Karpia – Milicz, „Święto Pstrąga”, Konferencja na temat wędkarstwa i rybactwa w Wielkopolsce, VII Forum Szlaku Cysterskiego.

Ponadto LGR „7 Ryb” w ramach współpracy międzynarodowej zrealizowała **jeden** projekt tj. czterodniowy wyjazd szkoleniowo-studijski (Polska, Litwa) dla osób związanych z funkcjonowaniem LGR w dniach 17-20.05.2012 r. w ramach współpracy trzech LGR. W ramach ww. projektów współpracy LGR „7 Ryb” było grupą inicjującą projekt współpracy w **5 projektach** jak również **5 projektów** współpracy zrealizowanych przez LGR „7 Ryb” było partnerstwem trzech Lokalnych Grup Rybackich.

1.3.3 Doświadczenie członków Stowarzyszenia LGR „7 Ryb”.

Z spośród 129 członków Stowarzyszenia **42 członków posiada doświadczenie** w realizacji operacji w ramach LSROR, ponieważ są Beneficjentami osi 4 PO RYBY 2007-2013 w ramach operacji polegających na:

1. **Wzmocnieniu konkurencyjności i utrzymaniu atrakcyjności obszarów zależnych od rybactwa**, Beneficjenci podpisali z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego 39 umów, w tym 13 umów zawartych z podmiotami sektora publicznego oraz 26 umów z podmiotami sektora społecznego i gospodarczego. Łączna wartość ww. umów wynosi 9.652.919,37 zł.
2. **Restrukturyzacji lub reorientacji działalności gospodarczej lub dywersyfikacji zatrudnienia osób mających pracę związaną z sektorem rybactwa, w drodze tworzenia dodatkowych miejsc pracy poza tym sektorem**, Beneficjenci z sektora społecznego i gospodarczego podpisali z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego 13 umów na łączną kwotę 3.226.866,51 zł.
3. **Podnoszeniu wartości produktów rybactwa, rozwoju usług na rzecz społeczności zamieszkującej obszary zależne od rybactwa**, Beneficjenci z sektora społecznego i gospodarczego podpisali z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego 26 umów na łączną kwotę 3.499.100,47 zł.
4. **Ochronie środowiska lub dziedzictwa przyrodniczego na obszarach zależnych od rybactwa w celu utrzymania jego atrakcyjności lub przywrócenia potencjału produkcyjnego sektora rybactwa, w przypadku jego zniszczenia w wyniku klęski żywiołowej**, Beneficjenci podpisali z Urzędem Marszałkowskim Województwa Wielkopolskiego 10 umów, w tym 1 umowa zawarta z podmiotem sektora publicznego oraz 9 umów z podmiotami sektora społecznego i gospodarczego. Łączna wartość ww. umów wynosi 1.160.505,51 zł.

1.3.4 Doświadczenie Stowarzyszenia LGR „7 Ryb” w opracowaniu i realizacji LSR – doświadczenie kadr.

W skład Zarządu Stowarzyszenia LGR „7 Ryb” wchodzi 8 osób, w tym **1 członek Zarządu jest przedstawicielem sektora rybackiego**. Zarząd Stowarzyszenia kieruje całokształtem bieżącej działalności Stowarzyszenia, w tym jego działalnością organizacyjną i finansową. Większość członków posiada ponad 4-letnie doświadczenie w zarządzaniu sprawami LGR „7 Ryb”.

Stowarzyszenie LGR „7 Ryb” zatrudnia **2 osoby** na umowę o pracę (2 etaty), w tym:

1. Dyrektora Biura LGR „7 Ryb” zatrudnionego w LGR „7 Ryb” od **1.02.2013 r.**
2. Specjalistę ds. wdrażania LSR, zatrudnionego od **1.01.2012 r.**

Wszyscy pracownicy zatrudnienie w biurze LGR „7 Ryb” osoby posiadają **doświadczenie i niezbędną wiedzę do wdrażania i aktualizacji dokumentów strategicznych o zasięgu regionalnym/lokalnym** ponieważ zgodnie z zakresami obowiązków, w ramach osi 4 PO RYBY 2007-2013 **wykonywali czynności zarówno związane z aktualizacją jak i wdrażaniem dokumentów strategicznych o zasięgu lokalnym.**

Wszyscy pracownicy LGR „7 Ryb” zgodnie z zakresem czynności **przygotowywali wnioski o dofinansowanie oraz wnioski o płatność w ramach PO RYBY 2007-2013.**

Zarówno członkowie Zarządu jak i zatrudnione osoby angażują się w różne działania na rzecz rozwoju obszaru zależnego od rybactwa, jak **aktywizowanie społeczności zamieszkujących obszar zależny od rybactwa** (w tym. m.in. konkurs kulinarny „SMAKI 7 RYB”, letnie szkoły wędkarskie, spływy kajakowe, itp.), **promocje obszaru działalności Stowarzyszenia LGR „7 Ryb”** (w tym. m.in. na V, VI, VII Targach Agrotravel w Kielcach, TOUR Salon w Poznaniu, Targach Wędkarskich Rybomania w Poznaniu) oraz **projektów beneficjentów** (podczas otwarcia projektów beneficjentów, na targach, itp.) a także **wizyty studyjne**. Pracownicy Stowarzyszenia uczestniczyli również w **szkoleniach, warsztatach, sympozjach** dotyczących osi 4 PO RYBY 2007-2013 oraz priorytetu 4 PO Rybactwo i Morze 2014-2020 organizowanych przez MRiRW, UMWW oraz podmioty zewnętrzne.

Szczegółowy zakres obowiązków został uregulowany w Regulaminie pracy Biura LGR „7 Ryb”, w którym przedstawiono m.in. szczegółowy podział zadań pracowników (wymagania są adekwatne do przewidzianych obowiązków), zadania w zakresie animacji lokalnej i współpracy (przewidziano metody ich pomiaru), na stanowiskach pracy związanych z udzielaniem doradztwa określono sposób pomiaru jakości udzielanego doradztwa oraz szczegółowo opisano metodę oceny efektywności świadczonego doradztwa. Ponadto w osobnym dokumencie określono plan szkoleń dla pracowników.

Dzięki wdrażaniu LSROR Stowarzyszenie posiada grono doświadczonych osób, są to m.in. członkowie organów LGR „7 Ryb” członkowie Stowarzyszenia oraz beneficjenci PO RYBY 2007-2013, którzy mieli wpływ na realizację LSROR, a część z nich uczestniczyła w szkoleniach podnoszących wiedzę np. na temat aplikowania o środki, rozliczania realizowanych operacji. LGR „7 Ryb” stworzyło Biuro wyposażone w sprzęt, w którym zatrudnieni są doświadczeni pracownicy, zajmujący się doradztwem i przeprowadzaniem szkoleń z zakresu aplikowania i rozliczania środków unijnych. Ponadto pracownicy biura i członkowie Zarządu uczestniczyli i organizowali przedsięwzięcia, dzięki którym zdobyli doświadczenie w przygotowaniu, realizacji i rozliczeniu przedsięwzięć finansowanych ze środków osi 4 PO RYBY, a także poprzez wcześniejszą współpracę nawiązali kontakty m.in. z osobami fizycznymi, stowarzyszeniami, ośrodkami kultury, sektorem gospodarczym w tym także rybackim i innymi podmiotami, które zamierzamy kontynuować w nowej perspektywie.

Wszystkie ww. doświadczenia we wdrażaniu LSROR w perspektywie finansowej 2007-2013 pozytywnie przełożą się w przyszłości na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju LGR „7 Ryb” w ramach priorytetu 4 Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020.

1.3.5 Doświadczenie LGR „7 Ryb” z PO RYBY 2007-2013, a polityka w okresie Programowania 2014-2020

W ramach LSROR w perspektywie finansowej 2007-2013 LGR „7 Ryb” swoje działania kierowała dla sektora publicznego, społecznego i gospodarczego, w tym sektora rybackiego działającego na rzecz lokalnej społeczności zamieszkującej obszar zależny od rybnictwa.

Działania te były realizowane za pośrednictwem następujących celów i na dzień 30.06.2015 r. przedstawiały się następująco:

1. Poprawa warunków życia na obszarze objętym LSROR - w ramach realizacji tego celu powstały operacje dzięki, którym m.in.:
  - a) wzrosła o **125** liczba dzieci i młodzieży uczestniczącej w kołach zainteresowań,
  - b) liczba zatrudnionych w sektorze usług dla mieszkańców w ramach osi 4 PO RYBY wyniosła **46**,
  - c) liczba osób uczestniczących w operacjach mających na celu aktywizację i integrację lokalnych społeczności wyniosła **33.164 osoby**,
  - d) liczba osób, które pozyskały informację na temat obszaru objętego LSROR wyniosła **9.478**.

W nowym okresie programowania 2014-2020 Stowarzyszenie zamierza kontynuować działania o podobnym charakterze poprzez dofinansowanie *przedsięwzięć związanych z tworzeniem przestrzeni do integracji i aktywizacji społeczności lokalnych, organizację aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz integrację społeczności lokalnych, promocję jak również wsparcie aktywności gospodarczej i wykorzystanie potencjału w zakresie przetwórstwa lokalnych produktów.*

2. Wzrost znaczenia sektora rybackiego w gospodarce obszaru „7 Ryb” - w ramach jego realizacji zostały zrealizowane operacje związane m.in. z:
  - a) poprawą lub ochroną warunków przyrodniczych przy zbiornikach wodnych, w szczególności na terenach objętych prawną formą ochrony przyrody w **6 miejscach**;
  - b) punktem sprzedaży ryb powstałych w wyniku operacji zrealizowanej w ramach wdrażania LSROR, powstały **2 punkty** sprzedaży ryb,
  - c) powstaniem miejsc pracy utworzonych w wyniku zrealizowanych operacji polegających na podjęciu działalności gospodarczej poza sektorem rybnictwa przez podmiot prowadzący działalność w tym sektorze powstało **18 miejsc pracy**.

W przyszłej perspektywie finansowej LGR „7 Ryb” zamierza dalej kontynuować powyższe działania za pomocą przedsięwzięć polegających *na modernizacji i innowacyjności w przedsiębiorstwach rybackich oraz rozwoju potencjału sprzedażowego gospodarstw rybackich.*

3. Rozwój turystyki i rekreacji - w ramach tego celu zrealizowano operacje związane m.in. z:
  - a) miejscami pracy utworzonymi w wyniku zrealizowanych operacji polegających na podjęciu lub rozwoju działalności gospodarczej w branży turystycznej, powstało **29 miejsc pracy**,
  - b) osobami odwiedzającymi wyremontowane obiekty zabytkowe, w wyniku realizacji operacji obiekty te odwiedziło **18.454 osób**,
  - c) osobami korzystającymi ze zrealizowanych operacji lub odwiedzającymi zrealizowane operacje polegające na budowie lub remoncie obiektów infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, skorzystało **24.337 osób**,
  - d) miejscami, w których zrealizowano operacje mające na celu ochronę lub poprawę stanu zasobów przyrodniczych obszaru, zrealizowano je w **26 miejscach**,
  - e) przedsięwzięciami mającymi na celu promocję walorów turystyczno-rekreacyjnych obszaru, odbyły się **92 przedsięwzięcia**.

W ramach realizacji LSR Stowarzyszenie zamierza kontynuować działania poprzez przedsięwzięcia związane z *wspieraniem aktywności gospodarczej generującej miejsca pracy, rozwojem infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz promowaniem dziedzictwa kulturowego i walorów środowiskowych.*

W związku z powyższym Stowarzyszenie zamierza dalej kontynuować swoją politykę w przyszłym okresie programowania w ramach Programu Rybnictwo i Morze 2014-2020 skierowaną dla sektora publicznego, gospodarczego i społecznego w tym rybackiego, a *najmniej 50% wskaźników LSR planowanych do osiągnięcia ze środków EFMR związane będzie z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy.*

1.3.6 Wpływ operacji realizowanych przez LGR „7 Ryb” na sytuację obszaru działania.

Realizacja operacji przez LGR „7 Ryb” wpłynęła na wzrost integracji i aktywizacji społeczności zamieszkującej obszar zależny od

rybactwa. Działania przyczyniły się do promocji obszaru objętego LSROR oraz promocji operacji realizowanych przez beneficjentów z osi 4 wśród lokalnej społeczności. Przeprowadzone spotkania informacyjno – promocyjne oraz wydarzenia kulturalne organizowane i współorganizowane przez LGR „7 Ryb” przyczyniły się do podniesienia wiedzy lokalnej społeczności w zakresie aplikowania o środki z PO RYBY 2007-2013, a w późniejszym czasie do złożenia wniosków o dofinansowanie i realizację operacji, które miały wpływ na obszar działania LGR „7 Ryb”.

1.4 Reprezentatywność LGD

LGR jest partnerstwem trójsektorowym. Budowanie takiego partnerstwa oraz tworzenie strategii polega na stopniowym włączaniu grup interesów, środowisk społecznych i zawodowych.

W maju 2015 roku zostały przyjęte w poczet członków Stowarzyszenia dwie gminy tj. Gmina Kiszkowo oraz Gmina Gołańcz. Aktualnie obszar LGR „7 Ryb” w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze obejmuje 9 gmin tj. Oborniki, Rogoźno, Skoki, Kiszkowo, Wągrowiec (gmina wiejska), Gołańcz, Margonin, Szamocin i Wyrzysk.

Na dzień 14 grudnia 2015 r. Stowarzyszenie LGR „7 Ryb” liczy **129** członków.

W skład LGR „7 Ryb” wchodzi **11** podmiotów reprezentujących sektor publiczny, co stanowi 8,53% ogółu członków. Są to Gminy: Oborniki, Rogoźno, Wągrowiec (gmina wiejska), Kiszkowo, Skoki, Gołańcz, Margonin, Szamocin i Wyrzysk, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie oraz Miejsko Gminny Ośrodek Kultury w Wyrzysku. Sektor społeczny reprezentuje **9** Stowarzyszeń, **1** Fundacja oraz **3** Parafie, co stanowi 10,08% ogółu członków. Głównym profilem działalności Stowarzyszeń jest m.in. popularyzacja turystyki, rekreacji i sportów wodnych, upowszechnianie kultury fizycznej i sportu oraz wędkarstwa.

Sektor gospodarczy reprezentowany jest przez **61** podmiotów o różnym profilu działalności, co stanowi 47,29% ogółu członków. Kolejną grupę stanowią mieszkańcy. Są to osoby zamieszkujące obszar objęty strategią - **34** mieszkańców oraz osoby z poza obszaru objętego LSR - **10** mieszkańców, co stanowi 34,10% ogółu członków. Część tych osób reprezentuje jednocześnie dwa sektory np. mieszkańiec i przedstawiciel sektora społecznego lub mieszkańiec i przedsiębiorca.

Z pośród ww. wymienionych sektorów, **13** członków Stowarzyszenia LGR „7 Ryb” zaliczana jest do sektora rybackiego z uwagi na składane sprawozdania do Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie. W ramach sektora rybackiego członkami LGR „7 Ryb” jest **1** podmiot sektora publicznego (gmina), **1** podmiot sektora społecznego (stowarzyszenie) oraz **11** podmiotów sektora gospodarczego (w tym rolnicy). Są to najbardziej aktywni przedstawiciele tego środowiska, którzy wykazali duże zainteresowanie wdrażaniem priorytetu 4 PO Rybactwo i Morze 2014-2020. Przedstawiciele sektora rybackiego uczestniczyli w przygotowaniu LSR i deklarują udział w jej realizacji.

Podsumowując można stwierdzić, że skład grupy jest reprezentatywny dla lokalnej społeczności bez dominacji jakiegokolwiek grupy interesu. W skład LGR „7 Ryb” wchodzi członkowie z sektora publicznego, społecznego, gospodarczego, w tym mieszkańcy obszaru stowarzyszenia.

Członkowie Stowarzyszenia angażowali się w działania LGR „7 Ryb” poprzez wspólny udział ze Stowarzyszeniem w Międzynarodowych Targach Turystyki Wiejskiej i Agroturystyki AGROTRAVEL czy też włączali się w współorganizację przedsięwzięć Stowarzyszenia aktywizujących i integrujących lokalną społeczność jak np. Lato w Kamienicy, Festyn „7 Ryb”, Konkurs Kulinaryny „SMAKI 7 RYB” i inne.

Partnerstwo wielosektorowe ma niebagatelny wpływ na niwelowanie problemów z jakimi borykają się grupy defaworyzowane zdefiniowane na podstawie przeprowadzanych konsultacji z lokalną społecznością. Badania wykazały, iż na obszarze znajdują się dwa rodzaje grup defaworyzowanych - są to osoby młode (do 30 roku życia) oraz osoby starsze (powyżej 50 roku życia).

LGR „7 Ryb” w dniu 21.09.2015 r. zorganizowało warsztaty dla grupy defaworyzowanej, celem badania ich potrzeb. W spotkaniu uczestniczyły zarówno osoby młode jak i starsze z obszaru działania LGR „7 Ryb”.

W przyszłości Stowarzyszenie zamierza komunikować się z tymi grupami m.in. telefonicznie, e-mailowo lub za pośrednictwem strony internetowej Stowarzyszenia oraz stron internetowych gmin członkowskich na których będą zamieszczane informacje skierowane m.in. dla osób defaworyzowanych.

Stowarzyszenie poprzez szereg działań (między innymi dobór kryteriów oceny) zamierza wspierać grupy defaworyzowane, zwłaszcza w zakresie wspierania rozwoju gospodarczego. W dedykowanych rozwojowi przedsiębiorczości i tworzeniu miejsc pracy przedsięwzięciom specjalne znaczenie będzie miała kwestia zatrudnienia osób defaworyzowanych).

1.5 Organ decyzyjny – Rada.

Rada LGR „7 Ryb” jako organ decyzyjny, o którym mowa w art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia 1303/2013 odpowiedzialna jest za wybór operacji na poziomie lokalnym i ustalenie kwoty wparcia i ma zapewnić, że wybrane operacje są zgodne ze strategią. Proces decyzyjny w LGR „7 Ryb” nie jest zdominowany przez władze publiczne ani żadną z grup interesu.

Skład organu – ani władze publiczne, ani żadna pojedyncza grupa interesu, nie mogą mieć więcej niż 49% praw głosów w podejmowaniu decyzji przez organ decyzyjny. Parytet ten zachowany zostanie każdorazowo na etapie głosowania.

Zgodnie z zapisami Statutu, skład Rady gwarantuje spełnianie następujących warunków:

- 1) w skład Rady wchodzi przynajmniej 1 rybak, (w składzie Rady LGR „7 Ryb” – 7 rybaków)

- 2) przedstawiciele sektora publicznego, stanowią mniej niż 30% wszystkich członków Rady, (w składzie Rady LGR „7 Ryb” – 4 przedstawiciele sektora publicznego, 26,67 % składu Rady),
- 3) w skład Rady wchodzi przynajmniej 1 przedsiębiorca, (w składzie Rady LGR „7 Ryb” – 7 przedsiębiorców)
- 4) przedstawiciele sektora rybackiego stanowią co najmniej 40% wszystkich członków Rady, (w składzie Rady LGR „7 Ryb” – rybacy stanowią 46,67 % składu Rady),
- 5) w skład Rady wchodzi przynajmniej 1 kobieta, (w składzie Rady LGR „7 Ryb” – 4 kobiety),
- 6) w skład Rady wchodzi przynajmniej 1 osoba poniżej 35 roku życia (w składzie Rady LGR „7 Ryb” – 1 osoba).

W celu zapewnienia wyboru operacji bez dominacji jakiegokolwiek grupy interesu w organie decyzyjnym i unikania konfliktu interesów, LGR „7 Ryb” będzie prowadziło rejestr interesów członków organu decyzyjnego.

Dodatkowe rekomendacje w zakresie zapewnienia wyboru operacji bez dominacji jakiegokolwiek grupy interesu w organie decyzyjnym jak również w zakresie prawidłowości wyboru dokonywanego przez członków organu decyzyjnego szczegółowo opisane zostały w Regulaminie Rady LGR „7 Ryb”.

1.6 Zasady funkcjonowania LGD.

LGR „7 Ryb” posiada wewnętrzne dokumenty regulujące zasady działania.

1. Głównym dokumentem wewnętrznym jest Statut, którego szczegółowość decyduje o wprowadzeniu dokumentów niższego rzędu. Statut LGR „7 Ryb” zawiera w szczególności uregulowania prawne zgodnie z ustawą prawo o stowarzyszeniach oraz ustawą o RLKS, dotyczące m.in. :
  - a) organu nadzoru nad Stowarzyszeniem, który sprawuje Marszałek Województwa Wielkopolskiego,
  - b) określenia organu Stowarzyszenia odpowiedzialnego za wybór operacji oraz szczegółowe określenie jego kompetencji i zasad reprezentatywności,
  - c) określenia organu LGD kompetentnego w zakresie uchwalenia LSR i jej aktualizacji oraz kryteriów wyboru operacji,
  - d) zachowania bezstronności członków organu decyzyjnego w wyborze operacji
  - e) zasady nabywania i utraty członkostwa w LGR oraz w organach LGR.

Dokumentami niższego rzędu są:

2. Regulamin Zarządu LGR „7 Ryb” – który reguluje m.in. kwestie podziału zadań pomiędzy członków Zarządu, zasad podejmowania uchwał i protokolowania posiedzeń.
3. Regulamin Rady LGR „7 Ryb - dotyczy kwestii związanych m.in. z:
  - a) zasadami zwoływania i organizacji posiedzeń Rady LGR „7 Ryb”,
  - b) wyłączeniami z oceny operacji (sposób wyłączenia członka organu z oceny),
  - c) podejmowaniem decyzji w sprawie wyboru operacji w tym m.in. ocena wniosku,
  - d) zasadami protokolowania posiedzeń Rady,
  - e) zasadami wynagradzania członków Rady.

Uchwalanie i zmiany wyżej wymienionych dokumentów należą do wyłącznej właściwości Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia, zgodnie z zapisami Statutu.

Oprócz Regulaminu Rady w LGR „7 Ryb” funkcjonują przejrzyste i niedyskryminujące procedury, które są uchwalane i zmieniane przez Walne Zebranie Członków:

- a) przeprowadzania naborów wniosków i wyboru operacji przez LGR „7 Ryb” z wyłączeniem operacji własnych LGD oraz projektów grantowych,
- b) wyboru operacji własnych LGD przez LGR „7 Ryb”,
- c) realizacji przez LGR „7 Ryb” projektów grantowych w tym dokonywania wyboru grantobiorców (szczegółowo opisujące proces wyboru grantobiorców, sposób rozliczania, monitoring i kontrolę).

Powyższe procedury są zgodne z przepisami o RLKS, niedyskryminujące, przejrzyste, pozwalające uniknąć ryzyka konfliktu interesów (zawierają wzory deklaracji bezstronności), przewidują regulacje zapewniające zachowanie parytetu sektorowego, szczególnie regulują sytuacje wyjątkowe (m.in. sposób postępowania w przypadku takiej samej liczby punktów), zapewniają stosowanie tych samych kryteriów w całym procesie wyboru w ramach danego naboru, określają tryb wniesienia przez wnioskodawców protestu od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sposób zapewniający możliwość skutecznego wniesienia protestu. Ponadto procedury przewidują przejrzysty sposób postępowania w sytuacji rozbieżności ocen w ramach kryteriów oraz uwzględniają ustanowienie osoby/komisji, której zadaniem będzie czuwanie nad prawidłowym przebiegiem procesu oceny i wyboru, poprawności dokumentacji, zgodności formalnej.

W powyższych dokumentach zostały uregulowane m.in. następujące kwestie:

- a) wskazano i opisano sposób udostępnienia procedur do wiadomości publicznej,
- b) szczegółowo określono zasady podejmowania decyzji w sprawie wyboru operacji (opisano: ocenę wniosków, dokumentowanie oceny, wzory dokumentów),
- c) określono sposób organizacji naborów wniosków (w tym m.in. tryb ogłaszania, czas trwania naboru, miejsce składania wniosków),
- d) przewidziano podawanie do publicznej wiadomości protokołów z posiedzeń dotyczących oceny i wyboru operacji zawierających informacje o wyłączeniach z procesu decyzyjnego, ze wskazaniem których wniosków wyłączenie dotyczy,

- e) określono szczegółowy sposób informowania o wynikach oceny i możliwości wniesienia protestu (określono m.in. warunki i sposób wniesienia protestu oraz termin wniesienia protestu).

4. Regulamin Pracy Biura LGR „7 Ryb”, który jest uchwalany i zmieniany przez Zarząd.

Regulamin Pracy Biura reguluje kwestie dotyczące m.in.:

- a) zasad zatrudniania i wynagradzania pracowników,
- b) uprawnień Dyrektora Biura,
- c) udostępniania informacji będących w dyspozycji LGD uwzględniające zasady bezpieczeństwa informacji i przetwarzania danych osobowych,
- d) metod oceny efektywności świadczonego przez pracowników LGD doradztwa oraz sposób pomiaru,
- e) wyznaczenie zadań w zakresie animacji lokalnej i współpracy oraz metod ich pomiaru.

1.7 Potencjał ludzki LGD

Wszystkie osoby zaangażowane w pracę na rzecz LGD zgodnie z zasadą podejścia RLKS stanowiącą, że to partnerstwo jest odpowiedzialne za wybór operacji powinny mieć odpowiednie kompetencje i zasoby do tworzenia i zarządzania procesami rozwoju na poziomie lokalnym. Wiedza i doświadczenie osób pełniących funkcje w organach stowarzyszenia jak również w biurze, odpowiadają zakresowi merytorycznemu LSR.

Szczegółowe informacje dotyczące kompetencji na poszczególnych stanowiskach w organie decyzyjnym, w zarządzie, o ile na danym stanowisku przewidziane jest wynagrodzenie oraz w biurze LGD oraz wskazanie rozwiązań jakie będą stosowane przez LGD dla zapewnienia spełnienia tych wymagań zawarte zostały w poszczególnych regulaminach.

W Biurze LGR „7 Ryb” są zatrudnione 2 osoby: Dyrektor Biura LGR „7 Ryb” oraz Specjalista ds. wdrażania LSR. Zakres obowiązków pracowników biura został szczegółowo opisany w Regulaminie Biura LGR „7 Ryb”.

Powyższe osoby posiadają doświadczenie we wdrażaniu LSROR w ramach realizacji zadań *osi 4 Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”*, w ramach wdrażania PO RYBY 2007-2013, uczestniczyli w wielu szkoleniach, konferencjach, spotkaniach, sympozjach, organizowanych m.in. przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Lokalne Grupy Rybackie, jak i samą LGR „7 Ryb” celem poszerzenia swojej wiedzy.

Szkolenia dotyczyły m.in. kwestii:

- przygotowania i rozliczenia oraz realizacji wniosku na funkcjonowanie oraz wniosku na współpracę międzyregionalną i międzynarodową,
- procedury przyjmowania wniosków o dofinansowanie zgodnie z zapisami LSROR oraz w Regulaminie Komitetu LGR „7 Ryb”,
- przygotowania i rozliczenia wniosków o pomoc beneficjentów osi 4 PO RYBY 2007-2013, a także prawidłowej realizacji operacji w tym m.in. wydatkowania zaliczki, prowadzenia odrębnej księgowości, oznakowania operacji itp.,
- celów i zdań Lokalnych Grup Rybackich w PO RYBY 2007-2013,
- przygotowania i złożenia przez LGR „Sprawozdania końcowego z realizacji LSROR w ramach PO RYBY 2007-2013”,
- zorganizowania i przeprowadzenia prac nad Lokalną Strategią Rozwoju LGD na lata 2014-2020,
- Programu Operacyjnego *Rybacko i Morze 2014-2020* w tym priorytetu 4,
- Tworzenie Lokalnych Strategii Rozwoju w okresie programowania 2014-2020 Programu Operacyjnego *Rybacko i Morze 2014-2020*.

Pracownicy Biura podczas realizacji **PO RYBY 2007-2013** przeprowadzali szkolenia dla wnioskodawców w zakresie aplikowania o środki w ramach osi 4 PO RYBY 2007-2013 za pośrednictwem LGR „7 Ryb”, a także z zakresu przygotowania i rozliczenia wniosku o płatność w ramach środka 4.1 Rozwój obszarów zależnych od rybactwa z wyłączeniem realizacji operacji polegającej na funkcjonowaniu lokalnej grupy rybackiej (LGR) oraz nabywaniu umiejętności i aktywizacji lokalnych społeczności. Dyrektor Biura LGR „7 Ryb” przeprowadzała także szkolenie dla członków Komitetu LGR „7 Ryb” w zakresie oceny operacji wg. nowych kryteriów wyboru LSROR LGR „7 Ryb”.

W ramach nowej perspektywy finansowej PO Rybacko i Morze 2014-2020 Stowarzyszenie planuje udział, a także organizację szkolenia z zakresu:

- tworzenia i wdrażania nowej LSR na obszarze działania LGR „7 Ryb”,
- przygotowania, realizacji i rozliczenia wniosku na funkcjonowanie oraz wniosku na współpracę,
- przygotowania, realizacji i rozliczenia wniosków przez beneficjentów priorytetu 4 PO Rybacko i Morze 2014-2020,
- przyjmowania i oceny wniosków o dofinansowanie,
- a także szereg innych szkoleń, których potrzeby wynikną z bieżącego wdrażania LSR.

Podczas wszystkich ww. wydarzeń kulturalnych Stowarzyszenie promowało PO RYBY 2007-2013 oraz obszar objęty LSROR LGR „7 Ryb”. Program Operacyjny jak i obszar Stowarzyszenia był również promowany na różnego rodzaju targach takich jak np. Międzynarodowe Tragi Turystki Wiejskiej i Agroturystyki AGROTRAVEL, czy TOUR SALON POZNAŃ. W nowym okresie programowania Stowarzyszenie zamierza również prowadzić szereg podobnych działań mających na celu aktywizację i integrację lokalnej społeczności, promocję spożycia ryb słodkowodnych, obszaru objętego LSR oraz promocję PO Rybacko i Morze 2014-2020.

LGR „7 Ryb” w latach 2010-2015 organizowało zadania w zakresie animacji lokalnej społeczności. Były to m.in. letnie szkółki wędkarskie, które miały za zadanie zachęcenie dzieci i młodzieży do aktywnego spędzenia czasu nad wodą w kontakcie z przyrodą; spływy kajakowe, które miały za zadanie promowanie przyrody obszaru objętego LSROR. Współorganizowało także z Gminami wiele wydarzeń kulturalnych m.in. zawody wędkarskie zachęcające do spędzania wolnego czasu nad wodą oraz promujące ideę wędkarstwa wśród dorosłych, a także młodzieży i dzieci; zakończenie Lata w Kobylcu i Studzieńcu, które miały za zadanie zachęcenie do rodzinnego i aktywnego spędzania czasu wolnego na świeżym powietrzu. W ww. wydarzeniach łącznie udział wzięło 14.637 osób.

W okresie programowania 2007-2013 w Stowarzyszeniu były świadczone usługi doradztwa oraz przeprowadzone zostały szkolenia z zakresu przygotowywania i rozliczania wniosku o pomoc, z których skorzystało łącznie 743 osób. Stowarzyszenie zamierza kontynuować działania w zakresie usług doradczych oraz szkoleń dla beneficjentów. Jakość tych usług będzie badana przez Stowarzyszenie za pomocą ankiet wypełnianych przez osoby biorące udział w szkoleniach, usługach doradczych oraz za pomocą przeprowadzanych analiz w jaki sposób usługi doradcze i szkolenia wpływały na jakość wniosków składanych przez beneficjentów. Szczegóły dotyczące oceny efektywności usług doradczych będą opisane w Regulaminie Biura LGR „7 Ryb”.

2. Partycypacyjny charakter LSR

2.1. Metody konsultacji społecznych

Podstawowym założeniem przyjętym podczas opracowania LSR było maksymalne zaangażowanie lokalnej społeczności na każdym kluczowym etapie prac. W rezultacie, mieszkańcy wszystkich gmin członkowskich, a także przedstawiciele wszystkich istotnych sektorów oraz grup społecznych (w tym defaworyzowanych) skorzystali z możliwości wypowiedzenia się na temat strategii. Ogółem w całym procesie konsultacji społecznych uczestniczyło bezpośrednio (spotkania) lub pośrednio (internet) ponad 626 mieszkańców. Warto jednocześnie podkreślić bardzo duży udział grup defaworyzowanych w konsultacjach. W samej tylko ankiecie internetowej wzięło udział 31 osób. Należy także podkreślić, że udział społeczności lokalnej w przygotowaniu LSR nie oznacza końca procesu konsultacji. LGD zakłada, że również etap wdrażania strategii będzie miał charakter partycypacyjny.

2.1.1 Etap przygotowania LSR

Proces konsultacji społecznych w ramach przygotowania LSR podzielono na pięć etapów:

1. Diagnoza i analiza SWOT,
2. Określanie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania,
3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru,
4. Opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji,
5. Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR

Podczas każdego z tych pięciu etapów wykorzystane zostały metody partycypacyjne zgodnie z informacjami podanymi w poniższych tabelach. Sam wybór danej metody partycypacyjnej uzależniony był z jednej strony od możliwości technicznych, a z drugiej od specyfiki danej grupy odbiorców. W rezultacie, część uczestników konsultacji miała możliwość korzystania z narzędzi elektronicznych (badania internetowe), a przedstawicielom pozostałych grup umożliwiono spotkania bezpośrednie.

Tabela 2. Konsultacje społeczne - etap I: „Diagnoza i analiza SWOT”

Lp.	Metoda partycypacji	Data, miejsce	Liczba osób
1.	Otwarte spotkania konsultacyjne podczas dożynek - otwarta dyskusja mieszkańców na temat aktualnej sytuacji obszaru	j.w. ⁵	j.w. ⁶
2.	Warsztaty konsultacyjne w gminach - moderowane przez pracownika LGR spotkanie, którego istotną część dotyczyła diagnozy najważniejszych problemów w gminie.	Margonin, 4.09.2015 Gołańcz, 2.09.2015 Szamocin, 14.09.2015 Rogoźno, 8.09.2015 Wągrowiec, 3.09.2015 Oborniki, 9.09.2015 Wyrzysk, 10.09.2015 Skoki, 15.09.2015 Kiszkowo, 11.09.2015	12 18 37 7 16 8 18 9 5
3.	Wywiad z przedstawicielami sektora rybackiego - bezpośrednie spotkania z przedstawicielami sektora rybackiego, których ważną częścią była analiza mocnych i słabych stron, a także szans i założeń.	13.07-1.10.2015	15

⁵ Grylewo, 23.08.2015, Osiek n/Notecią, 23.08.2015, Margonin, 30.08.2015, Gołańcz, 30.08.2015, Szamocin, 29.08.2015, Rościno, 29.08.2015, Rogoźno, 5.09.2015, Kiszkowo, 6.09.2015, Objezierze, 6.09.2015

⁶ 86, 35, 26, 38, 72, 57, 21, 16, 38

Lp.	Metoda partycypacji	Data, miejsce	Liczba osób
4.	Technika analizy dysocjacyjnej dla grupy rybaków - proces moderowany przez eksperta, podczas którego uczestnicy dokonują diagnozy sytuacji z perspektywy innej postaci (turysty, nowego mieszkańca).	21.09.2015, Wągrowiec	11
5.	Fokus dla grupy defaworyzowanej - prowadzona w oparciu o scenariusz moderowana dyskusja grupowa na temat diagnozy rynku pracy i przedsiębiorczości. Uczestnikami spotkania byli zaproszeni przez LGR reprezentanci grup defaworyzowanych (<30, >50).	21.09.2015, Wągrowiec	14
6.	Wywiady indywidualne w ramach punktu konsultacyjnego - diagnoza sytuacji w ramach bezpośrednich pogłębionych wywiadów z potencjalnymi beneficjentami.	26.08 - 30.09.2015	11
7.	Bezpośrednie badanie ankietowe mieszkańców - badanie ankietowe przeprowadzone podczas spotkań otwartych na dożynkach, spotkań konsultacyjnych w gminach oraz spotkań moderowanych (w tym z grupą defaworyzowaną).	23.08 - 22.09.2015, obszar LSR	517
8.	Internetowe badanie ankietowe mieszkańców - badanie ankietowe przeprowadzone za pomocą portalu www.wspoldecydujemy.pl. Celem badania było umożliwienie wyrażenia opinii na temat diagnozy sytuacji tym wszystkim, którzy nie byli w stanie uczestniczyć w spotkaniach.	9.09 - 21.09.2015, obszar LSR	31
9.	Narada obywatelska (Grupa Robocza ds. tworzenia LSR) - dyskusja mieszkańców na temat wstępnej wersji SWOT po wysłuchaniu prezentacji zaproszonego eksperta. Uczestnicy spotkania to przedstawiciele wszystkich gmin, sektorów oraz grup społecznych zgłoszeni samodzielnie w otwartym naborze.	22.09.2015, Wągrowiec	17
10.	Panel ekspertów - grupa lokalnych ekspertów i liderów opinii. Dyskusja na temat wstępnej wersji SWOT	23.10.2015, Wągrowiec	11
11.	Konsultacje elektroniczne - składanie uwag do wstępnej wersji SWOT umieszczonej na stronie internetowej LGD i rozesłanej przez e-mail.	9.10-14.10.2015, obszar LSR	4

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Konsultacje społeczne - etap II: „Określanie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania”

Lp.	Metoda partycypacji	Data, miejsce	Liczba osób
1.	Otwarte spotkania konsultacyjne podczas dożynek - otwarta dyskusja mieszkańców na temat postulowanych kierunków interwencji w nowym okresie programowania.	j.w. ⁷	j.w. ⁸
2.	Warsztaty konsultacyjne w gminach - moderowane przez pracownika LGR spotkanie, którego istotną część dotyczyło określenia celów na nowy okres programowania.	Margonin, 4.09.2015 Gołańcz, 2.09.2015 Szamocin, 14.09.2015 Rogoźno, 8.09.2015 Wągrowiec, 3.09.2015 Oborniki, 9.09.2015 Wyrzysk, 10.09.2015 Skoki, 15.09.2015 Kiszkowo, 11.09.2015	12 18 37 7 16 8 18 9 5
3.	Warsztaty przyszłościowe dla grupy rybaków - uczestnicy w grupach formułowali idealną i realną wizję przyszłości na podstawie pytań moderatora podczas spotkania z rybakami.	21.09.2015, Wągrowiec	11
4.	Technika coachingu grupowego - prowadzona w oparciu o pytania certyfikowanego coacha dyskusja grupowa na temat celów nowej LSR z perspektywy rynku pracy i przedsiębiorczości. Uczestnikami spotkania byli zaproszeni przez LGR reprezentanci grup defaworyzowanych (<30, >50).	21.09.2015, Wągrowiec	14

⁷ Grylewo, 23.08.2015, Osiek n/Notecią, 23.08.2015, Margonin, 30.08.2015, Gołańcz, 30.08.2015, Szamocin, 29.08.2015, Rościno, 29.08.2015, Rogoźno, 5.09.2015, Kiszkowo, 6.09.2015, Objezierze, 6.09.2015

⁸ 86, 35, 26, 38, 72, 57, 21, 16, 38

Lp.	Metoda partycypacji	Data, miejsce	Liczba osób
5.	Panel ekspertów - grupa lokalnych ekspertów i liderów opinii. Dyskusja na temat wstępnej propozycji celów i wskaźników.	23.10.2015, Wągrowiec	11
6.	Badanie ankietowe techniką fiszki projektowej - określenie przez potencjalnych beneficjentów propozycji celów projektowych.	15.09 - 23.10.2015	79
7.	Wywiady indywidualne w ramach punktu konsultacyjnego LGD - określenie przez potencjalnych beneficjentów propozycji celów projektowych.	26.08 - 30.09.2015	11
8.	Bezpośrednie badanie ankietowe mieszkańców - Część ankiety dotyczyła wizji 2020r. i celów LSR. - badanie ankietowe przeprowadzone podczas spotkań otwartych na dożynkach, spotkań konsultacyjnych w gminach oraz spotkań moderowanych (w tym z grupą defaworyzowaną).	23.08 - 22.09.2015, obszar LSR	517
9.	Rada mieszkańców (Grupa Robocza ds. tworzenia LSR) - dyskusja mieszkańców na temat wstępnej wersji celów i wskaźników po wysłuchaniu prezentacji przedstawiciela LGD. Uczestnicy spotkania to przedstawiciele wszystkich gmin, sektorów oraz grup społecznych zgłoszeni przez lokalne organizacje lub samodzielnie.	08.10.2015, Wągrowiec	18
10.	Konsultacje elektroniczne - składanie uwag do wstępnej wersji celów umieszczonej na stronie internetowej LGD i rozesłanej przez e-mail.	9.10-14.10.2015 r i 4.11-5.11.2015 obszar LSR	3

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Konsultacje społeczne - etap III: „Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalania kryteriów wyboru”

Lp.	Metoda partycypacji	Data, miejsce	Liczba osób
1.	Otwarte spotkania konsultacyjne podczas dożynek - otwarta dyskusja mieszkańców na temat postulowanych kryteriów wyboru operacji w nowym okresie programowania.	j.w. ⁹	j.w. ¹⁰
2.	Warsztaty konsultacyjne w gminach - moderowane przez pracownika LGD spotkanie, którego istotną część dotyczyła postulowanych kryteriów wyboru operacji w nowym okresie programowania.	Margonin, 4.09.2015 Gołańcz, 2.09.2015 Szamocin, 14.09.2015 Rogoźno, 8.09.2015 Wągrowiec, 3.09.2015 Oborniki, 9.09.2015 Wyrzysk, 10.09.2015 Skoki, 15.09.2015 Kiszkowo, 11.09.2015	12 18 37 7 16 8 18 9 5
3.	Fokus grupowy - prowadzona w oparciu o scenariusz moderowana dyskusja grupowa na temat zasad i kryteriów wyboru operacji z perspektywy osób wchodzących na rynek pracy. Uczestnikami spotkania byli zaproszeni przez LGD reprezentanci grup defaworyzowanych (<30, >50).	21.09.2015, Wągrowiec	14
4.	Warsztaty przyszłościowe dla grupy rybaków - uczestnicy w grupach formułowali idealny model kryteriów oceny na podstawie pytań moderatora.	21.09.2015, Wągrowiec	11
5.	Wywiady indywidualne w ramach punktu konsultacyjnego LGD - określenie przez potencjalnych beneficjentów barier i oczekiwań związanych z zasadami wyboru projektów.	26.08 - 30.09.2015	11
6.	Rada mieszkańców (Grupa Robocza ds. tworzenia LSR) - dyskusja mieszkańców na temat kryteriów i zasad wyboru po wysłuchaniu prezentacji przedstawiciela LGD. Uczestnicy spotkania to przedstawiciele wszystkich gmin, sektorów oraz grup społecznych zgłoszeni przez lokalne organizacje lub samodzielnie w otwartym naborze.	08.10.2015, Wągrowiec	18

⁹ Grylewo, 23.08.2015, Osiek n/Notecią, 23.08.2015, Margonin, 30.08.2015, Gołańcz, 30.08.2015, Szamocin, 29.08.2015, Rościno, 29.08.2015, Rogoźno, 5.09.2015, Kiszkowo, 6.09.2015, Objezierze, 6.09.2015

¹⁰ 86, 35, 26, 38, 72, 57, 21, 16, 38

Lp.	Metoda partycypacji	Data, miejsce	Liczba osób
7.	Panel ekspertów - grupa lokalnych ekspertów i liderów opinii. Dyskusja na temat wstępnej wersji kryteriów i zasad wyboru.	23.10.2015, Wągrowiec	11
8.	Konsultacje elektroniczne - zbieranie informacji na temat propozycji kryteriów za pośrednictwem internetu.	14 -16.12.2015 r. obszar LSR	bd

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. *Konsultacje społeczne - etap IV: „Opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji”*

Lp.	Metoda partycypacji	Data, miejsce	Liczba osób
1.	Otwarte spotkania konsultacyjne podczas dożynek - otwarta dyskusja mieszkańców na temat informacji, które powinny być monitorowane, a także kryteriów ewaluacji.	j.w. ¹¹	j.w. ¹²
2.	Warsztaty konsultacyjne w gminach - moderowane przez pracownika LGD spotkanie, którego część dotyczyła określenia zakresu przedmiotowego ewaluacji funkcjonowania biura LGD.	Margonin, 4.09.2015 Gołańcz, 2.09.2015 Szamocin, 14.09.2015 Rogoźno, 8.09.2015 Wągrowiec, 3.09.2015 Oborniki, 9.09.2015 Wyrzysk, 10.09.2015 Skoki, 15.09.2015 Kiszkowo, 11.09.2015	12 18 37 7 16 8 18 9 5
3.	Fokus grupowy - prowadzona w oparciu o scenariusz moderowana dyskusja grupowa między innymi na temat kryteriów ewaluacji LGD oraz efektów wydatkowania środków UE. Uczestnikami spotkania byli zaproszeni przez LGD reprezentanci grup defaworyzowanych (<30. >50).	21.09.2015, Wągrowiec	14
4.	Warsztaty przyszłościowe dla grupy rybaków - uczestnicy w grupach formułowali idealną i realną wizję przyszłości na podstawie pytań moderatora podczas spotkania z rybakami.	21.09.2015, Wągrowiec	11
5.	Panel ekspertów - grupa lokalnych ekspertów i liderów opinii. Wyrażenie opinii na temat głównych elementów podlegających monitoringowi i badaniom ewaluacyjnym.	23.10.2015, Wągrowiec	11
6.	Konsultacje elektroniczne - składanie uwag do wstępnej wersji systemu ewaluacji LSR umieszczonej na stronie internetowej LGD i rozesłanej pocztą elektroniczną.	27.11-4.12.2015, obszar LSR	bd

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 6. *Konsultacje społeczne - etap V: „Przygotowanie planu komunikacyjnego w odniesieniu do realizacji LSR”*

Lp.	Metoda partycypacji	Data, miejsce	Liczba osób
1.	Otwarte spotkania konsultacyjne podczas dożynek - otwarta dyskusja mieszkańców na temat postulowanych kanałów komunikacyjnych między LGD, a mieszkańcami.	j.w. ¹³	j.w. ¹⁴
2.	Warsztaty konsultacyjne w gminach - moderowane przez pracownika LGD spotkanie, którego istotna część dotyczyła najlepszych / oczekiwanych sposobów komunikacji między LGD i mieszkańcami.	Margonin, 4.09.2015 Gołańcz, 2.09.2015 Szamocin, 14.09.2015 Rogoźno, 8.09.2015	12 18 37 7

¹¹ Grylewo, 23.08.2015, Osiek n/Notecią, 23.08.2015, Margonin, 30.08.2015, Gołańcz, 30.08.2015, Szamocin, 29.08.2015, Rościno, 29.08.2015, Rogoźno, 5.09.2015, Kiszkowo, 6.09.2015, Objezierze, 6.09.2015

¹² 86, 35, 26, 38, 72, 57, 21, 16, 38

¹³ Grylewo, 23.08.2015, Osiek n/Notecią, 23.08.2015, Margonin, 30.08.2015, Gołańcz, 30.08.2015, Szamocin, 29.08.2015, Rościno, 29.08.2015, Rogoźno, 5.09.2015, Kiszkowo, 6.09.2015, Objezierze, 6.09.2015

¹⁴ 86, 35, 26, 38, 72, 57, 21, 16, 38

Lp.	Metoda partycypacji	Data, miejsce	Liczba osób
		Wągrowiec, 3.09.2015 Oborniki, 9.09.2015 Wyrzysk, 10.09.2015 Skoki, 15.09.2015 Kiszkowo, 11.09.2015	16 8 18 9 5
3.	Fokus grupowy - prowadzona w oparciu o scenariusz moderowana dyskusja grupowa m.in. na temat sposobów komunikacji z ludźmi młodymi i starszymi. Uczestnikami spotkania byli zaproszeni przez LGD reprezentanci grup defaworyzowanych (<30.>50).	21.09.2015, Wągrowiec	14
4.	Warsztaty przyszłościowe dla grupy rybaków - uczestnicy określali idealny model komunikacji między LGD i środowiskiem rybaków.	21.09.2015, Wągrowiec	11
5.	Wywiady indywidualne w ramach punktu konsultacyjnego LGD -określenie przez potencjalnych beneficjentów oczekiwań związanych ze sposobem komunikacji LGD w nowym okresie programowania.	26.08 - 30.09.2015	11
6.	Rada mieszkańców (Grupa Robocza ds. tworzenia LSR) - debata na temat wyników badań ankietowych dotyczących między innymi oczekiwań komunikacyjnych różnych grup mieszkańców. Uczestnicy spotkania to przedstawiciele wszystkich gmin, sektorów oraz grup społecznych zgłoszeni przez lokalne organizacje lub samodzielnie.	08.10.2015, Wągrowiec	18
7.	Panel ekspertów - grupa lokalnych ekspertów i liderów opinii. Wyrażenie opinii na temat planowanych przez LGD mechanizmów komunikacji.	23.10.2015, Wągrowiec	11
8.	Internetowe badanie ankietowe mieszkańców - badanie ankietowe przeprowadzone za pomocą portalu www.wspoldecydujemy.pl.	9.09 - 21.09.2015 obszar LSR	31
9.	Konsultacje elektroniczne - składanie uwag do wstępnej wersji planu komunikacyjnego umieszczonej na stronie internetowej LGD i rozesłanej pocztą elektroniczną.	27.11-4.12.2015, obszar LSR	bd

Źródło: Opracowanie własne

2.1.2. Etap wdrażania LSR

Podobnie jak etap przygotowania strategii również etap wdrażania LSR wiąże się z koniecznością podejmowania decyzji mających wpływ na ogół mieszkańców. Aby zapewnić społeczności lokalnej wpływ na te decyzje zaplanowano następujące mechanizmy partycypacyjne i aktywizujące na etapie wdrażania LSR.

Tabela 7. Konsultacje społeczne - etap wdrażania LSR

Lp.	Zadanie	Metoda partycypacyjna
1.	Monitorowanie i ocena realizacji LSR	<ol style="list-style-type: none"> Konsultacje internetowe - umieszczanie co najmniej raz w roku informacji o wynikach monitoringu i ewaluacji na stronie internetowej LGD. Badania ankietowe - realizacja badań na potrzeby ewaluacji okresowej i ex post. Grupy fokusowe - badanie fokusowe na potrzeby ewaluacji okresowej i ex post. Wywiady indywidualne - wywiady z liderami opinii i przedstawicielami poszczególnych grup docelowych, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych na potrzeby ewaluacji okresowej i ex post.
2.	Aktualizacja LSR	<ol style="list-style-type: none"> Konsultacje internetowe - obligatoryjne umieszczanie informacji o planowanych zmianach w LSR na stronie internetowej LGD oraz zbieranie opinii na ten temat. Otwarta skrzynka - obligatoryjna dystrybucja (tradycyjnie lub e-mail) informacji o planowanych zmianach LSR wśród członków „Forum lokalnego” uczestniczących w przygotowaniu strategii. Aktualizacja LSR dopiero po upływie co najmniej tygodniowego terminu na składanie uwag. Wywiady indywidualne - wywiady z liderami opinii i przedstawicielami poszczególnych grup docelowych, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych na temat planowanych zmian w LSR.

Lp.	Zadanie	Metoda partycypacyjna
3.	Opracowanie i zmiana lokalnych kryteriów wyboru	<ol style="list-style-type: none"> Konsultacje elektroniczne - obligatoryjne umieszczanie informacji o planowanych zmianach kryteriów na stronie internetowej LGD oraz zbieranie opinii na ten temat. Otwarta skrzynka - obligatoryjna dystrybucja (tradycyjnie lub e-mail) informacji o planowanych zmianach kryteriów wśród członków „Forum lokalnego” uczestniczących w przygotowaniu strategii. Aktualizacja LSR dopiero po upływie co najmniej tygodniowego terminu na składanie uwag. Wywiady indywidualne - wywiady z liderami opinii i przedstawicielami poszczególnych grup docelowych, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych na temat planowanych zmian kryteriów.

Źródło: Opracowanie własne

2.2. Analiza wniosków z konsultacji

Przystępując do konsultacji społecznych, LGD dysponowało informacjami zarówno o planowanym w ramach PO Ryby zakresie wsparcia, jak i badaniami własnymi na temat skuteczności wdrażania LSR 2007-13. Badania LGD wskazują, że do najbardziej aktywnej grupy wnioskodawców należą jednostki sektora finansów publicznych, oraz sektora gospodarczego¹⁵. Wyniki konsultacji społecznych stanowiły istotne uzupełnienie przeprowadzonych przez LGD badań własnych i miały decydujące znaczenie dla ostatecznej treści LSR. Wszystkie wnioski z konsultacji można podzielić na dwie podstawowe grupy - wnioski przyjęte i wnioski odrzucone:

1. Wnioski przyjęte:

Najważniejsze znaczenie dla ostatecznego kształtu LSR miały wnioski dotyczące obszarów interwencji i alokacji środków. Jak to przedstawiono już w rozdziałach III i V zdecydowana większość uczestników konsultacji wskazało na **niską dochodowość i konkurencyjność gospodarstw rybackich**, a także **niedostateczne zróżnicowanie i stan aktywności gospodarczej** jako na najważniejsze aktualnie problemy obszaru LSR. W rezultacie, największa część środków została przeznaczona na cele szczegółowe 1.1 i 1.2 dotyczące tworzenia miejsc pracy i rozwoju przedsiębiorczości. Wnioski te uwzględniono również w kryteriach wyboru operacji. Odpowiedzią na inny ważny problem zgłaszany podczas konsultacji - **gorsze warunki życia na obszarach wiejskich, w tym w zakresie zagospodarowania czasu wolnego** - jest z kolei cel szczegółowy 2.1. Realizacja tego celu ma szczególne znaczenie zwłaszcza dla grup defaworyzowanych (<30, >50). Kolejnym najczęściej zgłaszanym problemem była kwestia **niedostatecznego wykorzystania potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego**. Świadomość olbrzymiego potencjału przyrodniczego i kulturowego obszaru LSR oraz rozczarowanie z powodu jego niewykorzystania znalazły swoje czytelne odzwierciedlenie we wnioskach z konsultacji. W rezultacie, w LSR znalazł się cel szczegółowy 2.2, a dodatkowo kryteria wyboru operacji również premiuje projekty wykorzystujące lokalne zasoby.

Ważne dla treści strategii były również wnioski dotyczące **grup defaworyzowanych**. To właśnie wyniki ankiet i spotkań zdecydowały o uznaniu ludzi młodych i starszych (<30, >50) za defaworyzowanych. Wnioski z konsultacji zostały również uwzględnione w zakresie ewaluacji i monitoringu oraz komunikacji z mieszkańcami. Zebrane opinie jednoznacznie wskazały, że LGD musi zdynamizować działania w przestrzeni wirtualnej. W konsekwencji, zarówno planowane **mechanizmy ewaluacyjne** jak i **plan komunikacyjny** zakładają wykorzystanie narzędzi elektronicznych.

2. Wnioski odrzucone:

Nie wszystkie wnioski z konsultacji zostały przyjęte. O odrzuceniu części zgłaszanych problemów zdecydowały przede wszystkim ograniczenia programowe (wnioski poprawy kanalizacji i komunikacji publicznej) lub budżetowe (wniosek poprawy infrastruktury drogowej). Mechanizm odrzucania wniosków z konsultacji oparty był również w metodę partycypacyjną. W podejmowaniu decyzji na ten temat brali bowiem udział członkowie Grupy Roboczej ds. tworzenia LSR oraz Panelu ekspertów. To właśnie opinia tych dwóch podmiotów miała kluczowe znaczenie dla podjęcia decyzji o **wyłączeniu infrastruktury drogowej** z obszaru interwencji. Z drugiej jednak strony, ostateczna decyzja o podjęciu interwencji w zakresie zachowania materialnego dziedzictwa lokalnego została również rozstrzygnięta na spotkaniu Grupy Roboczej ds. LSR oraz Grupy Ekspertkiej. Przedstawiciele obu grup zgodzili się z wnioskiem części uczestników konsultacji o zaprzestaniu podejmowanych w poprzednim okresie i bardzo obciążających budżet LSR działań w zakresie renowacji obiektów stanowiących dziedzictwo lokalne.

3. Diagnoza – opis obszaru i ludności

3.1. Spójność wewnętrzna obszaru LSR

3.1.1. Wspólna przestrzeń

W skład LGR „7 Ryb” wchodzi gminy leżące w północnej części województwa wielkopolskiego, w subregionie pilskim i poznańskim, w 5 powiatach: wągrowieckim, obornickim, chodzieskim, pilskim oraz gnieźnieńskim. Znajdują się one w niedalekiej odległości od

¹⁵ Na podstawie badań własnych LGD: stan wdrażania LSR 2007-13.

dużych aglomeracji miejskich takich jak: Poznań, Gniezno, Bydgoszcz, Piła. Gminy łączą się ze sobą terytorialnie w sposób bezpośredni **tworząc spójnie przestrzennie terytorium** LGR „7 Ryb” w skład, którego wchodzi Gminy: Oborniki, Rogoźno, Skoki, Kiszkowo, Wągrowiec (gmina wiejska), Golańcz, Margonin, Szamocin, Wyrzysk.

3.1.2. Wspólna historia i tożsamość

Teren LGR „7 Ryb” to **połączenie kultury Pałuk i Krajny z widocznym wpływem kultury łużyckiej**. Kultura łużycka swoim zasięgiem obejmuje niemal całe ziemie polskie, z wyjątkiem północno – wschodnich skrawków kraju. W związku z tym kultura łużycka występuje także na obszarze gmin członkowskich Stowarzyszenia. W przeszłości ludność zamieszkująca ten teren prowadziła osiadły tryb życia, zajmowała się uprawą ziem, hodowlą zwierząt, łowiectwem zbieractwem oraz **rybactwem**. Pałuki to kolejny obszar znajdujący się na terenie Stowarzyszenia. Pałuczanie dawniej posiadali własną gwarę, stroje ludowe, tańce i potrawy. Rybactwo należy do najstarszych sposobów zdobywania pokarmu w regionie Pałuk. Wiele wsi na terenie Pałuk leżała nad jeziorami, rzekami, stawami, w związku z tym lokalna społeczność **zajmowała się rybołówstwem**. Pałuczanie znali różne sposoby łowienia ryb. Dzisiejsza społeczność w dalszym ciągu utożsamia się z kulturą Pałuk m.in. poprzez sporządzanie dań charakterystycznych dla kultury Pałuckiej czy używanie w życiu codziennym zwrotów pochodzących z gwary pałuckiej. *Rybactwo do dnia dzisiejszego jest bardzo ważną gałęzią w gospodarce terenu Pałuk*. Krajna jest następnym obszarem znajdującym się na terenie LGR „7 Ryb”. Mieszkańcy regionu Krajny w głównej mierze zajmowali się oni rolnictwem. Posiadali oni swoją gwarę, potrawy, wzory hafciarskie, itp. rzeczy, które można spotkać do dnia dzisiejszego.

Istotną rolę w historii rozwoju obszaru działania LGR „7 Ryb” odegrały osoby zakonne przybywające i osiedlające się na tym terenie jak np. Cystersi, którzy w tamtych czasach w Europie przodowali w dziedzinie rolnictwa, sadownictwa, warzywnictwa, hodowli ryb w stawach oraz przetwórstwa i rzemiosła. To oni dali początek wielu dawniejszym osadom, a dzisiejszym miejscowościom objętym Lokalną Strategią Rozwoju. Przybycie zakonników na obszar miało znaczący wpływ na rozwój kultury i gospodarki, w tym gospodarki rybackiej obszaru.

Wśród zakonników przybywających na te tereny ważną rolę odgrywali także franciszkanie przybywający na obszar działania Stowarzyszenia, którzy pozostawili po sobie cenne materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe. Wskazania dotyczące powyższych danych znalazły swoje odzwierciedlenie w analizie SWOT (S2).

Teren Stowarzyszenia jest bogaty w żyzne gleby umożliwiające rozwój różnych gałęzi rolnictwa. Działalnością rolniczą zajmowali się już przodkowie mieszkańców obszaru działania LGR „7 Ryb”, świadczą o tym zabytkowe maszyny rolnicze czy budynki ukazujące dawniejszą działalność rolniczą. *Obszar Stowarzyszenia już od pamiętnych czasów był bogaty w akweny wodne, dzięki którym rozwinęła się osobna gałąź rolnictwa, a mianowicie rybactwo. Mieszkańcy zamieszkujący dzisiejszy obszar dalej zajmują się rolnictwem, w tym rybactwem*. Na terenie działania LGR „7 Ryb” znajduje się wiele gospodarstw rolnych i rybackich mających znaczący wpływ na gospodarkę obszaru, ale także na postrzeganie obszaru Stowarzyszenia, jako obszaru rolniczego. Dzisiejszy sektor rybacki tak samo jak dawniej odgrywa ważną rolę w gospodarce obszaru, dzięki czemu można stwierdzić, że obszar działania LGR „7 Ryb” jest obszarem zależnym od rybactwa, a lokalna społeczność utożsamia się ze stwierdzeniem, że zamieszkuje obszar zależny od rybactwa.

To, że obszar LGR „7 Ryb” był związany z rybactwem potwierdzają zapisy kronikarskie mówiące, że miasto Szamocin wchodzące w skład Stowarzyszenia dawniej było rybacką osadą, a nazwa Szamocin pochodzi od szamocących się w rybackich sieciach ryb. Odzwierciedleniem jest herb Szamocina, przedstawiający złote jabłko między dwiema srebrnymi rybami, które nawiązują do pierwotnie rybackiego charakteru miejscowości.

3.1.3. Wspólne zasoby lokalne

Teren działania LGR „7 Ryb” *jest bogaty w różnego rodzaju akweny wodne jak np. jeziora, rzeki, stawy i łowiska. LGR „7 Ryb” działa na terenie bogatym w grunty umożliwiające rozwój przedsiębiorczości w tym turystyki i rekreacji*. Na terenie działania LGR znajduje się wiele gospodarstw agroturystycznych, także agroturystyczno – rybackich, oferujących turystom bogatą ofertę turystyczną zarówno noclegową jak i gastronomiczną. Oferują również gościom do spożycia lokalne produkty. Działalność Stowarzyszenia jest prowadzona na terenie posiadającym różnego rodzaju bogactwa pozyskane z natury jak np. ryby z własnych hodowli, zboża, mleko, nektary, ziola, itp. Lokalna społeczność z pozyskanych bogactw tworzy **produkty regionalne** takie jak np. miody, sery, chleby, soki, ryby z własnych wędzarni. Umożliwiają one rozwój przedsiębiorstw zajmujących się wytwarzaniem lokalnych produktów oraz promują teren objęty LSR. **Lokalne rzemiosło** to kolejne z zasobów Stowarzyszenia w skład, którego wchodzi m.in. hafciarstwo, wikliniarstwo, rzeźbiarstwo. W analizie SWOT również wskazano aktualny i przyszły potencjał rozwojowy (S1, S3, S5, O1).

3.1.4. Wspólne tradycje

Każdego roku po zakończeniu okresu żniwnego na terenach gmin członkowskich Stowarzyszenia, będących gminami wiejskimi i miejsko – wiejskimi, odbywają się **dożynki**. Jest to coroczne święto plonów połączone z obrzędami dziękczynnymi za ukończenie żniw i prac polowych. Jest to wydarzenie kulturalne posiadające bardzo bogatą tradycję. Dożynki połączone są również z prezentacją tradycyjnych obrzędów żniwnych, strojów ludowych, regionalnych potraw oraz rękodzielnictwa lokalnego jak np. hafciarstwo. Wydarzenie kulturalne posiada bogatą tradycję bowiem na terenach gmin odbywa się już od kilkudziesięciu lat. Dożynki mają za zadanie kultywowanie tradycji, zapoznanie lokalnej społeczności z historią zawodu rolnika, z regionem, z jakiego pochodzą w tym m.in. z jego tradycjami, zwyczajami, historią. Teren działania LGR „7 Ryb” ma bogatą **tradycję rybacką**, dlatego w jednej z gmin

członkowskich w Muzeum Kultury Ludowej w Osieku nad Notecią znajduje się ekspozycja w postaci Chaty rybaka z II połowy XVIII wieku. Osoby odwiedzające muzeum mogą zapoznać się z historią zawodu rybaka, a zgromadzone w chacie sprzęty rybackie przybliżą zwiedzającym zawód rybaka. W Muzeum Młynarstwa i Wodnych Urządzeń przemysłu Wiejskiego w Jaraczu powstaje ekspozycja dotycząca „Rybackwa Śródlądowego”, dzięki której społeczność będzie mogła się zapoznać z historią rybackwa.

Na obszarze Stowarzyszenia znajduje się Jezioro Lednickie w wodach, którego swój chrzest przyjął Mieszko I. Jezioro to związane było z tworzeniem się Państwa Polskiego, gdzie narodziła się **kultura chrześcijańska** w Polsce. Chrześcijaństwo i tradycje z tym związane dalej kultywowane są w dużej mierze przez większą część mieszkańców obszaru Stowarzyszenia.

Ważną rolę w podtrzymywaniu tradycji wiejskich pełnią gminne domy i ośrodki kultury, *organizując imprezy ludyczne, konkursy wyszywania, koronkarstwa i wiele innych*. Ich baza materialna i społecznikowskie zaangażowanie personelu jest gwarancją, że tradycja i kultura nie zaginą bezpowrotnie. Dowodem na to są cieszące się niezmienną popularnością Jarmarki Cysterskie organizowane od ponad 20 lat, organizowane z dużym rozmachem Wianki, Jarmarki na Św. Wita, Noce Kościołów Drewnianych, Gale Produktów Regionalnych, Tradycyjnych i Lokalnych, Dni Ziemi Gołanieckiej, Festyn historyczno – archeologiczny, Święto Lipiej Góry, Festyny Etnograficzne oraz wiele innych. W analizie SWOT wskazano również aktualny (mocne strony) oraz przyszły (szanse) potencjał rozwojowy (S2, O2, O5).

3.1.5 Wspólne potrzeby

Analizując powyższe obszar Stowarzyszenia wymaga rozwoju w zakresie m.in. dziedzictwa kulturowego i dobrostanu społecznego. Występuje potrzeba organizowania przedsięwzięć i miejsc mających na celu kultywowanie powyższych wartości. Mieszkańcy obszaru potrzebują miejsc i przedsięwzięć, które umożliwiają aktywizację i integrację społeczności lokalnej w celu przeciwdziałania samoograniczenia się społeczności. Występuje również potrzeba organizacji wydarzeń kulturalnych skierowanych dla osób w różnym przedziale wiekowym. Wskazania dotyczące powyższych problemów zostały przedstawione w analizie SWOT (W2). Warto przy tym podkreślić, że w analizie SWOT wskazano również aktualny (mocne strony) oraz przyszły (szanse) potencjał rozwojowy (S2, O2, O5).

3.2 Ludność

3.2.1. Liczba ludności

Teren działania LGR „7 Ryb” wg. danych na dzień 31.12.2013 r. zamieszkuje **115.154 osób**, co stanowi 3,32% ogólnej liczby mieszkańców województwa wielkopolskiego, która wynosi 3.467.016 osób.

3.2.2 Gęstość zaludnienia

Tabela 8. Gęstość zaludnienia.

Jednostka terytorialna	ludność na 1 km ²	
	2013	
	Osoba	
Kiszkowo	47	
Margonin	52	
Szamocin	59	
Wyrzysk	89	
Gołańcz	45	
Skoki	47	
Wągrowiec	35	
Oborniki	98	
Rogoźno	84	
Razem	556	

Źródło: www.stat.gov.pl

Średnia gęstość zaludnienia na terenie działania LGR „7 Ryb” wynosi **62 os/km²**, przy czym dla województwa Wielkopolskiego gęstość zaludnienia wynosi 116 os/km².

3.2.3 Struktura ludności

Według danych na 31.12.2013 r., na 115.154 osób zamieszkujących obszar działania LGR „7 Ryb” zamieszkuje w sumie 57.504 mężczyzn, stanowiących 49,94 % społeczeństwa i 57.650 kobiet, stanowiących 50,06 % społeczeństwa. Obszar objęty LSR zamieszkuje 27.681 osób w wieku od 0-19 lat, 8.513 osób w wieku od 20 do 24 lat, 19.687 osób w przedziale wiekowym 25-34 lata, 16.168 osób pomiędzy 35 a 44 rokiem życia, 14.362 osób w wieku pomiędzy 45-54 oraz 28.743 osób powyżej 55 roku życia.

3.3 Rynek pracy

Wykaz osób bezrobotnych na obszarze 9 gmin członkowskich LGR „7 Ryb”, w podziale na wiek i wykształcenie, w roku 2013 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 9. Liczba osób bezrobotnych (ogółem) zarejestrowanych wg wieku

Nazwa gminy	Bezrobotni zarejestrowani wg wieku w 2013 roku					
	ogółem	24 lata i mniej	25-34	35-44	45-54	55 lat i więcej
	osoba	Osoba	osoba	osoba	osoba	osoba
Kiszkowo	236	72	65	42	38	19
Margonin	460	110	131	90	88	41
Szamocin	586	129	161	120	110	66
Wyrzysk	799	186	210	162	138	103
Gołańcz	747	193	267	130	118	39
Skoki	626	138	188	118	112	70
Wągrowiec	956	226	295	211	142	82
Oborniki	1352	252	423	239	235	203
Rogoźno	896	189	242	180	155	130
Razem	6658	1495	1982	1292	1136	753

Źródło: www.stat.gov.pl/publikacje_i_foldery

Według powyższych danych liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wg wieku w 2013 roku na obszarze objętym LSR wynosi **6658 osób** (w tym 3823 kobiety i 2835 mężczyzn). Najwięcej osób bezrobotnych jest w przedziale wiekowym pomiędzy 25-34 lata - 1982 osoby (w tym 1274 kobiety i 708 mężczyzn), następną grupę bezrobotnych stanowią osoby w wieku 24 lata i mniej – 1495 osób (w tym 892 kobiety i 603 mężczyzn), kolejną grupę stanowią osoby pomiędzy 35-44 lata – 1292 osoby (w tym 770 kobiet i 522 mężczyzn), następną grupę stanowią osoby pomiędzy 45-54 lata, których liczba wynosi 1136 (w tym 615 kobiet i 521 mężczyzn), natomiast ostatnią grupę stanowią osoby w wieku 55 lat i więcej – 753 osoby (w tym 272 kobiety i 481 mężczyzn).

Tabela 10. Liczba osób bezrobotnych (ogółem) zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia

Nazwa gminy	Bezrobotni zarejestrowani wg poziomu wykształcenia w 2013 roku					
	Ogółem	z wykształceniem				
		wyższym	średnim zawodowym	średnim ogólnokształcącym	zasadniczym zawodowym	gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym
	Osoba	osoba	Osoba	osoba	osoba	osoba
Kiszkowo	236	15	51	17	95	58
Margonin	460	31	85	21	178	145
Szamocin	586	17	113	40	238	178
Wyrzysk	799	70	204	69	257	199
Gołańcz	747	43	150	91	260	203
Skoki	626	22	84	49	201	270
Wągrowiec	956	55	157	64	341	339
Oborniki	1352	103	289	114	456	390
Rogoźno	896	60	215	56	320	245
Razem	6658	416	1348	521	2346	2027

Źródło: www.stat.gov.pl/publikacje_i_foldery

Według powyższych danych liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych wg poziomu wykształcenia w 2013 roku na obszarze objętym LSR wynosi 6658 osób (w tym 3823 kobiety i 2835 mężczyzn). Najwięcej osób bezrobotnych jest z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 2346 osób (w tym 1183 kobiety i 1163 mężczyzn), następną grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i niepełnym podstawowym – 2027 osób (w tym 993 kobiety i 1034 mężczyzn), kolejną grupę stanowią osoby z wykształceniem średnim zawodowym – 1348 osób (w tym 944 kobiet i 404 mężczyzn), następną grupę stanowią osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, których liczba wynosi 521 (w tym 385 kobiet i 136 mężczyzn), natomiast najmniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem wyższym – 416 osób (w tym 318 kobiet i 98 mężczyzn).

Według danych pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego na 31.12.2013 liczba bezrobotnych na terenie działania LGR „7 Ryb” wynosi **6.658** osób, natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym¹⁶ zamieszkałych na terenie działania LGR „7 Ryb” wynosi **73.802**. Reasumując liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR wynosi **9,0 %**.

Według danych pochodzących z (GUS) na dzień 31.12.2013 liczba osób bezrobotnych w województwie wielkopolskim wynosi **144.832**, natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym w województwie wielkopolskim wynosi **2.206.381**. Reasumując liczba bezrobotnych w relacji do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie wielkopolskim wynosi **6,6%**.

Podsumowując liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR przekracza liczbę bezrobotnych w relacji do liczby osób w wieku produkcyjnym w województwie wielkopolskim.

Ogólna stopa bezrobocia w województwie Wielkopolskim na 2013 rok wynosiła **9,6 %**.

Wykaz osób bezrobotnych na obszarze 9 gmin członkowskich LGR „7 Ryb”, w tym ogólna liczba bezrobotnych oraz bezrobotni z podziałem na mężczyzn i kobiety, w latach 2007-2013 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 11. Liczba osób bezrobotnych (ogółem) w latach 2007-2013.

Nazwa gminy	Ogółem						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	osoba	osoba	Osoba	osoba	Osoba	osoba	osoba
Kiszkowo	132	125	177	177	213	228	236
Margonin	333	328	376	398	422	416	460
Szamocin	361	330	519	580	588	642	586
Wyrzysk	625	447	687	649	707	810	799
Gołańcz	522	391	535	598	648	735	747
Skoki	384	292	476	569	570	653	626
Wągrowiec	651	515	741	817	883	984	956
Oborniki	743	610	1162	1195	1216	1472	1352
Rogoźno	695	401	611	678	737	820	896
Razem	4446	3439	5284	5661	5984	6760	6658

Źródło: www.stat.gov.pl/bdl

Tabela 12. Liczba osób bezrobotnych (mężczyźni) w latach 2007-2013.

Nazwa gminy	Mężczyźni						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	osoba	osoba	osoba	osoba	Osoba	osoba	osoba
Kiszkowo	31	37	84	74	81	97	105
Margonin	106	128	166	164	173	182	207
Szamocin	116	137	218	241	247	294	269
Wyrzysk	190	162	318	292	292	364	327
Gołańcz	168	116	206	228	257	325	339
Skoki	132	70	184	253	246	318	309
Wągrowiec	214	162	289	329	353	393	384
Oborniki	224	181	460	484	446	622	545
Rogoźno	190	131	261	276	277	332	350
Razem	1371	1124	2186	2341	2372	2927	2835

Źródło: www.stat.gov.pl/bdl

Tabela 13. Liczba osób bezrobotnych (kobiety) w latach 2007-2013.

Nazwa Gminy	Kobiety						
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	osoba	osoba	osoba	osoba	Osoba	osoba	osoba
Kiszkowo	101	88	93	103	132	131	131

¹⁶ Źródło: www.stat.gov.pl

Margonin	227	200	210	234	249	234	253
Szamocin	245	193	301	339	341	348	317
Wyrzysk	435	285	369	357	415	446	472
Gołańcz	354	275	329	370	391	410	408
Skoki	252	222	292	316	324	335	317
Wągrowiec	437	353	452	488	530	591	572
Oborniki	519	429	702	711	770	850	807
Rogoźno	505	270	350	402	460	488	546
Razem	3075	2315	3098	3320	3612	3833	3823

Źródło: www.stat.gov.pl/bdl

W 2013 roku liczba osób bezrobotnych na obszarze LSR (obliczona jako średnia z gmin) wynosiła 740 osób, w tym 315 mężczyzn i 425 kobiet.

Przedstawione powyżej dane jednoznacznie wskazują, że gminy członkowskie LGD zdecydowanie bardziej odczuwają problemy rynku pracy niż większość pozostałych gmin województwa. Nie jest też przypadkiem, że bezrobocie najbardziej dotyka ludzi młodych, w tym zwłaszcza słabo wykształconych. Stwierdzić można więc, że deficyty kompetencyjne stanowią jedną z głównych przyczyn problemów na rynku pracy. Właściwą reakcją na te problemy były więc działania z zakresu poprawy kompetencji zawodowych. Potwierdzeniem danych statystycznych są również wyniki konsultacji społecznych. Mieszkańcy obszaru wskazywali m.in. bezrobocie oraz brak pracy jako najważniejsze problemy na obszarze działania LGR „7 Ryb”. Wskazania dotyczące powyższych problemów i zagrożeń zostały przedstawione w analizie SWOT w sposób pośredni (W1, W5, T1, T2). W analizie SWOT wskazano również aktualny (mocne strony) oraz przyszły (szanse) potencjał rozwojowy (S1, S2, O1, O5).

3.4. Problemy społeczne.

Problemy społeczne na obszarze LSR zostały zdiagnozowane na podstawie danych oceny zasobów pomocy społecznej otrzymanych z ośrodków pomocy społecznej.

Tabela 14. Główne problemy społeczne mieszkańców obszaru objętego LSR.

Nazwa gminy	Dane o korzystających z pomocy i wsparcia Powody udzielenia pomocy i wsparcia w 2013 r.; liczba rodzin						
	Ubóstwo	Bezrobocie	Niepełnosprawność	Długotrwała lub ciężka choroba	Bezradność	Potrzeba ochrony macierzyństwa	Alkoholizm
Kiszkowo	10	59	48	42	18	55	5
Margonin	333	268	91	105	12	47	13
Szamocin	187	202	76	73	47	35	29
Wyrzysk	231	258	187	214	137	69	42
Gołańcz	99	189	98	81	52	28	19
Skoki	12	198	115	166	131	75	24
Wągrowiec	246	247	182	209	101	27	35
Oborniki	631	532	368	499	298	191	54
Rogoźno	530	370	271	487	166	136	51
Razem	2279	2323	1436	1876	962	663	272

Źródło: Opracowanie własne LGR „7 Ryb”

Według powyższych danych z obszaru objętego LSR wśród problemów społecznych odnotowanych przez ośrodki pomocy społecznej wg. stopnia gradacji od najważniejszego zostały zdiagnozowane:

1. bezrobocie,
2. ubóstwo,
3. długotrwała lub ciężka choroba,
4. niepełnosprawność,
5. bezradność,
6. ochrona macierzyństwa
7. alkoholizm.

Analizując przyczyny trudnej sytuacji życiowej mieszkańców gmin członkowskich stowarzyszenia stwierdza się, że szczególnie narażone są osoby bezrobotne, niepełnosprawne, przewlekle chore, osoby o niskim poziomie wykształcenia, bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego. Najważniejszymi problemami są: zbyt mała ilość mieszkań socjalnych, brak specjalistycznego poradnictwa, brak specjalistów (psycholog, terapeuta, prawnik itp.).

Liczba osób objętych pomocą społeczną na obszarze LGR „7 Ryb” wynosi **8078**.

Wśród najważniejszych problemów społecznych, które zostały przedstawione przez społeczność lokalną można wymienić m.in.: *brak wolnych miejsc pracy* (brak wakatów, duże bezrobocie), brak mieszkań socjalnych i komunalnych, słaba opieka medyczna oraz *utrudniony dostęp do kultury i rozrywki, co znalazło swoje odzwierciedlenie w analizie SWOT (W2, T1, T2)*. Opisane w powyższym rozdziale problemy społeczne należy analizować również w kontekście warunków życia lokalnej społeczności, zwłaszcza na obszarach wiejskich. Uczestnicy spotkań konsultacyjnych często podkreślali różnicę między możliwościami spędzania wolnego czasu w miastach i na wsi. Pomimo działań podejmowanych w ubiegłym okresie programowania, mieszkańcy wsi w dalszym ciągu odczuwają konsekwencje braku atrakcyjnej oferty spędzania wolnego czasu wolnego. Jest to szczególnie widoczne w przypadku osób najmniej mobilnych - ludzi młodych i starszych. Uznać ich można za wykluczonych również w kontekście dostępu do zasobów kulturalnych.

3.5. Grupy defaworyzowane, wykluczeni społecznie.

Według przeprowadzonych konsultacji społecznych na podstawie przeprowadzonych ankiet we wszystkich gminach członkowskich LGR „7 Ryb”, większość osób ankietowanych opowiedziała się, że grupy defaworyzowane to **osoby starsze/osoby powyżej 55 roku życia oraz młodzież**.

W związku z powyższym LGR „7 Ryb” zorganizowało spotkanie warsztatowe dla osób młodych (do 30 lat) oraz osób starszych (powyżej 50 lat) w celu zidentyfikowania problemów, potrzeb i kierunków działania (celów) służących rozwojowi obszaru LGR „7 Ryb”, a także kryteriów wyboru projektów w perspektywie finansowej 2014-2020.

Podczas prowadzonych konsultacji społecznych stwierdzono, iż nie jest *zapewniona wystarczająca oferta z zakresu organizacji imprez kulturalnych i rekreacyjnych, kół zainteresowań* przeznaczonych dla osób młodych oraz starszych, brak jest miejsc i przedsięwzięć przyczyniających się do podnoszenia kwalifikacji lokalnej społeczności oraz brak miejsc, wykorzystujących walory turystyczne obszaru, które przyciągną potencjalnych turystów na obszar Stowarzyszenia. Odczuwalna jest również *niedostateczna współpraca pomiędzy osobami młodymi i starszymi*.

Obszar Stowarzyszenia jest niedostatecznie wyposażony w infrastrukturę jak np. ścieżki piesze i rowerowe, pomosty wędkarskie. Lokalna społeczność odczuwa niedostateczny dostęp do zajęć dodatkowych umożliwiających im rozwój zainteresowań oraz integrację. Powyższe problemy wynikają również z analizy SWOT (W2, W4, W5).

3.6 Działalność sektora społecznego.

Na obszarze objętym niniejszą strategią funkcjonuje **ok. 237 podmiotów sektora społecznego**¹⁷, w tym:

- 1) powiat obornicki (gminy: Oborniki, Rogoźno) – 93 podmioty,
- 2) powiat wągrowiecki (gminy: wiejska Wągrowiec, Golańcz, Skoki) – 76 podmiotów,
- 3) powiat pільski (Gmina Wyrzysk) – 36 podmiotów,
- 4) powiat gnieźnieński (Gmina Kiszkowo) – 14 podmiotów,
- 5) powiat chodzieski (gminy: Szamocin, Margonin) – 18 podmiotów.

Wśród ww. wymienionych podmiotów działają różnego rodzaju Stowarzyszenia, Ochotnicze Straże Pożarne, Bractwa Kurkowe, Bractwa Strzeleckie, Polskie Związki Wędkarskie, Związki Kombatantów, Związki Harcerstwa Polskiego, Polskie Związki Emerytów i Rencistów, Kluby Sportowe, Fundacje itp.

Do głównych zadań działalności sektora społecznego należą m.in.:

- budowanie partnerstwa między Gminą a organizacją, służącego rozpoznawaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców,
- rozwój aktywności fizycznej mieszkańców Gminy, wspieranie turystyki, propagowanie ekologii i zdrowego stylu życia,
- przeciwdziałanie patologiom społecznym,
- budowanie społeczeństwa obywatelskiego, poprzez aktywizację społeczności lokalnej i wspólne rozwiązywanie lokalnych problemów,
- tworzenie warunków dla powstawania inicjatyw na rzecz społeczności lokalnej,
- wprowadzenie nowatorskich działań na rzecz mieszkańców,
- uzupełnienie działań Gminy w zakresie nieobjętym przez struktury samorządowe.

Członkami naszego stowarzyszenia są również podmioty sektora społecznego, w tym m.in. stowarzyszenia oraz parafie, którzy aktywnie działają na rzecz rozwoju obszaru.

Pomimo ograniczonego potencjału zarówno organizacyjnego i finansowego, działalność sektora społecznego jest bardzo aktywnie prowadzona, niemniej jednak wymaga ona dalszego rozszerzenia swojej oferty. Z uwagi na pojawiające się zjawisko *braku integracji i*

¹⁷ dane ze stron internetowych gmin oraz powiatów (obornicki, wągrowiecki, pільski, gnieźnieński).

aktywizacji społeczności, organizacje powinny działać w kierunku, przeciwdziałania temu zjawisku. Teren LGR „7 Ryb” jest bogaty w tradycję i kulturę, dlatego należy ją kultywować, aby nie zanikła, a znana była również przyszłym pokoleniom. Wskazania dotyczące powyższych problemów i zagrożeń wynikają również z analizy SWOT (W2, T2). W analizie SWOT wskazano również aktualny (mocne strony) oraz przyszły (szanse) potencjał rozwojowy (S2, O2).

3.7 Charakterystyka gospodarki i przedsiębiorczości

Terren działania Stowarzyszenia w dużej mierze zajmują grunty rolne oraz tereny umożliwiające rozwój przemysłu, handlu oraz działalności turystycznej, w tym gastronomicznej i noclegowej.

Na dzień 31.12.2013 r. wg. danych pochodzących z Głównego Urzędu Statystycznego na obszarze zarejestrowanych było **10.179** podmiotów gospodarczych, które działały wg 19 różnych PKD.

W poniższej tabeli przedstawiamy liczbę podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON z podziałem na poszczególne gminy członkowskie na dzień 31.12.2013 r. oraz na działy najbardziej istotne z punktu wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju LGR „7 Ryb”.

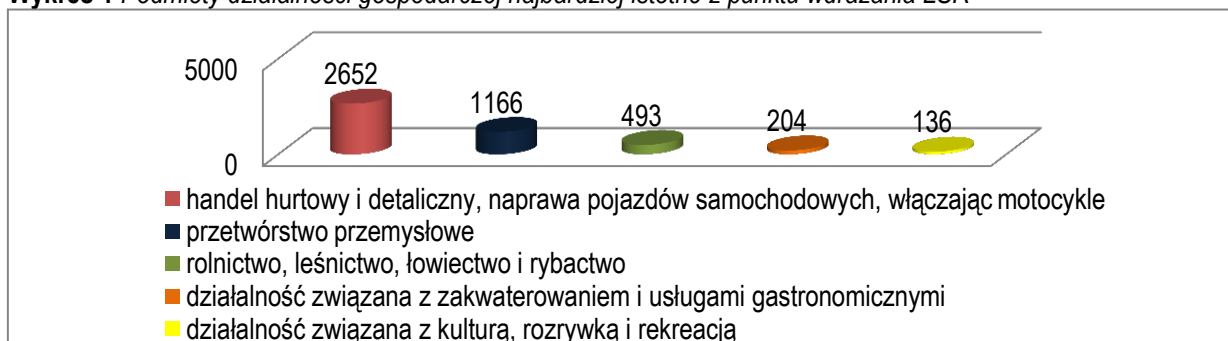
Tabela 15. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON

Jednostka terytorialna	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Przetwórstwo przemysłowe	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
Kiszkowo	44	59	82	8	7
Margonin	27	38	122	10	4
Szamocin	21	52	169	9	4
Wyrzysk	32	74	268	21	26
Golańcz	79	62	186	12	11
Skoki	44	60	176	21	10
Wągrowiec	93	80	179	14	10
Oborniki	103	503	1.002	86	42
Rogoźno	50	238	468	23	22
SUMA	493	1.166	2.652	204	136

Źródło: www.stat.gov.pl

Poniższy wykres przedstawia podmioty działalności gospodarczej najbardziej istotne z punktu wdrażania LSR.

Wykres 1 Podmioty działalności gospodarczej najbardziej istotne z punktu wdrażania LSR

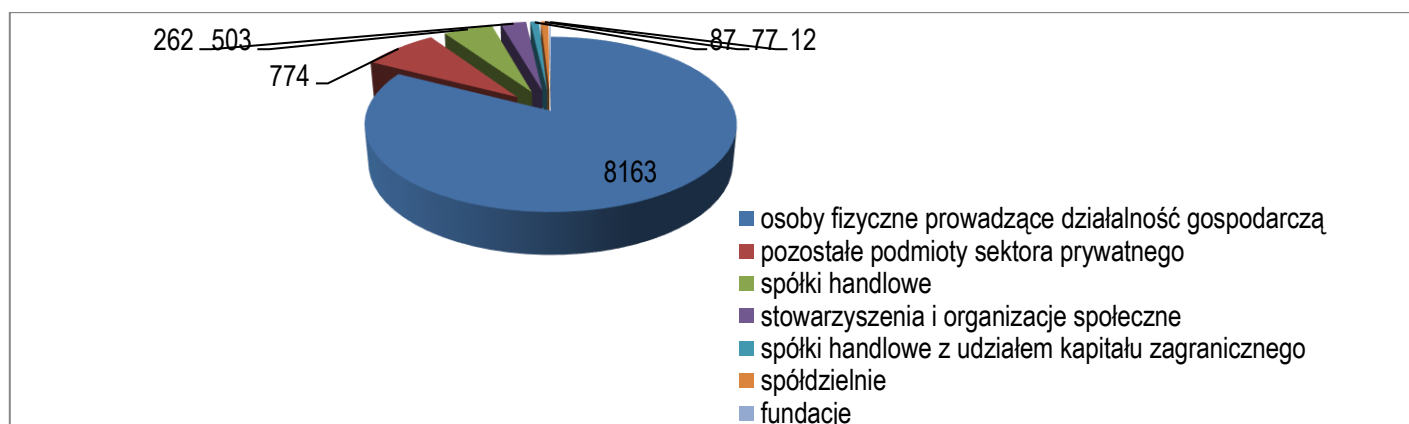
Źródło: opracowanie własne LGR „7 Ryb”

Spośród 10.179 podmiotów gospodarczych działających na obszarze stowarzyszenia, zarejestrowanych w GUS na dzień 31.12.2013 r., sektor prywatny stanowił 97,04%, natomiast sektor publiczny 2,96 % całkowitej liczby podmiotów gospodarczych.

Ogółem sektor prywatny stanowił 9.878 podmiotów. Poniższy wykres przedstawia sektor prywatny z podziałem na różne podmioty.

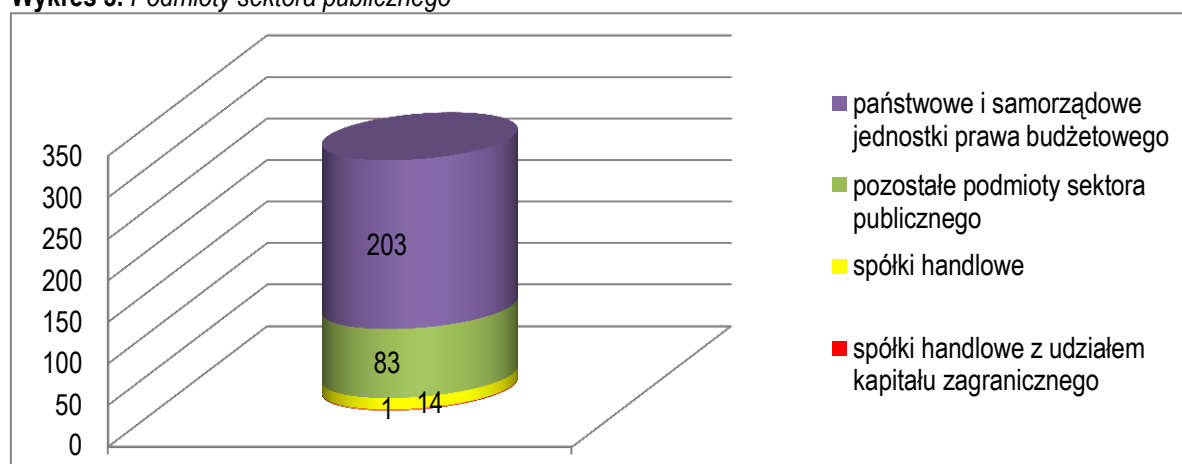
Wykres 2. Podmioty sektora prywatnego.

Źródło: opracowanie własne LGR „7 Ryb”

Sektor publiczny stanowił 301 podmiotów. Poniższy wykres przedstawia sektor publiczny z podziałem na różne podmioty.

Wykres 3. Podmioty sektora publicznego

Źródło: opracowanie własne LGR „7 Ryb”

Jak wynika z powyższych danych większa część przedsiębiorców działających na terenie Stowarzyszenia to sektor prywatny. Wśród przedsiębiorców sektora prywatnego największą część stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a najmniejszą część fundacje. Na obszarze Stowarzyszenia przeważają małe i średnie przedsiębiorstwa.

Gminy położone są w atrakcyjnej lokalizacji województwa wielkopolskiego, posiadają rozbudowaną sieć drogową o istotnym znaczeniu, która stanowi dużą szansę rozwoju przedsiębiorczości obszaru. Dość bliska odległość do aglomeracji poznańskiej, pilskiej, bydgoskiej, gnieźnieńskiej, a także aktywność lokalnego biznesu, sprzyjają rozwojowi gospodarki obszaru. Niestety te dobre warunki rozwojowe nie są dostatecznie wykorzystywane. Jak ilustrują to przedstawione w tym podrozdziale dane, zdecydowana większość firm trudni się prostymi usługami handlowymi i motoryzacyjnymi. Są co prawda również podmioty wykorzystujące lokalne zasoby naturalne (np.: przetwórstwo), jednak jest ich relatywnie niewiele. To wszystko powoduje, że za jeden z podstawowych problemów obszaru LSR uznać należy **niedostateczne zróżnicowanie i stan aktywności gospodarczej**.

Warto przy tym podkreślić, że na obszarze LGR „7 Ryb” nie występuje przemysł uciążliwy dla środowiska przyrodniczego. Dzięki ciekawym terenom turystycznym działa wiele gospodarstw agroturystycznych. W związku z dużym potencjałem wodnym obszaru przedsiębiorcy mogą rozwijać swoje działalności wykorzystując atuty przyrodnicze. Daje to szansę na utrzymanie dotychczasowych miejsc pracy jak i powstanie nowych. Wnioski te znalazły również swoje odzwierciedlenie w analizie SWOT w aktualnych (mocne strony oraz przyszłych (szanse) szansach rozwojowych (S1, S3, S4, O4, O5).

3.8 Charakterystyka rolnictwa i rynku rolnego¹⁸

Obszar Stowarzyszenia to także obszar bogaty w tereny rolne. Wg danych na 31.12.2013 r. na terenie Stowarzyszenia LGR „7 Ryb” znajduje się łącznie 6.532 gospodarstw rolnych. Informacje dotyczące gospodarstw znajdują się w poniższej tabeli.

¹⁸ Informacje pochodzą z strategii gminnych, stron internetowych gmin, informacji otrzymanych z gmin, ODR.

Tabela 16. Charakterystyka rolnictwa na obszarze działania Stowarzyszenia LGR „7 Ryb”

Lp.	Jednostka terytorialna	Liczba gospodarstw rolnych	Średnia powierzchnia gospodarstw rolnych	Struktura gospodarstw rolnych (przeważająca liczba gospodarstw rolnych)	Główne kierunki produkcji gospodarstw rolnych
1.	Gmina Oborniki	1330	12,35 ha	gospodarstwa rolne pomiędzy 1-5 ha – 695 gospodarstw	zboża, rzepak, kukurydza, buraki cukrowe, żywiec wieprzowy i wołowy produkcja mleka,
2.	Gmina Rogoźno	868	12 ha	gospodarstwa rolne o powierzchni pomiędzy 1-2 ha - 239 gospodarstw	zboża, rzepak, kukurydza, żywiec wieprzowy i wołowy,
3.	Gmina Skoki	515	21,01 ha	gospodarstwa rolne w przedziale pomiędzy 1 a 5 ha – 165 gospodarstw	produkcja: roślinno – zwierzęca, uprawa zbóż, rzepaków, chów trzody chlewnej, w mniejszej skali bydła mięsnego,
4.	Gmina Kiszkowo	357	26,61 ha	gospodarstwa rolne pomiędzy 15-100 ha – 132 gospodarstwa	produkcja: roślinno – zwierzęca,
5.	Gmina Wągrowiec	1393	15,20 ha	gospodarstwa rolne w przedziale pomiędzy 1-5 ha.	produkcja: roślinno – zwierzęca,
6.	Gmina Gołańcz	707	18,42 ha	gospodarstwa rolne w przedziale pomiędzy 15-100 ha – 307 gospodarstw	produkcja: roślinno – zwierzęca,
7.	Gmina Margonin	536	11,34 ha	gospodarstwa rolne w przedziale pomiędzy 1-5 ha.	trzoda chlewna, produkcja zbóż
8.	Gmina Szamocin	440	8 ha	gospodarstwa rolne w przedziale pomiędzy 1-5 ha	uprawa zbóż, produkcja siana i warzyw gruntowych, hodowla trzody chlewnej, bydła mlecznego i mięsnego oraz ptaków (indyki i gęsi),
9.	Gmina Wyrzysk	386	24,20 ha	b/d	produkcja mieszana roślinna i zwierzęca

Źródło: opracowanie własne LGR „7 Ryb”

3.8.1 Charakterystyka sektora rybackiego

Na obszarze objętym LSR działa **14 podmiotów** oraz osób, które zaliczane są do sektora rybackiego. Ww. podmioty składają sprawozdania RRW-22 i RRW-23 do Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie.

Wśród podmiotów rybackich działających na naszym obszarze jest jedna gmina, cztery spółki z o. o., dwie spółdzielnie, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, gospodarstwa rolne i osoby prywatne, a także stowarzyszenie wędkarskie. Zgodnie z powyższymi sprawozdaniami składanymi przez przedstawicieli sektora rybackiego, liczba osób zatrudnionych na stałe w sektorze rybackim na obszarze LGR „7 Ryb” wg danych za 2014 rok wynosi **86,3 osoby**. Natomiast łączna wartość produkcji ryb na obszarze działania LGR „7 Ryb” wynosi **ok. 8.844 tys. zł.**, w tym wartość całkowita produkcji (wraz z rybami konsumpcyjnymi i materiałem obsadowym) wynosi **ok. 7.977 tys. zł.**, wartość produkcji mierzona w przychodach z działalności połowowej wynosi **ok. 581 tys. zł** oraz wartość materiału zarybieniowego wprowadzanego do obwodów rybackich wynosi **ok. 286 tys. zł.** Przeważającą większość wartości produkcji ryb bo około 84% stanowi karp. Pozostałe gatunki to m.in.: karaś, lin, amur, szczupak, sandacz, węgorz, okoń, płoć, leszcz, pstrąg, tołpyga, sielawa. Drobni producenci sprzedają swoje ryby odbiorcom lokalnym, bez pośrednictwa hurtowników lub wyspecjalizowanych firm handlowych, uruchamiając w tym celu punkty sprzedaży na swoich obiektach hodowlanych. Ryby, których nie uda im się sprzedać w ten sposób są najczęściej odsprzedawane większym producentom i wraz z ich produkcją trafiają na rynek. Dużi producenci mają zawarte kontrakty z sieciami handlowymi i sklepami w Poznaniu, Bydgoszczy, Gnieźnie, Pile i innych miastach i tam dostarczają swój towar. Korzystają także z pośrednictwa hurtowni rybnych z Poznania. Z powyższych danych wynika, że obszar działania Stowarzyszenia pod kątem spełnienia określonych wymogów zgodnie z wytycznymi (ust. 3 pkt 2 Regulaminu Konkursu) jest obszarem zdominowanym przez sektor rybacki, dlatego Stowarzyszenie będzie realizować Lokalną Strategię Rozwoju w ramach priorytetu 4 „Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej” Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020. Biorąc pod uwagę problemy i potrzeby zgłoszone przez przedstawicieli sektora rybackiego podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych, w tym indywidualnych wywiadów, spotkań oraz warsztatów dotyczących tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju można

sformułować następujące wnioski:

1. Atutem obszaru są korzystne warunki środowiskowo-wodne dla prowadzenia produkcji rybackiej.
2. Nasz obszar ma atrakcyjną ofertę handlową ryb, w tym m.in. karp, pstrąg, materiał zarybieniowy oraz doświadczoną, sumienną i dobrze wykwalifikowaną kadrę jak również rosnący potencjał w zakresie przetwórstwa lokalnych produktów rybnych.
3. Hodowla karpia prowadzona jest w sposób tradycyjny i proekologiczny.
4. Atutem obszaru jest duży potencjał rynku zbytu dla lokalnych przedsiębiorstw ze względu na dużą liczbę mieszkańców aglomeracji poznańskiej, pilskiej, bydgoskiej i gnieźnieńskiej.

Jeszcze niedawno sektor rybacki dawał pracę i utrzymanie znacznej liczbie mieszkańców. Przekształcenia tego sektora w okresie transformacji oraz sytuacja zewnętrzna związana ze wzrostem konkurencji na rynku spowodowały, że rola tego sektora w gospodarce obszaru bardzo się zmniejszyła. Przyczyną tego stanu rzeczy jest nie tylko zmiana po stronie popytowej (inne oczekiwania klientów), ale również, a może nawet przede wszystkim, **niska dochodowość i konkurencyjność gospodarstw rybackich**. Innymi słowy praca w branży rybackiej jest co raz mniej atrakcyjna niż praca w innych branżach, zwłaszcza dla ludzi młodych. Mają tego świadomość doświadczeni rybacy, którzy podczas konsultacji społecznych bardzo mocno podkreślali kwestie różnic technologicznych między gospodarstwami polskimi, a niemieckimi, czeskimi i litewskimi. Ciągłe jednak istnieje szansa na to, by ten trend powstrzymać a nawet odwrócić. Aby ten cel osiągnąć należy podjąć wielokierunkowe działania, które spowodują przezwycięzenie problemów i barier będących przyczyną trudnej sytuacji tego sektora i doprowadzą do zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw rybackich m.in. poprzez: *poprawę infrastruktury w gospodarstwach rybackich, doposażeniu gospodarstw rybackich w potrzebne urządzenia, maszyny, sprzęt rybacki, przeciwdziałanie kłusownictwu i kradzieży ryb* (m.in. poprzez montaż monitoringu w celu ograniczenia kłusownictwa). Zjawisko kłusownictwa istniało zarówno w czasach dawniejszych jak i obecnych. Jego szkodliwość polega nie tylko na dokonywaniu kradzieży ryb, ale także niszczeniu ogrodzeń, sprzętu rybackiego i urządzeń na obiektach hodowlanych. Nie bez wpływu pozostaje wykorzystanie nowych technologii w rozwoju gospodarstw rybackich.

Program powinien wesprzeć podejmowane przez nich działania m.in. w *kierunku poszerzania rynków zbytu, wprowadzanie nowych form sprzedaży i tworzenia nowych kanałów dystrybucji* jak np. inwestycje związane z budową sklepów patronackich, zakup nowych specjalistycznych środków transportu, odpowiednie przetwarzanie, transport i sprzedaż. Zagrożeniem dla racjonalnej gospodarki rybackiej jest brak koordynacji działań poszczególnych producentów. Wzajemna konkurencja, różnice interesów oraz brak współpracy wywołuje konflikty między producentami i może stać się poważnym zagrożeniem dla przyszłości tego sektora.

Również ważny element stanowi rozwój kompetencji pracowników sektora rybackiego poprzez *działania zmierzające do podniesienia wiedzy* jak np. studia wyższe kierunkowe, kursy, szkolenia itp. Duże możliwości poprawy sytuacji rynkowej producentów tkwią w różnicowaniu i rozwoju działalności gospodarczej na obszarach rybackich. Będzie to możliwe dzięki wykorzystaniu potencjału w zakresie *przetwórstwa lokalnych produktów* poprzez tworzenie bazy przetwórczej ryb na obszarze działania stowarzyszenia. Sektor rybacki będzie mógł podjąć działania mające na celu *różnicowania swojej działalności, w tym m.in. z wykorzystaniem wodnego potencjału obszaru*.

W trakcie pracy nad przygotowaniem strategii przedstawiciele sektora rybackiego zwrócili uwagę na potrzebę podjęcia działań *zapobiegających stratom powodowanym przez drapieżniki* oraz zjawisko *eutrofizacji zbiorników wodnych*. Producenci ryb ponoszą dość znaczne straty spowodowane przez ptaki i zwierzęta drapieżne, które odżywiają się rybami należą do nich wydry, kormorany i czaple. Walka z tym problemem jest trudna, ponieważ są to gatunki chronione. Obecnie ich populacja osiągnęła bardzo dużą liczebność, przez co powodują duże straty w rybołówstwie i zanieczyszczają miejsca swojego gniazdowania odchodami i resztkami ryb. Także bobry są postrzegane przez rybaków jako szkodniki, ponieważ zdarza się, że robią dziury w groblach, stawiają tamy ograniczające dopływ wody do obiektów hodowlanych oraz zatapiają drzewa i gałęzie w zbiornikach wodnych.

Dla rozwoju sektora rybackiego na obszarze objętym strategią należy wykorzystać dużą popularność wędkarstwa (w tym komercyjnego i amatorskiego) w Polsce. Przy odpowiednich działaniach mających na celu promowanie dziedzictwa kulturowego i walorów środowiskowych będzie możliwe podejmowanie działań jak np. organizowanie zawodów szkoleniowych, propagowanie wędkarstwa jako formy spędzania wolnego czasu (warsztaty/szkolenia).

Powyższe działania mają na celu *utrzymanie dotychczasowego zatrudnienia jak i zwiększanie zatrudnienia w gospodarstwach rybackich*.

Wskazania dotyczące powyższych problemów i zagrożeń wynikają również z analizy SWOT (W1, W2, W3, W4, W5, T1, T2, T3, T4, T5). W analizie SWOT wskazano również aktualny (mocne strony) oraz przyszły (szanse) potencjał rozwojowy (S1, S3, S4, O1, O3, O5).

3.9 Dziedzictwo kulturowo-historyczne oraz przyrodnicze.

Teren Gmin wchodzących w skład LGR „7 Ryb” to połączenie kulturowe Pałuk i Krajny, z widocznym wpływem kultury łużyckiej. Jest to region o pięknych zabytkach architektury, ciekawej historii, atrakcyjnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. To wielkość różnego rodzaju wód powierzchniowych i lasów. Obszar cechuje bogactwo flory i fauny.

Zasoby architektury ludowej z północnej Wielkopolski – Krajny, a także Pałuk znajdują się w funkcjonującym skansenie archeologiczno-etnograficznym Wyrzysk-Osiek, przyciągającym corocznie dużo młodzieży szkolnej i turystów. Na terenie tego

muzeum zgromadzono poza obiektami architektury ludowej oraz obiektami małej architektury wiejskiej, ekspozycję w postaci *Chaty rybaka z II połowy XVIII w.* Na południowym zachodzie obszaru LGR „7 Ryb” w Jaraczu funkcjonuje od 1981 r. na terenie dawnej osady młyńskiej Muzeum Młynarstwa i Wodnych Urzędzeń Przemysłu Wiejskiego. Zbiory muzeum dotyczą nie tylko dziejów przetwórstwa i przemysłu zbożowo-młynarskiego na ziemiach polskich, lecz również historii rybactwa śródlądowego. Część ekspozycji poświęcona rybactwu zapoczątkowała tworzenie nowego działu w Muzeum pod nazwą „Rybactwo Śródlądowe”.

Miejscowości gmin obfitują w przypominające o pasjonującej historii zabytki architektury. Do najważniejszych zabytków należą m.in.: zamki, w tym m.in. Zamek Pałuków, Zamek Kasztelański, zespoły pałacowo-parkowe, zespoły dworsko-pałacowe, pałace, rynek, sakralne zabytki architektoniczne - kościoły (m.in. barokowe, późnobarokowe, późnogotyckie, neogotycki, poewangelicki, drewniane), dwory i dworki, muzeum regionalne, obelisk, młyn, grodziska, schrony bojowe, relikty archeologiczne (miejsce lokacji najstarszego opactwa cysterskiego na ziemiach polskich), owiany legendą grobowiec w kształcie 6 metrowej piramidy – rotmistrza wojsk napoleońskich Franciszka Łakińskiego, spichlerz zbożowy (tzw. mur pruski z 1845 r.), domki sukieników, wczesnośredniowieczne grodzisko (VII-XII w.), olenderskie chałupy o konstrukcji szachulcowej.

Na obszarze znajdują się również zabytki przyrodnicze, w tym m.in. Aleja Lipowa z 1765 roku oraz głaz narzutowy Zakłeta Karczma. Ciekawostką stanowi także Dąb Przemysł II (tradycyjne miejsce zabójstwa króla Przemysła II w 1296 r.).

Na przestrzeni dziejów przez teren przewinęło się wiele znanych postaci takich jak m.in.: królowie Przemysł II i Jan Kazimierz oraz Józef Wybicki czy Adam Mickiewicz.

Obszar gmin wchodzących w skład LGR „7 Ryb” jest bogaty w różnego rodzaju wody powierzchniowe. Przez obszar przepływa: Warta, Noteć, Welna, Mała Welna, Łobzonka, Flinta, Struga Sokołowska, Rudka, Margoninka, Orla, Kcyninka, Struga Margonińska i Dymnica. Na obszarze znajduje się ok. 70 jezior (w tym również te o wysokiej klasie czystości wód), stawy hodowlane, liczne łowiska oraz tereny zalewowe. Wody obszaru LGR 7 RYB są zasobne w ryby, co w dużej mierze należy zawdzięczać prowadzonym programom zarybieniowym. Na obszarze występuje duże zalesienie (m.in. Puszcza Notecka).

Poza dużymi ssakami: bobrem europejskim i wydrą występuje żółw błotny. Obszar charakteryzuje się dużą różnorodnością ptactwa. W Gminie Szamocin występuje 115 gatunków jak np. rybitwa czarna, błotniak stawowy, kulik, czajka, derkacz, żuraw, są to także tereny orla bielika. Ponadto w Objezierzu znajduje się ostoja ptaków na stawach, która jest jedną z większych kompleksów w Wielkopolsce ponieważ stwierdzono gniazdowanie ok. 90 gatunków ptaków. „Dolina Małej Welny” pod Kiszkowem to jedyny obszar Natura 2000 z dyrektywy ptasiej na terenie Gminy Kiszkowo, gdzie jednym z najciekawszych ptaków zamieszkujących jest najmniejsza krajowa czapla, a mianowicie bączek, która stanowi ponad 1% populacji krajowej bączka. W Gminie Wągrowiec znajdują się siedliska rzadko występujących ptaków.

Obszar jest niezwykle atrakcyjny pod względem przyrodniczym, charakteryzuje się ciekawym i malowniczym ukształtowaniem terenu oraz czystym środowiskiem. Na terenie występują pełne ryb rzeki, jeziora i stawy, bogate w grzyby lasy, doliny i wzgórza (w Gminie Rogoźno Koci Sad 119 m n.p.m., w Gminie Wyrzysk Dębowa Góra 192,4 m. n.p.m.).

Na obszarze objętym strategią występują wszystkie formy ochrony przyrody przewidziane w ustawie o ochronie przyrody, poza parkiem narodowym. Wśród obszarów chronionych są obszary NATURA 2000, parki krajobrazowe, w tym najstarszy park w naszym województwie, a mianowicie Lednicki Park Krajobrazowy, który posiada ciekawe walory przyrodnicze. Kolejnym jest leśny Park Krajobrazowy Puszcza Zielonka. Obszar bogaty jest w interesujące rezerваты przyrody jak np. Rezerwat „Dębina” czy rezerwat leśny „Zielona Góra”. Na terenie znajduje się Obszar Chronionego Krajobrazu jak np. „Dolina Welny i Rynna Gołaniecko -Wągrowiecka” oraz „Dolina Noteci”. Formą ochrony przyrody, na którą należy zwrócić uwagę są bardzo liczne pomniki przyrody. Ważną funkcję pełni rezerwat ichtiologiczny Słonawy (Gmina Oborniki), który jest jednym z dwóch tego typu rezerwatów ichtiologicznych w Polsce. Wnioski te znalazły swoje odzwierciedlenie w analizie SWOT (S2, S3, S4, S5, O2, O4).

3.10 Charakterystyka obszarów atrakcyjnych pod względem turystycznym.

Obszar stowarzyszenia jest doskonałym miejscem do uprawiania wszelkich form turystyki. Szlaki turystyczne znajdujące się na tym terenie to wyśmienite miejsce dla kajakarzy, żeglarzy, turystów pieszych, rowerowych czy samochodowych. Są tu doskonałe warunki do wypoczynku w ciszy i spokoju dla mieszkańców zatłoczonych aglomeracji miejskich. Liczne miejsca historyczne i obiekty zabytkowe są świetną okazją do uprawiania turystyki kulturowej.

Krajobraz obszaru tworzą malownicze lasy i pola, w które wkomponowane są piękne jeziora i rzeki. Sprzyjają one uprawianiu sportów wodnych i wędkarstwa. Na terenie znajduje się dobrze rozwinięta baza turystyczno-rekreacyjna, gdzie można skorzystać z kompleksów sportowych, strzeżonych kąpielisk, zjeżdżalni, a miłośnicy sportów wodnych mogą uprawiać kajakarstwo, windsurfing i żeglarstwo. Miejscowe lasy są rajem dla myśliwych i grzybiarzy. Z dala od zgiełku można spacerować po ścieżkach dydaktyczno-edukacyjnych. Ciągłe rozwija się baza hotelarska i agroturystyczna z atrakcyjną formą wypoczynku. Warunki przyrodnicze, obiekty noclegowe i gastronomiczne oraz mnogość dobrze utrzymanych szlaków turystycznych zachęcają do aktywności mieszkańców oraz turystów. Dzięki prowadzonym programom zarybieniowym (m.in. węgorz, sandacz, lin, szczupak, duży karp) akweny wodne stanowią atrakcję dla wędkarzy.

Głównymi atrakcjami obszaru są: elektryczny wyciąg nart wodnych, syntetyczne lodowisko, zjeżdżalnie wodne w obrębie plaż, kąpieliska, kryte baseny, korty tenisowe, tor motocrossowy, motolotnie, park linowy, strzelnica, lądowisko, kompleksy sportowo-

rekreacyjne (m.in. sale sportowe, stadiony, nowoczesne boiska), wypożyczalnie kajaków, łodzi, rowerów wodnych itp.

Ponadto działające na terenie kluby i stowarzyszenia umożliwiają mieszkańcom oraz turystom korzystanie z różnych dyscyplin sportowych, w tym m.in. piłka nożna, piłka ręczna, tenis stołowy i ziemny, karate, pływanie, spływy kajakowe oraz tratwiane.

Na obszarze wytyczone są trasy turystyczne, które przebiegają głównie przez tereny leśne ciekawe przyrodniczo i krajobrazowo. Przebiegające przez teren szlaki samochodowe, piesze, rowerowe i kajakowe oraz trasy wycieczkowe dają możliwość poznania licznych walorów przyrodniczych oraz historyczno-krajoznawczych terenu. Liczne ścieżki umożliwiają aktywny wypoczynek – bieganie, nordic – walking, jazdę konną.

Dla miłośników przyrody i pieszych wędrówek zostały stworzone ścieżki edukacyjne, które odkrywają wiele tajemnic przyrodniczych i historycznych. Stanowią także znakomite miejsca na lekcje przyrody dla dzieci i młodzieży.

Przez teren przebiegają dobrze oznakowane trasy turystyczne, w tym najważniejszy Cysterski Szlak Rowerowy, który łączy obiekty i miejsca historyczne związane z pobytem Cystersów w północnej części wielkopolski od początku XII w. Przez gminę przebiega również Droga św. Jakuba, będąca częścią międzynarodowego szlaku Św. Jakuba. Dla miłośników turystyki kulturowej przygotowano Szlak Kościołów Drewnianych, który nadaje się zarówno do przejazdu samochodem jak i wędrówek pieszych czy turystyki rowerowej.

Na obszarze LSR znajdują się Pola Lednickie, które są najbardziej znanym miejscem, gdzie w centralnym punkcie Pól Lednickich znajduje się sztucznie usypany pagórek, a na nim wzniesiona Brama Trzeciego Tysiąclecia, zwana potocznie ze względu na swój kształt „Bramą Rybą”. 40-hektarowy obszar Pól Lednickich jest miejscem, gdzie odbywają się spotkania Lednica dla Młodzieży. Przy Polach Lednickich usytuowane jest jezioro Lednica, które było świadkiem tworzenia się państwa polskiego, ponieważ w jego wodach chrzest swój przyjął Mieszko I.

Na terenie Gminy Kiszkowo znajduje się Izba pamięci i tradycji. Jest ona połączeniem małego muzeum ze skansenem, w którym zwiedzający mogą dotykać eksponatów, zobaczyć jak używano się różnych narzędzi, których już średnie pokolenie może nie pamiętać. Funkcjonuje również Obornicka Izba Regionalna mająca na celu ochronę dóbr kultury oraz historii Ziemi Obornickiej przed zniszczeniem i zapomnieniem.

Na terenie znajduje się jedna z większych Farm Wiatrowych w Polsce.

Mocną stroną obszaru są walory krajobrazowe, lasy oraz bogata flora i fauna, co stwarza dobre perspektywy rozwojowi agroturystyki oraz turystyki wiejskiej. Dogodne położenie wielu miejscowości otoczonych lasami stwarza dobre warunki do wypoczynku. Znajdują się tam gospodarstwa agroturystyczne oferujące swoim gościom odpoczynek na łonie natury, pośród nieskażonej przyrody i z dala od wielkomiejskiego zgiełku. Oprócz gospodarstw agroturystycznych noclegi na obszarze oferują hotele, ośrodki wypoczynkowe oraz pensjonaty. Baza noclegowa, w tym agroturystyka, hotele, zespół pałacowo-parkowy.

Na obszarze wytwarzane są produkty lokalne, w tym m.in.

1. Przetwórnia Gryszczeniówka – przetwory są wytwarzane metodami tradycyjnymi na małą skalę. Stosowane receptury są domowe, stare i sprawdzone.
2. Tłocznia soków z domu Rembowski – zakład produkcyjny naturalnych soków tłoczonych metodą tradycyjną.
3. Chleb z Sycyna – chleb żytni na zakwasie z mąki z własnego przemiału, wypiekany w tradycyjnym piecu chlebowym.

Opisane powyżej bogactwo zasobów przyrodniczych i kulturowych mocno kontrastuje z korzyściami jakie z tego tytułu odczuwają mieszkańcy, a zwłaszcza lokalni przedsiębiorcy. Spośród 10.179 podmiotów gospodarczych działających na obszarze stowarzyszenia jedynie 204 zajmuje się działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi. Jest to zdecydowanie za mało, zwłaszcza po uwzględnieniu olbrzymiego potencjału rozwojowego związanego z turystyką weekendową mieszkańców pobliskich aglomeracji. Uznać więc należy, że jednym z istotnych problemów obszaru LSR, jest **niedostateczne wykorzystanie potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego**.

Biorąc pod uwagę walory przyrodnicze na obszarze istnieją dogodne warunki do uprawiania wszelkich form turystyki, zarówno turystyki wodnej, pieszej, rowerowej czy konnej. Istnieje jednak potrzeba dalszego rozwoju obszaru w zakresie infrastruktury turystycznej jak np. ścieżek, szlaków itp.

W analizie SWOT wskazano aktualny (mocne strony) oraz przyszły (szanse) potencjał rozwojowy (S3, S4, S5, O1, O2, O4, O5). Wskazania dotyczące powyższych problemów i zagrożeń wynikają również z analizy SWOT (W2, W4, W5, W5, T2, T4, T5).

3.11 Wnioski – grupy i problemy szczególnie istotne dla realizacji LSR

Po przeanalizowaniu zasobów naszego obszaru i jego problemów oraz biorąc pod uwagę potrzeby i opinie zgłoszone przez przedstawicieli sektora społecznego, publicznego, gospodarczego (w tym sektora rybackiego) oraz mieszkańców obszaru podczas konsultacji społecznych w zakresie tworzenia LSR na lata 2014-2020 w ramach Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014-2020, których celem było badanie potrzeb lokalnej społeczności można sformułować następujące wnioski:

W sektorze rybackim występuje niska dochodowość i konkurencyjność, która jest spowodowana długim cyklem hodowli i sezonowością popytu (zwłaszcza na karpia). Ponadto na obszarze objętym LSR występuje niedostateczne zróżnicowanie i stan aktywności gospodarczej. Obszar jest bardzo silnie związany z sektorem rybactwa. Alternatywą jest zwiększenie dochodowości i

konkurencyjności przedsiębiorstw rybackich oraz różnicowanie i rozwój działalności gospodarczej na obszarach rybackich. Będzie to możliwe poprzez działania mające na celu poszerzenie rynków zbytu, inwestycje zwłaszcza z zastosowaniem rozwiązań innowacyjnych, dywersyfikację działalności (w tym przede wszystkim turystyki), również wykorzystania wodnego potencjału obszaru.

Na obszarze LSR mieszkańcy obszarów wiejskich mają gorsze warunki życia, w tym w zakresie zagospodarowania czasu wolnego w stosunku do mieszkańców miast. Aby wyrównać poziom życia mieszkańców wsi należy podjąć działania w celu poprawy warunków życia, jak np. działania aktywizujące lokalne społeczności.

Z analizy uwarunkowań obszaru wynika, że obszar rozwija się w kierunku turystycznym i rekreacyjnym. Sprzyjają temu walory środowiskowo-przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe i dobrostan społeczny oraz położenie blisko aglomeracji dużych miast jak Poznań, Piła, Gniezno, Bydgoszcz. Obszar jest niedostatecznie wykorzystany pod względem potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego terenu LSR. W tym celu należy podjąć odpowiednie działania związane z m. in. tworzeniem miejsc wypoczynkowych, szlaków rowerowych i edukacyjnych, szlaków turystycznych i kajakowych, itp.

4. Analiza SWOT

4.1 Wyniki analizy SWOT

Określenie ambitnych, a jednocześnie realnych celów LSR poprzedzone zostało gruntowną analizą czynników mających wpływ na jej rozwój. W ramach tego procesu wykorzystano metodę analizy SWOT¹⁹, za pomocą której określono:

- **Silne strony (S)** - najważniejsze aktualne atuty 7 Ryb. Można je również scharakteryzować jako cechy, które obecnie stanowią o sile obszaru LSR. To właśnie te czynniki mają być wykorzystywane i umacnianie w ramach wdrażania strategii.
- **Słabe strony (W)** - najważniejsze aktualne deficyty i ograniczenia 7 Ryb. Są to cechy, które obecnie stanowią o słabości obszaru LSR. To właśnie te czynniki mają być wyeliminowane lub ograniczone w wyniku wdrożenia strategii.
- **Szanse (O)** - najważniejsze pozytywne czynniki zewnętrzne, które mogą mieć wpływ na rozwój 7 Ryb. Można je również określić jako korzystne zjawiska i tendencje w otoczeniu zewnętrznym, które można wykorzystać w planach rozwojowych obszaru LSR.
- **Zagrożenia (T)** - najważniejsze negatywne czynniki zewnętrzne, które mogą mieć wpływ na rozwój 7 Ryb. Są to te wszystkie negatywne zjawiska i tendencje w otoczeniu zewnętrznym, które należy monitorować i w miarę możliwości unikać.

Przystępując do prac nad LSR założono konieczność zapewnienia zgodności celów LSR z celami przekrojowymi określonymi na poziomie UE. Zarówno diagnoza (Rozdział III) jak i analiza SWOT bezpośrednio odwołują się do obszarów tematycznych przywołanych w regulacjach wspólnotowych²⁰. W rezultacie, wszystkie zdiagnozowane w ramach analizy SWOT czynniki zostały przedstawione w pięciu kluczowych obszarach:

- 1) Działalność gospodarcza,
- 2) Dziedzictwo kulturowe i dobrostan społeczny,
- 3) Środowisko przyrodnicze,
- 4) Infrastruktura i wyposażenie,
- 5) Turystyka i promocja.

Wyniki przedstawionej poniżej analizy SWOT są rezultatem zarówno pracy analitycznej (vide: Rozdział III: Diagnoza) jak i intensywnych konsultacji społecznych przeprowadzonych w okresie od sierpnia do grudnia 2015 roku. Wszyscy zainteresowani mieszkańcy mieli możliwość wypowiedzenia się na ten temat podczas bezpośrednich spotkań w każdej z gmin, a także podczas internetowego badania ankietowego. Dodatkowo, zorganizowano moderowane warsztaty partycypacyjne z udziałem rybaków oraz lokalnych liderów opinii. Zwieńczeniem prac na analizą SWOT były przeprowadzone w przestrzeni wirtualnej konsultacje oraz tzw. „narada obywatelska”, podczas której członkowie Grupy Roboczej ds. tworzenia LSR podjęli ostateczną decyzję co do treści SWOT po wysłuchaniu prezentacji zaproszonego eksperta²¹. Ogółem w procesie przygotowania i konsultacji analizy SWOT uczestniczyło 626 osób.

Tabela 17 Analiza SWOT: silne i słabe strony

Silne strony	Słabe strony
1. Działalność gospodarcza <ol style="list-style-type: none"> a. Tradycyjny i proekologiczny charakter prowadzenia hodowli karpia, b. Atrakcyjna oferta handlowa ryb (m.in. karp, pstrąg, materiał zarybieniowy), 	1. Działalność gospodarcza <ol style="list-style-type: none"> a. Stosunkowo niska dochodowość gospodarstw rybackich, wynikająca z długiego cyklu hodowli i sezonowości popytu (zwłaszcza na karpia), b. Relatywnie niski poziom zaawansowania technologicznego

¹⁹ SWOT to angielski akronim określający: S - strenghts (silne strony), W - weaknesses (słabe strony), O - opportunities (szanse), T - threats (zagrożenia).

²⁰ Art. 63 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.

²¹ Warsztaty partycypacyjne odbyły się 21 i 22 września 2015 roku, a narada obywatelska z udziałem eksperta 8 października 2015 roku.

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> c. Rosnący potencjał w zakresie przetwórstwa lokalnych produktów rybnych, d. Wysoki poziom przedsiębiorczości mieszkańców, e. Doświadczeni, sumienni i dobrze wykwalifikowani pracownicy (w tym rybacy), f. Duży potencjalny rynek zbytu dla lokalnych przedsiębiorców (w tym sektora rybackiego) ze względu na dużą liczbę mieszkańców aglomeracji poznańskiej, pińskiej i bydgoskiej i gnieźnieńskiej, g. Duży areal gruntów pozwalający na wielofunkcyjny rozwój gospodarczy, <p>2. Dziedzictwo kulturowe & dobrostan społeczny</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Aktywne i doświadczone w zakresie PO RYBY Stowarzyszenie „7 Ryb”, b. Przedstawiciele samorządu aktywnie współpracujący z RLGD, c. Aktywni przedstawiciele sektora społecznego, d. Zróżnicowany rynek pracy, e. Obiekty zabytkowe (m.in.: średniowieczne, renesansowe i barokowe kościoły, budynki ratuszowe i pałacowe i inne), f. Obiekty muzealne (m.in.: Muzeum Młynarstwa i Wodnych Urządzeń w Jaraczu, Muzeum Kultury Ludowej w Osieku, muzea i izby regionalne), g. Pocysterskie i pofranciszkańskie materialne i niematerialne dziedzictwo kulturowe (zabytki, wydarzenia cykliczne), h. Odrębność regionalna (niematerialne dziedzictwo kulturowe - np.: stroje, obyczaje, kultura pałucka). <p>3. Środowisko przyrodnicze</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Brak przemysłu uciążliwego dla środowiska przyrodniczego, b. Duży areal wodny (zarówno rzeki jak i zbiorniki wodne), c. Duża liczba jezior, w tym również tych o wysokiej klasie czystości wód, d. Występowanie terenów zalewowych spełniających funkcje retencyjne, e. Tereny umożliwiające rozwój rybactwa, wędkarstwa komercyjnego i amatorskiego, f. Duże zalesienie (m.in.: Puszcza Notecka), g. Warunki dogodne do uprawiania turystyki wodnej, pieszej, rowerowej, konnej, h. Znakomite warunki środowiskowe dla ptactwa wodnego (np.: 1% krajowej populacji bączka), i. Bogactwo flory i fauny, j. Duża liczba terenów objętych różnorodnymi formami ochrony przyrody (Natura 2000, rezerваты, parki krajobrazowe, pomniki przyrody). 	<ul style="list-style-type: none"> gospodarstw rybackich, c. Niewystarczająca podaż usług przetwórstwa produktów rolnych i rybnych, d. Niski stopień przetwarzania jakościowego surowca rybnego, e. Słabo rozwinięty marketing i dystrybucja produktów rybackich wśród lokalnych producentów, f. Brak kompetencji i odpowiedniego potencjału technicznego w zakresie sprzedaży internetowej produktów rolno-rybackich, g. Brak zintegrowanego systemu sprzedaży ryb, h. Ograniczenia administracyjne związane ze sprzedażą własnych produktów, i. Niedostateczne wykorzystanie potencjału wodnego w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, j. Istotna skala i „akceptacja społeczna” dla generującego poważne straty kłusownictwa i kradzieży ryb, k. Brak specyfiki zdecydowanie wyróżniającej rybactwo i rolnictwo z terenu „7 Ryb”, l. Niski poziom współpracy gospodarstw rybackich i instytucjonalizacji tej współpracy, m. Niedostateczny poziom dywersyfikacji działalności gospodarczej. <p>2. Dziedzictwo kulturowe & dobrostan społeczny</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Niedostateczny poziom zintegrowania i aktywności społecznej rybaków, b. Postępujący proces samoograniczenia aktywności społecznej mieszkańców, c. Osłabianie relacji i więzi międzyludzkich, d. Niska znajomość lokalnych inicjatyw i celów rozwojowych wśród mieszkańców, e. Ograniczony potencjał organizacyjny i finansowy organizacji z sektora społecznego, f. Niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjna dla seniorów oraz dzieci i młodzieży, g. Brak aktywnych inicjatyw na rzecz osób wykluczonych tj. <30,>50, h. Niedostateczna współpraca międzypokoleniowa (młodzi <30 versus starsi >50), i. Emigracja ludzi młodych i wykształconych, j. Niedostateczna i słabo zintegrowana informacja o wydarzeniach kulturalnych, k. Niedostateczna i słabo zintegrowana informacja na temat obiektów rekreacyjnych, (agro)turystycznych i historycznych, l. Zaniebane obiekty zabytkowe, w tym mała architektura, m. Niedostateczne wykorzystanie istniejących obiektów zabytkowych, n. Brak profesjonalnych lokalnych przewodników, o. Brak systemowych rozwiązań w zakresie funkcjonowania animatorów kultury i sportu, p. Niska świadomość ekologiczna (w tym znaczenia wody dla funkcjonowania sektora rybackiego), <p>3. Środowisko przyrodnicze</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Okresowe deficyty wody, zwłaszcza na zbiornikach związanych z gospodarką rybacką, b. Niedostateczna jakość wody w większości zbiorników i cieków wodnych,

Silne strony**4. Infrastruktura i wyposażenie**

- a. Dobrze rozwinięta baza szkolna,
- b. Dobra infrastruktura komunikacyjna umożliwiająca dojazd do dużych rynków pracy (Poznań, Bydgoszcz) oraz przyjazd turystów,
- c. Dobry dostęp do sieci teleinformatycznej,
- d. Obecność nowoczesnych obiektów rekreacyjnych (m.in.: lodowisko syntetyczne i elektryczny wyciąg nart wodnych w Margoninie, baseny, tory motocrossowe i inne),
- e. Innowacyjne rozwiązania w zakresie OZE (m.in. Farma Wiatrowa, instalacje fotowoltaiczne),

5. Turystyka i promocja

- a. Teren znany z walorów turystycznych - baza turystyczna mieszkańców Wielkopolski,
- b. Bardzo dobre warunki przyrodnicze sprzyjające rozwijaniu turystyki tradycyjnej i niszowej (np.: ornitologicznej, wędkarskiej),
- c. Rzeki umożliwiające uprawianie turystyki kajakowej (m.in.: Warta, Noteć, Węlna, Łobżonka),
- d. Jeziora umożliwiające uprawianie sportów wodnych,
- e. Atrakcje turystyczne: kościoły zabytkowe, kapliczki, pałace,
- f. Olbrzymi potencjał do tworzenia kąpielisk,
- g. Szlaki turystyczne i wodne (m.in.: „Droga Św. Jakuba”, „Wielka Pętla Wielkopolski”, „Cysterski Szlak Rowerowy”, „Szlak Kościołów Drewnianych”, „Szlak Piastowski”),
- h. Tradycyjne produkty mające potencjał do uzyskania statusu produktu lokalnego.

Słabe strony

- c. Eutrofizacja zbiorników wodnych,
- d. Brak skutecznych mechanizmów ograniczających negatywne skutki występowania gatunków rybożernych i innych inwazyjnych gatunków obcych,
- e. Nieprzyjazny dla środowiska i mieszkańców sposób ogrzewania budynków (m.in. palenie plastiku),
- f. Negatywne zachowania części mieszkańców wpływające na degradację składowych środowiska naturalnego, w tym zanieczyszczenie wód powierzchniowych i powietrza,
- g. Dzikie wysypiska śmieci,

4. Infrastruktura i wyposażenie

- a. Niedoinwestowanie technologiczne gospodarstw rybackich, Niewystarczająca infrastruktura rekreacyjna i sportowa - obszary przestrzeni publicznej pozwalającej na spędzanie wolnego czasu,
- c. Niski standard części istniejących obiektów kulturalnych i rekreacyjnych,
- d. Niewystarczająca liczba ścieżek edukacyjnych,
- e. Niedostateczny rozwój i standard infrastruktury turystycznej,
- f. Niedostateczna infrastruktura na terenach umożliwiających funkcjonowanie łowisk wędkarskich (np.: sanitariaty, parkingi, drogi dojazdowe, pola biwakowe),
- g. Niedostateczna infrastruktura na ciekach i zbiornikach wodnych (np.: mosty, kładki, przystanie, wiaty),
- h. Braki infrastrukturalne obniżające jakość życia mieszkańców (chodniki, ścieżki rowerowe, parkingi, oświetlenie),
- i. Niewystarczająca integracja i komunikacja między poszczególnymi sołectwami i gminami (deficyt małych przewoźników).

5. Turystyka i promocja

- a. Niedostateczna oferta bazy noclegowej,
- b. Niewystarczająca liczba gospodarstw agroturystycznych w stosunku do potencjału obszaru (w tym przede wszystkim związanych z gospodarstwami rybackimi),
- c. Niewystarczająca podaż usług małej gastronomii (zwłaszcza wykorzystującej lokalne produkty rybne),
- d. Niewystarczająca infrastruktura kąpieliskowa,
- e. Ograniczenia systemowe (np.: własność prywatna) w zakresie zagospodarowania rekreacyjnego zbiorników wodnych,
- f. Niedostateczne w stosunku do potrzeb mieszkańców i potencjału turystycznego tereny rekreacyjne,
- g. Niedostateczne wykorzystanie miejsc widokowych na cele turystyczne (np.: wieże, platformy widokowe),
- h. Niedostateczna oraz niezintegrowana infrastruktura szlaków pieszych, rowerowych, wodnych i turystycznych,
- i. Zaniebane obiekty historyczne (w tym obiekty małej architektury),
- j. Niedostateczna podaż, promocja i dystrybucja produktów lokalnych,
- k. Niedostateczne wykorzystanie zbiorników wodnych dla celów turystycznych,
- l. Niski poziom współpracy między sektorem rybackim, a branżą turystyczną,
- m. Niedostateczny poziom przygotowania rybaków do prowadzenia działalności turystycznej,

Silne strony	Słabe strony
	<ul style="list-style-type: none"> n. Brak spójnych i skoordynowanych działań promocyjnych przez poszczególne podmioty z terenu 7 Ryb, o. Brak spójnego i widocznego oznakowania atrakcji turystycznych na terenie całego obszaru LSR, p. Niewystarczająca identyfikacja i promocja marki lokalnej „7 Ryb”, q. Niski poziom komercyjnego wykorzystania lokalnych produktów turystycznych.

Tabela 18 Analiza SWOT: szanse i zagrożenia

Szanse	Zagrożenia
<p>1. Działalność gospodarcza</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Odformalizowanie procedur umożliwiających sprzedaż produktów lokalnych, b. Wprowadzenie bardziej atrakcyjnych warunków ubezpieczenia stawów, c. Zwiększenie przeciętnych dochodów i postępujące zainteresowanie aktywnymi sposobami spędzania wolnego czasu spowodują zwiększenie zainteresowania ofertą turystyczną, d. Powrót do tradycyjnego i zdrowego żywienia spowoduje wzrost popytu na tradycyjnie wytwarzane produkty rybne, e. Wzrost popytu na wyspecjalizowaną, ekologiczną produkcję rolną i rybną, f. Regionalne i krajowe programy wsparcia lokalnych zakładów przetwórstwa produktów rybnych i rolnych. <p>2. Dziedzictwo kulturowe & dobrostan społeczny</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Pojawienie się nowych źródeł finansowania aktywności społecznej, b. Poprawa świadomości społecznej w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego, w tym przy wykorzystaniu środków zewnętrznych. c. Poprawa aktywności społecznej mieszkańców w wyniku rozwoju technologii komunikacji społecznościowej (m.in.: portale społecznościowe), <p>3. Środowisko przyrodnicze</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Wprowadzenie rekompensat za ochronę gatunków rybożernych, b. Wprowadzenie dopłat z tytułu retencjonowania wody, c. Lokalne i regionalne inwestycje w infrastrukturę wodno-ściekową spowodują poprawę czystości środowiska przyrodniczego, d. Wzrost świadomości mieszkańców co do znaczenia zagadnień dotyczących ochrony środowiska (np.: mała retencja), <p>4. Infrastruktura i wyposażenie</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Poprawa stanu lokalnej infrastruktury drogowej w wyniku wykorzystania funduszy UE 2014-20, b. Poprawa stanu infrastruktury kanalizacyjnej, 	<p>1. Działalność gospodarcza</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Dalszy dynamiczny wzrost kosztów żywienia ryb, b. Regulacje prawne oraz plany zagospodarowania przestrzennego ograniczą możliwość otwierania punktów gastronomicznych, c. Wzrost obciążeń podatkowych lub opłat z tytułu korzystania z wody, d. Wzrost podaży i popularności ryb spoza Polski (w tym karpiowatych), e. Zmiana zwyczajów żywieniowych Polaków spowoduje zmniejszenie dochodowości hodowli ryb (zwłaszcza karpia), f. Likwidacja lokalnych zakładów pracy, g. Wzrost kosztów związanych z dostosowaniem do nowych wymogów prawnych, w tym ekologicznych, h. Starzejące się społeczeństwo w regionie, oraz kraju spowoduje ograniczanie kapitału ludzkiego na rynku pracy. <p>2. Dziedzictwo kulturowe & dobrostan społeczny</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Zamknięcie zakładów pracy spowoduje wzrost bezrobocia, b. Unifikacja kulturowa mieszkańców i zanik tożsamości lokalnej, c. Zaprzestanie kultywowania tradycyjnej kultury regionu przez ludzi młodych, d. Niekontrolowana migracja może spowodować destrukcję tradycyjnych wartości społecznych i kulturowych, e. Radykalizacja działań organizacji ekologicznych, <p>3. Środowisko przyrodnicze</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Zaostrzenie regulacji dotyczących ochrony zwierząt rybożernych, b. Straty ryb na skutek gwałtownego rozpowszechniania się chorób (np.: KHV) c. Zmiany klimatyczne spowodują pogorszenie parametrów i ilości wody, d. Likwidacja zalesień śródpolnych, e. Realizacja inwestycji uciążliwych dla środowiska przyrodniczego i atrakcyjności turystycznej, <p>4. Infrastruktura i wyposażenie</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Zaostrzenie przepisów sanitarnych ograniczy możliwości prowadzenia lokalnej działalności przetwórczej, b. Dewastacja infrastruktury w wyniku oddziaływania sił przyrody (w tym powodzi). c. Dynamiczna, nieprzemyślana urbanizacja terenów wiejskich spowoduje zmniejszenie atrakcyjności turystycznej obszaru 7 Ryb. <p>5. Turystyka i promocja</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Zaangażowanie celebrytów i liderów opinii w promocję importowanych gatunków ryb,

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> c. Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie gospodarki ściekowej i wodnej, d. Uporządkowanie ładu przestrzennego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin. <p>5. Turystyka i promocja</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Ogólnopolskie i regionalne akcje promujące spożywanie ryb wpłyną na poziom popytu, b. Wzrost zainteresowania aktywnymi formami spędzania wolnego czasu, c. Rozwój turystyki niszowej (np.: ornitologiczna, kulinarna, etc.), d. Zwiększenie siły nabywczej Polaków zwiększy popyt na usługi turystyczne, w tym zwłaszcza na turystykę weekendową, e. Wzrost atrakcyjności turystycznej w wyniku poprawy stanu infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, f. Dostęp do środków zewnętrznych na rozwój branży rolnej, rybackiej, przedsiębiorczości, turystyki, kultury, sportu, itp. 	<ul style="list-style-type: none"> b. Osłabienie atrakcyjności turystycznej obszaru 7 Ryb w wyniku zdynamizowania działań na terenach ościennych.

4.2 Wnioski

Zdiagnozowane w wyniku analizy SWOT silne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia pozwalają na sformułowanie następujących wniosków:

Działalność gospodarcza

Obszar 7 Ryb jest nie tylko historycznie, ale również rozwojowo bardzo silnie związany z sektorem rybactwa. Funkcjonujące na obszarze LSR gospodarstwa rybackie powinny wykorzystać olbrzymi rynek zbytu jakim jest aglomeracja poznańska, pilska, bydgoska i gnieźnieńska. Choć do wniosków tych dochodzono już wcześniej, to w dalszym ciągu możliwości rozwojowe 7 Ryb nie są wystarczająco wykorzystywane. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest przede wszystkim słaby potencjał sprzedażowy gospodarstw rybackich oraz ich niski poziom zaawansowania technologicznego. Należy również zwrócić uwagę na niedostateczne wykorzystanie wodnego potencjału 7 Ryb. Znakomite warunki przyrodnicze stanowią znakomitą okazję do różnicowania działalności gospodarczej, w tym przede wszystkim turystyki.

Dziedzictwo kulturowe i dobrostan społeczny

Z jednej strony teren 7 Ryb oferuje stosunkowo dużo obiektów zabytkowych i historycznych. Z drugiej zaś strony, w zgodnej uczestników spotkań konsultacyjnych i ekspertów, dziedzictwo kulturowe nie jest dostatecznie wykorzystywane w rozwoju i promocji regionu. Ten problem dotyczy również niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Jednym z głównych powodów tego stanu rzeczy jest między innymi niska aktywność społeczna, a także niedostateczna komunikacja i współpraca między młodymi (<30) i starszymi (>50). Pomimo wszystkich tych braków, warto jednak podkreślić, że kultura wolnego czasu może być kluczowym dla odbudowania spójności i aktywności społecznej czynnikiem rozwojowym. Dotyczy to zarówno grup defaworyzowanych (młodzi i starsi) jak i pozostałych mieszkańców nie znajdujących czasu na aktywność społeczną w miejscu zamieszkania.

Środowisko przyrodnicze

Warunki środowiskowe sprawiają, że 7 Ryb to teren bardzo atrakcyjny dla turystów jak i nowych mieszkańców. Bogactwo zasobów przyrodniczych stanowi podstawę zarówno rozwoju rybactwa jak i innych branż (np.: turystyka, gastronomia). Ta zależność od środowiska stanowi jednak jednocześnie zagrożenie dla obszaru LSR. Zanieczyszczenie środowiska i negatywne skutki zmian klimatu mogą bowiem wyrządzić niepowetowane straty zarówno w wymiarze przyrodniczym jak i gospodarczym oraz społecznym.

Infrastruktura i wyposażenie

Bardzo dobre położenie komunikacyjne i stosunkowo dobra infrastruktura drogowa pozwala z optymizmem myśleć nie tylko o rozwoju produkcji rybnej, ale również o różnicowaniu działalności gospodarczej (w tym przetwórstwa i turystyki). Z drugiej jednak strony jakość infrastruktury turystycznej i tej umożliwiającej aktywizowanie lokalnych mieszkańców stanowi zdecydowane ograniczenie dla planów rozwojowych regionu. Inną barierą rozwojową, którą należy wziąć pod uwagę jest niedoinwestowanie technologiczne lokalnych firm (w tym rybackich), wymagające zdecydowanych działań w zakresie modernizacji i wprowadzania rozwiązań innowacyjnych.

Turystyka i promocja.

7 Ryb to teren o bardzo dużym potencjale turystycznym. Zasoby przyrodnicze i kulturowe dają podstawę do intensywnego rozwoju w tym zakresie. Potencjał rozwojowy nie jest jednak dostatecznie uzupełniany przez infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną. Dotkliwym ograniczeniem rozwoju turystyki jest również niedostateczna koordynacja działań podmiotów z poszczególnych gmin oraz deficyty kompetencyjne w zakresie prowadzenia atrakcyjnej i innowacyjnej działalności turystycznej (zwłaszcza wśród rybaków).

5. Cele i wskaźniki

5.1 Specyfikacja i opis celów

5.1.1 Logika interwencji LSR

Opisane w poniższym rozdziale kierunki działań składają się na szczegółową zaplanowaną logikę interwencji Lokalnej Strategii Rozwoju. Pojęcie to - logika interwencji - określa ciąg przyczynowo-skutkowy realizowanych w ramach strategii celów, przedsięwzięć i wskaźników. Wyróżnić należy trzy poziomy logiki realizacji LSR:

1. Określone na poziomie **celów ogólnych** „oddziaływanie”, czyli długotrwałe, pozytywne konsekwencje realizowanych w ramach LSR projektów. Te pozytywne konsekwencje dotyczą zarówno bezpośrednich beneficjentów jak i innych osób (interesariuszy) z terenu LSR.
2. Określone na poziomie **celów szczegółowych** „rezultaty”, czyli zaobserwowane w trakcie realizacji LSR zmiany w grupie docelowej, a więc tych którzy korzystają z efektów sfinansowanych projektów. Cele szczegółowe stanowią krytyczny element logiki interwencji ponieważ są odpowiedzią na zdiagnozowane w toku przygotowania LSR najważniejsze problemy mieszkańców. Podstawowym celem Strategii jest zatem rozwiązanie lub co najmniej ograniczenie tych problemów.
3. Określone na poziomie **przedsięwzięć** „produkty”, czyli konkretne, mierzalne efekty realizowanych projektów. Przedsięwzięcia stanowią zestaw wielu projektów, które choć różne i realizowane przez niezależne od siebie podmioty są jednocześnie komplementarne i stanowią propozycję rozwiązania określonego na poziomie celu szczegółowego problemu.

5.1.2 Cele ogólne

Przy określaniu celów ogólnych strategii przyjęto dwa podstawowe założenia:

1. Cel ogólny musi być odpowiedzią na długookresowe negatywne następstwa sformułowanych w procesie analizy problemów,
2. Cel ogólny powinien być zgodny ze strategią rozwoju województwa.

Ad 1. Choć poziom bezrobocia na terenie LSR jest wyższy niż w województwie²², to i tak w porównaniu do reszty kraju trudno go uznać za bardzo zły. Nie mniej jednak 42% osób, które wypełniły ankietę podczas spotkań konsultacyjnych w gminach wskazało właśnie sytuację na rynku pracy jako najpoważniejszy aktualnie problem na obszarze 7 Ryb. Co więcej, pomimo oznak ożywienia gospodarczego w kraju i regionie sytuacja na rynku pracy może w dłuższym okresie czasu stanowić jeszcze większe zagrożenie dla utrzymania i dochodowości produkcji rybackiej. Podejmowanie zatrudnienia w branży kojarzonej z ciężką pracą i niezbyt wysokimi zarobkami przychodzi coraz trudniej młodym ludziom. Jest to jedna z tych kwestii, na którą zwracali uwagę rybacy uczestniczący w spotkaniach konsultacyjnych. Dodatkowo, sektor rybacki boleśnie odczuwa zmiany zwyczajów żywieniowych Polaków. Do niedawna stała potrawa polskiego stołu - krajowy karp - ustępuje miejsca rybom innych gatunków, produktom przetworzonym, a nawet tańszym karpom importowanym z zagranicy. W rezultacie, zarówno cena jak i produkcja karpia spada. To wszystko dzieje się na terenach od setek lat związanych z rybactwem i położonych w bezpośredniej bliskości dużych rynków zbytu (aglomeracja poznańska, pilska, bydgoska i gnieźnieńska). Podstawowym negatywnym skutkiem tej sytuacji będzie więc z jednej strony zanikanie przedsiębiorczości rybackiej, a z drugiej niedostateczne wykorzystanie znakomitych lokalnych zasobów przyrodniczych (np.: zbiorniki i ciekł wodne), kulturowych (tradycje rybackie) i ludzkich (wiedza i doświadczenia rybaków). Poprawa sytuacji powinna wiązać się natomiast nie tylko ze wsparciem w zakresie podstawowej produkcji rybackiej, ale również ze wsparciem działań dodatkowych, zwłaszcza tych wykorzystujących potencjał wodny obszaru. Różnicowanie działalności gospodarczej to sposób na uniezależnienie sektora rybackiego do problemu sezonowości, ale również impuls wpływający na ożywienie gospodarcze obszaru LSR. W rezultacie, działania adresowane do podmiotów rybackich jak i do pozostałych podmiotów gospodarczych powinny spowodować **wzmocnienie potencjału gospodarczego** obszaru 7 Ryb.

Kolejnym istotnym skutkiem problemów zdiagnozowanych w ramach konsultacji społecznych jest niewystarczające dostosowanie warunków życia (w tym oferty kulturalnej i turystycznej) do oczekiwań mieszkańców i turystów. To z kolei prowadzi do **różnicowania zasobów i potencjałów społecznych** między centrum (zwłaszcza aglomeracja poznańska i bydgoska), a obszarami peryferyjnymi. Brak aktywnych działań w tym zakresie ma bardzo negatywny wpływ dla rozwoju obszaru LSR. Po pierwsze, słaba oferta kulturalna powoduje wzmocnienie tendencji migracyjnych. Mieszkańcy obszarów wiejskich w poszukiwaniu poprawy jakości życia, wybierając miejsce zamieszkania coraz bardziej uwzględniają kryterium „życia kulturalnego”. Po drugie, turyści decydując się na wybór miejsca spędzania wolnego czasu porównują ofertę kulturalną poszczególnych regionów, a także jakość infrastruktury turystycznej. W rezultacie, dwa podstawowe skutki zdiagnozowanych w trakcie konsultacji społecznych problemów to:

²² Liczba bezrobotnych do liczby osób w wieku produkcyjnym na obszarze LSR wynosi 9%, a w województwie 6,6%.

1. Niedostateczne wykorzystanie potencjału gospodarczego,
2. Różnicowanie zasobów i potencjałów między aglomeracjami i terenami peryferyjnymi.

Ad 2. Lokalna Strategia Rozwoju jest jednym z wielu strategicznych dokumentów programowych dedykowanych obszarowi 7 Ryb. Oprócz LSR istnieją również dokumenty strategiczne opracowywane na poziomie poszczególnych gmin oraz powiatu. To co łączy wszystkie te opracowania to spójność z określonymi w strategii rozwoju województwa celami strategicznymi. Wszystkie z celów i przedsięwzięć określonych w LSR są również zgodne ze strategią województwa. Gwarancją tej spójności jest wykorzystanie jako celów ogólnych LSR dwóch celów operacyjnych *Strategii*²³

Tabela 19. Spójność celów ogólnych LSR ze Strategią Rozwoju Województwa

Lp.	Cele ogólne LSR	Cele strategiczne Wielkopolska 2020
1.	1. Wzmocnienie potencjału gospodarczego obszaru	CS 6. Wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu
2.	2. Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych	CS 8. Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa

Źródło: Opracowanie własne.

5.1.3 Cele szczegółowe

Cele szczegółowe odnoszą się do precyzyjnie zdefiniowanych podczas diagnozy obszaru i konsultacji społecznych problemów. Podstawą określonych w LSR celów i przedsięwzięć są wyniki intensywnej konsultacji społecznych przeprowadzonych w okresie od sierpnia do grudnia 2015 roku. Zarówno wyniki badań ankietowych jak i również bezpośrednie opinie uczestników spotkań jednoznacznie wskazują, że do najważniejszych problemów mieszkańców 7 Ryb należą²⁴:

- Niska dochodowość i konkurencyjność gospodarstw rybackich,
- Niedostateczne zróżnicowanie i stan aktywności gospodarczej,
- Gorsze warunki życia na obszarach wiejskich,
- Niedostatecznie wykorzystanie potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego terenu LSR,
- Degradacja części materialnych zasobów kulturalnych 7 Ryb (np.: obiekty małej i dużej architektury),
- Niska aktywność społeczna,
- Ograniczony dostęp i słabe wykorzystanie przez mieszkańców i turystów potencjału wodnego,
- Słaba infrastruktura drogowa.

Co ciekawe, bardzo podobną diagnozę najważniejszych problemów przedstawili nie tylko zwykli uczestnicy spotkań konsultacyjnych, ale również reprezentanci grup defaworyzowanych - ludzie młodzi (<30 lat), starsi (>50 lat). Z tak sformułowaną diagnozą zgodzili się również przedstawiciele Grupy Roboczej powołanej w celu przygotowania LSR. Wskazania dotyczące powyższych problemów znalazły się również w analizie SWOT (W1, W2, W3, W4, W5).

Niestety pełna realizacja wszystkich oczekiwań mieszkańców okazała się niemożliwa z uwagi na uwarunkowania programowe²⁵ i prawne (konieczność przeznaczenia 50% środków finansowych na realizację operacji związanych z utworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy). W rezultacie RLGD podjęła decyzję o przeprowadzeniu konsultacji eksperckich w zakresie hierarchizacji problemów zgłaszanych przez mieszkańców. W tym celu powołano Grupę Roboczą składającą się z przedstawicieli grup defaworyzowanych i wszystkich sektorów: gospodarczego (przede wszystkim rybaków), społecznego i publicznego. Członkowie Grupy Roboczej uzgodnili, że z racji ograniczeń budżetowych LSR nie powinna przewidywać działań w zakresie remontu lub modernizacji materialnych zasobów kulturalnych 7 Ryb (np.: obiekty architektury), a także w zakresie poprawy stanu infrastruktury drogowej. Konsekwencją przeprowadzonych diagnoz, konsultacji społecznych i analiz eksperckich było zebranie wszystkich istotnych deficytów w ramach czterech obszarów problemowych najbardziej odczuwanych przez mieszkańców:

1. Niska dochodowość i konkurencyjność gospodarstw rybackich,
2. Niedostateczne zróżnicowanie i stan aktywności gospodarczej,
3. Gorsze warunki życia na obszarach wiejskich, w tym w zakresie zagospodarowania czasu wolnego,
4. Niedostatecznie wykorzystanie potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego terenu LSR,

Każdy z tych czterech problemów stał się podstawą do sformułowania jednego celu szczegółowego zgodnie z poniższą tabelą:

Tabela 20. Zdiagnozowane problemy i odpowiadające im cele szczegółowe

Lp.	Problem	Cel szczegółowy
1.	Niska dochodowość i konkurencyjność gospodarstw rybackich.	1.1. Zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego.

²³ Wielkopolska 2020. Zaktualizowana Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do roku 2020, Załącznik do Uchwały NR XXIX/559/12 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 17 grudnia 2012 roku.

²⁴ Szczegółowe informacje na ten temat przedstawiono w Rozdziale III „Diagnoza”.

²⁵ Projektowane rozwiązania dotyczące warunków i trybu przyznawania pomocy w ramach priorytetu Pismo Departamentu Rybołówstwa MRiRW nr RYBoz-AW-077-75/15(5048) z 22 października 2015r.

2.	Niedostateczne zróżnicowanie i stan aktywności gospodarczej.	1.2. Różnicowanie i rozwój działalności gospodarczej na obszarach rybackich.
3.	Gorsze warunki życia na obszarach wiejskich, w tym w zakresie zagospodarowania czasu wolnego.	2.1. Poprawa dobrostanu społecznego i warunków życia mieszkańców.
4.	Niedostatecznie wykorzystanie potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego.	2.2. Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego terenu „7 Ryb”.

Źródło: Opracowanie własne.

Cel szczegółowy 1.1: Zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego.

Sformułowanie celu szczegółowego 1.1 jest bezpośrednim rezultatem konsultacji społecznych przeprowadzonych we wszystkich gminach terenu LSR oraz w przestrzeni wirtualnej (ankiety internetowe). Uczestnicy spotkań konsultacyjnych, a także członkowie Grupy Roboczej ds. tworzenia LSR, wyrażali bardzo silne przekonanie o konieczności poprawy konkurencyjności sektora rybackiego. Powodem tego przekonania były zarówno wskaźniki ekonomiczne (wzrost kosztów produkcji przy spadających cenach), jak i świadomość różnic w rozwoju technologicznym i organizacyjnym między polskimi przedsiębiorstwami rybackimi, a ich zagraniczną konkurencją (np.: Litwa). Cel 1.1 jest jednym z dwóch zaprojektowanych w LSR środków do realizacji wymogu przeznaczenia 50% budżetu na przedsięwzięcia związane z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy. W przeciwieństwie jednak do niżej opisanego celu 1.2 jest on w 100% dedykowany sektorowi rybackiemu. Należy przy tym podkreślić, że realizacja tego celu jest spójna z określonym w art. 63 ust. 1 Rozporządzenia 508/2014 celem A oraz przedstawionymi przez MRiRW²⁶ rodzajami operacji, na które przyznawana jest pomoc.

Cel szczegółowy 1.2: Różnicowanie i rozwój działalności gospodarczej na obszarach rybackich.

Cel szczegółowy 1.2 jest również konsekwencją konsultacji społecznych przeprowadzonych w terenie (spotkania z mieszkańcami, grupami defaworyzowanymi) i przestrzeni wirtualnej (ankiety internetowe). Spośród wszystkich biorących udział w badaniu ankietowym w gminach aż 64% wskazała „tworzenie miejsc pracy” jako to działanie, na którym powinna skupić się działalność RLGD. Mając świadomość ograniczeń związanych z tworzeniem miejsc pracy związanych z podstawową działalnością rybacką, zdecydowano o wykorzystaniu możliwości wpływania na rynek pracy również poprzez różnicowanie działalności gospodarczej. Wybór tej możliwości jest również ściśle związany ze zgłaszanym podczas konsultacji problemem sezonowości oraz niskiej dochodowości produkcji karpia. Odpowiedzią na ten problem byłoby zapewnienie rybakom możliwości prowadzenia działalności gospodarczej poza podstawową produkcją rybacką. Dodatkowym efektem realizacji tego celu byłoby rozwiązanie innego ze wskazanych w analizie SWOT problemów (W1) - „Niedostateczne wykorzystanie potencjału wodnego w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej”. Realizacja celu jest spójna z określonym w Art. 63 ust. 1 Rozporządzenia 508/2014 celem B.

Cel szczegółowy 2.1: Poprawa dobrostanu społecznego i warunków życia mieszkańców

Kluczowym czynnikiem składającym się na dobrostan społeczny jest kwestia aktywności społecznej oraz możliwości w zakresie zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców. Sprawa ta była mocno podkreślana podczas bezpośrednich konsultacji społecznych. W sytuacji bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami RLGD, uczestnicy spotkań wskazywali na różnice w jakości życia między miastem a wsią. Szczególnie akcentowany był problem zagospodarowania wolnego czasu na obszarach wiejskich, zwłaszcza dla przedstawicieli grup defaworyzowanych - ludzi młodych oraz starszych. Problem ten będzie jeszcze bardziej dotkliwy w obliczu starzenia się społeczeństwa i wydłużenia długości życia, na co wskazuje również diagnoza obszaru (Rozdział III). Wnioski te znalazły również swoje odzwierciedlenie w analizie SWOT (W2, W4 oraz T2). Poprzez realizację celu szczegółowego 2.1 RLGD chce wpłynąć na poprawę warunków życia mieszkańców - gdzie życie rozumiane będzie nie tylko jako bierny odpoczynek po pracy (syndrom „sypialni”), ale przede wszystkim jako atrakcyjne, wspólne spędzanie wolnego czasu. Cel szczegółowy 2.1 jest jednym z dwóch zaprojektowanych w LSR środków do realizacji celu ogólnego nr 2 - *Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych*. Podkreślenia wymaga również to, że jego realizacja jest spójna z określonym w Art. 63 ust. 1 Rozporządzenia 508/2014 celem D.

Cel szczegółowy 2.2: Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego terenu „7 Ryb”.

Temat odpowiedniego wykorzystania „pozarybackich” walorów obszaru 7 Ryb był bardzo często poruszany podczas spotkań konsultacyjnych. Mieszkańcy wskazywali na szanse rozwojowe związane z zasobami kulturowymi i przyrodniczymi. Z jednej strony zwracano uwagę na progres jaki się dokonał od czasu uruchomienia funduszy UE, a z drugiej bardzo mocno wyrażano rozczarowanie wciąż niską atrakcyjnością turystyczną obszaru LSR. Potwierdzeniem możliwości związanych z wykorzystaniem tych potencjałów, zwłaszcza w zakresie turystyki, są również wyniki diagnozy przedstawionej w Rozdziale III. Problem niedostatecznego wykorzystania potencjału turystycznego terenu LSR, w tym powodów tego stanu rzeczy, został przedstawiony również w analizie SWOT (W2, W3, W4, W5 oraz T2). Warto przy tym również podkreślić, że w analizie SWOT wskazano również aktualny (mocne strony) i przyszły (szanse) potencjał rozwojowy w tym zakresie (S2, S3, S5 oraz O5). Realizacja celu szczegółowego 2.2 ma spowodować jak najlepsze

²⁶ Projektowane rozwiązania dotyczące warunków i trybu przyznawania pomocy w ramach priorytetu 4. Pismo Departamentu Rybołówstwa MRiRW nr RYBoz-AW-077-75/15(5048) z 22 października 2015r.

wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego terenu „7 Ryb”. Opiswany cel jest jednym z dwóch zaprojektowanych w LSR środków do realizacji celu ogólnego nr 2 *Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych*. Należy podkreślić, że realizacja tego celu jest spójna z określonym w Art. 63 ust. 1 Rozporządzenia 508/2014 celem D oraz przedstawionymi przez MRiRW²⁷ rodzajami operacji, na które przyznawana jest pomoc.

5.1.4 Przedsięwzięcia

Analiza dostępnych danych, badania własne RLGD, a przede wszystkim konsultacje społeczne pozwoliły na identyfikację przyczyn składających się na problemy odczuwane przez mieszkańców obszaru objętego LSR. Efekt tej analizy przedstawiony został w Rozdziale IV (SWOT) i Rozdziale III (Diagnoza). W rezultacie wyodrębniono 7 głównych przyczyn zdiagnozowanych problemów, które w toku dalszej pracy zostały przeformułowane na przedsięwzięcia. Tak przygotowana lista potencjalnych przedsięwzięć została następnie poddana konsultacjom społecznym w ramach Grupy Roboczej ds. LSR²⁸ oraz za pośrednictwem strony internetowej. Rezultatem przeprowadzonych konsultacji była decyzja o niepodejmowaniu interwencji w zakresie obiektów materialnego dziedzictwa lokalnego. Uznano, że koszty związane ze skuteczną realizacją tego działania przekraczają możliwości finansowe RLGD. Ostatecznie wybrano do realizacji 7 przedsięwzięć, które spełniły następujące kryteria:

- Stanowią kluczową przyczynę zdiagnozowanych w toku konsultacji społecznych problemów,
- Wskazują na konkretne braki w zasobach materiałowych, infrastrukturalnych, usługowych w kontekście rozwiązania zdiagnozowanych problemów,
- Są wobec siebie rozłączne (nie krzyżują się ani nie zachodzą na siebie),
- Są przypisane do nie więcej niż jednego celu szczegółowego

Wykres 4. Logika interwencji w ramach celu ogólnego nr 1

Przedsięwzięcie 1.1.1 *Modernizacja i innowacyjność w sektorze rybackim*

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

Cel ogólny 1: *Wzmocnienie potencjału gospodarczego obszaru*

Cel szczegółowy 1.1: *Zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego*

Uzasadnienie:

Opinie uczestników konsultacji społecznych i wyniki analizy SWOT (W1) potwierdzają, że przedsiębiorstwa rybackie na terenie 7 Ryb są na relatywnie niskim poziomie zaawansowania technologicznego. Tego typu sytuacja zdecydowanie ogranicza możliwość funkcjonowania na coraz bardziej konkurencyjnym rynku.

Skuteczna realizacja przedsięwzięcia pozwoli nie tylko na osiągnięcie celu szczegółowego, ale również stanowić będzie ważny mechanizm realizacji wymogu przeznaczenia 50% środków finansowych na realizację operacji związanych z utworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy. Warunkiem otrzymania dofinansowania w ramach tego przedsięwzięcia będzie bowiem utworzenie lub utrzymanie co najmniej 1 miejsca pracy lub podjęcie działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej i będzie to wynikało z celu realizowanej operacji, przy czym kryteria wyboru operacji faworyzują wnioskodawców planujących stworzyć więcej miejsc pracy niż założony limit. Dodatkowo, kryteria wyboru operacji będą premiować również projekty innowacyjne. Realizacja przedsięwzięcia ma także wyjść naprzeciw oczekiwaniom młodych ludzi, ma pobudzić w nich przedsiębiorczość i zachęcić do stworzenia własnego biznesu.

²⁷ Projektowane rozwiązania dotyczące warunków i trybu przyznawania pomocy w ramach priorytetu 4. Pismo Departamentu Rybołówstwa MRiRW nr RYBoz-AW-077-75/15(5048) z 22 października 2015r.

²⁸ W dniu 23 października 2015 roku.

Sposób realizacji:

Przedsięwzięcie ma przyczynić się do osiągnięcia celów określonych w Rozporządzeniu 508/2014 art. 63 ust. 1 pkt a: *Podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury*, a także pkt. c: *Wspieranie i wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym operacje na rzecz łagodzenia zmiany klimatu*.

Przedsięwzięcie będzie realizowane poprzez projekty konkursowe. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- zakup sprzętu, maszyn i wyposażenia dla działalności w ramach działalności rybackiej,
- tworzenie i rozwój systemów sprzedaży bezpośredniej produktów rybactwa,
- budowa, przebudowa lub remont obiektów służących do prowadzenia działalności rybackiej,
- poprawa warunków pracy,
- przeciwdziałanie lub usuwanie skutków działalności chronionych gatunków zwierząt i kłusowników.

Przedsięwzięcie 1.1.2 *Rozwój potencjału sprzedażowego sektora rybackiego*

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

Cel ogólny 1: *Wzmocnienie potencjału gospodarczego obszaru*

Cel szczegółowy 1.1: *Zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego*

Uzasadnienie:

Zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego z terenu LSR wymaga nie tylko modernizacji technologicznej, ale również zdecydowanej poprawy potencjału sprzedażowego. Jak pokazują to doświadczenia ostatnich lat, nawet najlepszej jakości produkty mają duże problemy w konkuroowaniu z ofertą dużych sieci sprzedażowych. Co ciekawe, o ile uczestniczący w konsultacjach społecznych rybacy zwracali uwagę na problem popytu, to mieszkańcy (konsumenci) narzekali na niedostateczną podaż i dystrybucję. Skuteczna realizacja przedsięwzięcia pozwoli nie tylko na osiągnięcie celu szczegółowego, ale również stanowić będzie ważny mechanizm tworzenia lub utrzymania miejsc pracy. Warunkiem otrzymania dofinansowania w ramach tego przedsięwzięcia będzie bowiem utworzenie lub utrzymanie co najmniej 1 miejsca pracy lub podjęcie działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej i będzie to wynikało z celu realizowanej operacji, przy czym kryteria wyboru operacji faworyzują wnioskodawców planujących stworzyć więcej miejsc pracy niż założony limit.

Sposób realizacji:

Przedsięwzięcie ma przyczynić się do osiągnięcia następującego celu określonego w Rozporządzeniu 508/2014 w art. 63 ust. 1 pkt a: *Podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy, zachęcanie młodych ludzi i propagowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury*.

Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez projekty konkursowe. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- tworzenie i rozwój systemów sprzedaży bezpośredniej produktów rybactwa,
- wprowadzanie rozwiązań organizacyjnych i marketingowych wykorzystywanych w sprzedaży produktów rybackich,
- zakup sprzętu, maszyn, oprogramowania i wyposażenia wykorzystywanego w sprzedaży produktów rybackich,
- budowa, przebudowa, remont obiektów wykorzystywanych w sprzedaży produktów rybackich,

Przedsięwzięcie 1.1.3 *Rozwój kompetencji pracowników sektora rybackiego*

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

Cel ogólny 1: *Wzmocnienie potencjału gospodarczego obszaru*

Cel szczegółowy 1.1: *Zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego*

Uzasadnienie:

Zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego z terenu LSR wymaga nie tylko modernizacji technologicznej, ale również zapewnienia wysokich kompetencji samych rybaków. Przez dziesięciolecia wiedza i doświadczenie stanowiły o sile rybactwa 7 Ryb. Zostało to również podkreślone wśród mocnych stron analizy SWOT (S1). Realizacja przedsięwzięcia ma doprowadzić do wykorzystania i umocnienia tej silnej strony obszaru LSR.

Skuteczna realizacja przedsięwzięcia pozwoli nie tylko na osiągnięcie celu szczegółowego, ale również stanowić będzie ważny mechanizm tworzenia lub utrzymania miejsc pracy. Kryteria wyboru operacji będą premiować bowiem projekty zakładające utworzenie lub utrzymanie co najmniej 1 miejsca pracy lub podjęcie działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej i będzie to wynikało z celu realizowanej operacji. Realizacja przedsięwzięcia ma także wyjść naprzeciw oczekiwaniom młodych ludzi, ma im pomóc w wejściu lub utrzymaniu się na rynku pracy w sektorze rybackim.

Sposób realizacji:

Przedsięwzięcie ma przyczynić się do osiągnięcia następującego celu określonego w Rozporządzeniu 508/2014 w art. 63 ust. 1 pkt b: *Wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich i obszarach akwakultury*. Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez projekty konkursowe, projekty własne, projekt współpracy. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- szkolenia zawodowe pozwalające na nabycie nowych kwalifikacji,
- udział w kursach, konferencjach, stażach lub innych formach edukacyjnych mających na celu poprawę kwalifikacji zawodowych osób pracujących w sektorze rybackim,
- wizyty studyjne,
- zdobywanie nowych umiejętności zawodowych związanych z sektorem rybackim, wymiana doświadczeń.

Przedsięwzięcie 1.2.1 Wykorzystanie potencjału w zakresie przetwórstwa lokalnych produktów

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

Cel ogólny 1: Wzmocnienie potencjału gospodarczego obszaru

Cel szczegółowy 1.2: Różnicowanie i rozwój działalności gospodarczej na obszarach rybackich.

Uzasadnienie:

Bliskie sąsiedztwo dużych aglomeracji (poznńska, piłska, bydgoska i gnieźnieńska) oraz coraz mocniejsza turystyka to argumenty przemawiające za rozwijaniem przetwórstwa lokalnych produktów na terenie LSR. Wyniki konsultacji społecznych oraz analizy SWOT (W2) również wskazują na potrzebę zdynamizowania działań w tym zakresie. Przeprowadzona wśród lokalnych przedsiębiorców analiza potrzeb inwestycyjnych wykazała duże zainteresowanie branżą przetwórczą. Można zatem przyjąć, że skuteczna realizacja przedsięwzięcia pozwoli na osiągnięcie celu szczegółowego LSR tj. zróżnicowania i rozwoju działalności gospodarczej. Warunkiem otrzymania dofinansowania w ramach tego przedsięwzięcia jest utworzenie lub utrzymanie co najmniej 1 miejsca pracy lub podjęcie działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej i będzie to wynikało z celu realizowanej operacji przy czym kryteria wyboru operacji faworyzują wnioskodawców planujących stworzyć więcej miejsc pracy niż założony limit.

Sposób realizacji:

Przedsięwzięcie ma przyczynić się do osiągnięcia następującego celu określonego w art. 63 ust. 1 pkt b Rozporządzenia 508/2014: *Wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich i obszarach akwakultury.* Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez projekty konkursowe. Pomoc przyznawana będzie na zgodne z aktualnymi przepisami prawa operacje w zakresie:

- tworzenia lub rozwoju zakładów przetwórstwa produktów lokalnych,
- podnoszenia kompetencji w zakresie przetwórstwa produktów lokalnych,
- rozwoju rynków zbytu produktów i usług lokalnych.

Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- zakup sprzętu i wyposażenia w ramach przetwórstwa,
- tworzenie, remont lub modernizacja obiektów potrzebnych do przetwórstwa,
- wprowadzanie rozwiązań organizacyjnych i marketingowych wykorzystywanych w ramach przetwórstwa.

Przedsięwzięcie 1.2.2 Wsparcie aktywności gospodarczej generującej miejsca pracy

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

Cel ogólny 1: Wzmocnienie potencjału gospodarczego obszaru

Cel szczegółowy 1.2: Różnicowanie i rozwój działalności gospodarczej na obszarach rybackich.

Uzasadnienie:

Potencjał wodny 7 Ryb stwarza duże możliwości rozwoju przedsiębiorczości, a co za tym idzie tworzenia miejsc pracy nie związanych z podstawową działalnością rybacką. Przedsięwzięcie 1.2.2 stanowi kluczowy sposób realizacji wymogu przeznaczenia 50% środków finansowych na realizację operacji związanych z utworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy. Kryteria wyboru operacji będą premiować projekty zakładające utworzenie lub utrzymanie co najmniej 1 miejsca pracy lub podjęcie działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej i będzie to wynikało z celu realizowanej operacji. Realizacja przedsięwzięcia ma także doprowadzić do ograniczenia problemów związanych z niską dochodowością i sezonowością produkcji (karp). Poza tym, możliwość różnicowania działalności gospodarczej stanowić może ważny argument dla młodych ludzi zastanawiających się nad swoim życiem zawodowym.

Sposób realizacji:

Przedsięwzięcie ma przyczynić się do osiągnięcia następującego celu określonego w art. 63 ust. 1 pkt b Rozporządzenia 508/2014: *Wspieranie różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich i obszarach akwakultury.* Przedsięwzięcie będzie realizowane poprzez projekty konkursowe. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- zakup sprzętu i wyposażenia dla działalności produkcyjnej i usługowej,
- tworzenie i modernizacja bazy gastronomicznej i noclegowej,
- usługi dla ludności,
- rękodzielnictwo i rzemiosło,

Wykres 5. Logika interwencji w ramach celu ogólnego nr 2

Przedsięwzięcie 2.1.1 Tworzenie przestrzeni do integracji i aktywizacji społeczności lokalnych

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

Cel ogólny 2: Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych

Cel szczegółowy 2.1: Poprawa dobrostanu społecznego i warunków życia mieszkańców

Uzasadnienie:

Wyniki konsultacji społecznych wskazują jednoznacznie, że niska aktywność społeczna mieszkańców oraz niedostateczna oferta w zakresie spędzania wolnego czasu to kluczowe czynniki wpływające na słabą ocenę jakości życia na obszarach wiejskich. Realizacja przedsięwzięcia ma więc przede wszystkim doprowadzić do ograniczenia deficytu obiektów infrastrukturalnych umożliwiających wspólne spędzanie wolnego czasu. Przedsięwzięcie ma szczególne znaczenie dla zidentyfikowanych na terenie LSR grup defaworyzowanych - młodzieży i osób starszych - które w coraz mniejszym stopniu biorą udział w życiu lokalnych społeczności. W odróżnieniu od przedsięwzięcia 2.2.1 (infrastruktura turystyczna) działania zaplanowane w tym obszarze adresowane są do lokalnej społeczności.

Sposób realizacji:

Przedsięwzięcie ma przyczynić się do osiągnięcia następującego celu określonego w art. 63 ust. 1 pkt d Rozporządzenia 508/2014: *propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego*. Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez projekty konkursowe. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- budowa, remont, przebudowa publicznej infrastruktury sportowej, obiektów społecznych i kulturalnych np.: siłownie, wiaty grillowe, place zabaw, świetlice,
- adaptacja obiektów charakterystycznych dla terenu LSR na cele publiczne,
- budowa, remont, przebudowa obiektów małej architektury,
- wyburzenie i rozbiórka zdewastowanych obiektów budowlanych w celu uporządkowania terenu w miejscowości (jeżeli jest niemożliwe ich odnowienie i dalsze użytkowanie),
- zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich jako przestrzeni do wspólnych spotkań mieszkańców miejscowości,
- urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków lub innych plenerowych miejsc wspólnych spotkań,
- zakup wyposażenia do ogólnodostępnych i niekomercyjnych obiektów sportowych lub kulturalnych,
- wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków funkcjonowania miejsc wspólnych spotkań.

Przedsięwzięcie 2.1.2 Organizacja aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz integracja społeczności lokalnych

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

Cel ogólny 2: Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych

Cel szczegółowy 2.1: Poprawa dobrostanu społecznego i warunków życia mieszkańców

Uzasadnienie:

Jednym z podstawowych kryteriów oceny dobrostanu społecznego jest jakość tzw. kultury wolnego czasu. O ile mieszkańcy miast

mają wiele różnych możliwości spędzania wolnego czasu, to mieszkańcy obszarów wiejskich (w tym rybackich) są pod tym względem w dużo gorszej sytuacji. Taka sytuacja nie tylko negatywnie wpływa na dobrostan społeczny jako taki, ale również stanowi istotny czynnik dezintegracji społecznej. Realizacja operacji w tym zakresie doprowadzić ma do zachowania i promowania dziedzictwa kulturowego rybołówstwa, poprawy atrakcyjności spędzania czasu wolnego na obszarach rybackich, ale przede wszystkim poprawić integrację społeczności lokalnych. Przedsięwzięcie ma również szczególne znaczenie dla zidentyfikowanych na terenie LSR grup defaworyzowanych - zwłaszcza młodzieży i osób starszych - które w coraz mniejszym stopniu biorą udział w życiu lokalnych społeczności

Sposób realizacji:

Przedsięwzięcie ma przyczynić się do osiągnięcia następującego celu określonego w art. 63 ust. 1 pkt d Rozporządzenia 508/2014: *propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego*. Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez projekty konkursowe, projekt współpracy, projekty własne, granty. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- organizacja wydarzeń kulturalnych i promocyjnych,
- organizacja wydarzeń rekreacyjno-sportowych,
- działania aktywizujące lokalne społeczności,
- organizacja zawodów wędkarskich, turniejów, konkursów,
- działania edukacyjne.

Przedsięwzięcie 2.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

Cel ogólny 2: Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych

Cel szczegółowy 2.2: Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego terenu „7 Rvb”

Uzasadnienie:

Zasoby przyrodnicze i kulturowe 7 Ryb dają podstawę do intensywnego rozwoju turystyki i rekreacji. Niestety aktualny stan infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej nie przystaje do aspiracji regionu oraz wysokich standardów narzuconych przez potencjalną konkurencję. Poprawa tego obszaru pozwoli również na rozwój działań podejmowanych w ramach celu 1.2 tj. różnicowania działalności gospodarczej na obszarach rybackich. Brak dostatecznych inwestycji infrastrukturalnych uniemożliwia wykorzystanie opisanego w analizie SWOT (S2, S3, S4, S5) potencjału turystycznego.

Sposób realizacji:

Przedsięwzięcie ma przyczynić się do osiągnięcia następującego celu określonego w art. 63 ust. 1 pkt d Rozporządzenia 508/2014: *propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego*.

Przedsięwzięcie realizowane będzie poprzez projekty konkursowe **oraz projekty własne**. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- tworzenie miejsc wypoczynkowych, biwakowych, punktów widokowych i innej małej infrastruktury turystycznej,
- budowa, remont, przebudowa publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych i rekreacyjnych, np.: ścieżki rowerowe i edukacyjne, szlaki turystyczne i kajakowe, tereny biwakowe, punkty widokowe, trasy narciarstwa biegowego, zjazdowego, szlaków wodnych, rowerowych, konnych, place zabaw z siłowniami zewnętrznymi, zadaszonymi miejscami grillowym, etc.
- zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych w celach turystycznych,
- zakup wyposażenia do ogólnodostępnych i niekomercyjnych obiektów turystycznych i rekreacyjnych,
- likwidacja barier architektonicznych w obiektach turystycznych i sportowo-rekreacyjnych.

Przedsięwzięcie 2.2.2 Promowanie dziedzictwa kulturowego i walorów środowiskowych

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji:

Cel ogólny 2: Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych

Cel szczegółowy 2.2: Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego terenu „7 Ryb”

Uzasadnienie:

Realizacja przedsięwzięcia 2.2.2 jest uzupełnieniem działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia 2.2.1. Właściwe Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego terenu „7 Ryb” wymaga bowiem poza poprawą stanu infrastruktury również podjęcia działań promocyjnych, tak aby region był rozpoznawalny i atrakcyjny dla turystów. Dodatkowym efektem działań promocyjnych będzie również wzmocnienie przedmiotu promocji - potencjału kulturowego, a tym samym dobrostanu społecznego obszaru LSR.

Sposób realizacji:

Przedsięwzięcie ma przyczynić się do osiągnięcia następującego celu określonego w art. 63 pkt d Rozporządzenia 508/2014: *propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego*. Przedsięwzięcie będzie realizowane poprzez projekty konkursowe projekty własne, granty i projekt współpracy. Wśród operacji realizowanych w ramach tego przedsięwzięcia znajdują się m.in.:

- wydarzenia i imprezy promujące turystykę, lokalną kulturę i produkty,
- zakładanie oraz prowadzenie stron i portali internetowych poświęconych turystyce, lokalnej kulturze i produktom,
- wydawanie publikacji, folderów poświęconych turystyce, lokalnej kulturze i produktom,
- udział w targach, konferencjach, seminariach dotyczących turystyki, lokalnej kultury i produktów,
- badania i ekspertyzy dotyczące turystyki i lokalnej kultury,
- oznakowanie i promocja produktów lokalnych,
- zakup towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycyjnych zawodów lub tradycji społeczności lokalnych, w tym kulinarnych,
- promocję i organizację lokalnej twórczości kulturalnej,
- badania i analizy dotyczące ruchu turystycznego,
- oznakowanie obiektów małej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej,
- przygotowanie lokalnych przewodników.

Tabela 21. Matryca logiczna powiązań diagnozy obszaru i ludności, analizy SWOT oraz celów i wskaźników

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie wskaźników
Niska dochodowość i konkurencyjność gospodarstw rybackich	Cel ogólny 1 Wzmocnienie potencjału gospodarczego obszaru	Cel szczegółowy 1.1 Zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego.	1.1.1 Modernizacja i innowacyjność w sektorze rybackim	1) 6 zmodernizowanych podmiotów rybackich dzięki wsparciu LSR. (w tym innowacyjnych) 2) 6 podmiotów rybackich, które w wyniku modernizacji utworzyły lub utrzymały miejsce pracy.	16 utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy w ramach działalności rybackiej w wyniku wdrożenia LSR	1.185,66 podmioty gospodarcze na 1 000 mieszkańców na terenie LSR	1) Zmiany w przepisach prawa dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej (np.: obciążenia fiskalne), 2) Pogorszenie sytuacji gospodarczej spowoduje konieczność ograniczenia zatrudnienia lub likwidacji zakładów pracy. 3) Dodatkowo: SWOT (T1)
			1.1.2 Rozwój potencjału sprzedażowego sektora rybackiego	1) 5 podmiotów rybackich, które w wyniku wsparcia z LSR poprawiły swój potencjał sprzedażowy. 2) 5 podmiotów rybackich, które w wyniku poprawy potencjału sprzedażowego utworzyły lub utrzymały miejsce pracy.			
			1.1.3 Rozwój kompetencji pracowników sektora rybackiego	1) 120 osób z sektora rybackiego, które w wyniku wsparcia z LSR uzyskały nowe kompetencje. 2) 5 podmiotów gospodarczych, które dzięki rozwojowi kompetencji utworzyły lub utrzymały miejsce pracy			
Niedostateczne zróżnicowanie i stan aktywności gospodarczej		Cel szczegółowy 1.2 Różnicowanie i rozwój działalności gospodarczej na obszarach rybackich	1.2.1 Wykorzystanie potencjału w zakresie przetwórstwa lokalnych produktów	3 podmiotów gospodarczych, które dzięki wsparciu LSR podjęły lub rozszerzyły działalność przetwórczą, poprzez utworzenie lub utrzymanie co najmniej jednego miejsca pracy.	19 utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy poza podstawową działalnością rybacką w wyniku wdrożenia LSR.		1) Zmiany prawne utrudnią wykorzystywanie potencjału wodnego w celach gospodarczych. 2) Zwiększenie obciążeń fiskalnych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. 3) Dodatkowo: SWOT (T1, T5)
			1.2.2 Wsparcie aktywności gospodarczej generującej miejsca pracy	16 podmiotów gospodarczych, które dzięki wsparciu LSR utworzyły lub utrzymały miejsce pracy poza podstawową działalnością rybacką			

Zidentyfikowane problemy/wyzwania społeczno-ekonomiczne	Cel ogólny	Cele szczegółowe	Planowane przedsięwzięcia	Produkty	Rezultaty	Oddziaływanie	Czynniki zewnętrzne mające wpływ na realizację działań i osiągnięcie
Gorsze warunki życia na obszarach wiejskich, w tym w zakresie zagospodarowania czasu wolnego.	Cel ogólny 2: Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych	Cel szczegółowy 2.1 <i>Poprawa dobrostanu społecznego i warunków życia mieszkańców</i>	2.1.1 Tworzenie przestrzeni do integracji i aktywizacji społeczności lokalnych	8 nowych, remontowanych lub zmodernizowanych dzięki wsparciu z LSR obiektów przeznaczonych na spotkania lokalnych społeczności.	3.200 osób korzystających z oferty spędzania wolnego czasu dzięki wsparciu LSR	158.868 osób korzystających z oferty turystyczno-kulturalnej na terenie LSR.	1) Pogorszenie sytuacji ekonomicznej w kraju wpłynie negatywnie na siłę nabywczą mieszkańców i ich aktywność społeczną.
			2.1.2 Organizacja aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz integracja społeczności lokalnych	1) 64 zorganizowanych dzięki wsparciu z LSR spotkań lokalnych społeczności (w tym dla grup defaworyzowanych) 2) 13 zorganizowanych spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami			
Niedostatecznie wykorzystanie potencjału turystycznego i dziedzictwa kulturowego terenu LSR		Cel szczegółowy 2.2 <i>Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego terenu „7 Ryb”</i>	2.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	18 nowych, wyremontowanych lub zmodernizowanych dzięki wsparciu z LSR obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	34.844 udzielonych noclegów (ogółem)		1) Osłabienie atrakcyjności turystycznej BK w wyniku zdynamizowania działań terenów ościennych. 2) Ograniczenie aktywności inwestycyjnej jsfp w wyniku pogorszenia sytuacji budżetowej. 3) Dodatkowo: SWOT (T4, T5)
	2.2.2 Promowanie dziedzictwa kulturowego i walorów środowiskowych		1) 59 wydarzeń promujących kulturę lokalną, które otrzymały wsparcie w ramach LSR. 2) 6 produktów promocyjnych wprowadzonych do dystrybucji dzięki wsparciu z LSR. 3) 13 zorganizowanych spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami				

5.2 Specyfikacja wskaźników

Każdy z zastosowanych w LSR wskaźników dedykowany jest do konkretnego celu odpowiednio na poziomie celów ogólnych, szczegółowych i przedsięwzięć. Wszystkie wskaźniki spełniają wymóg mierzalności i weryfikowalności w oparciu o wiarygodne dane. W tym celu wykorzystane zostaną zarówno dane gromadzone od beneficjentów (przede wszystkim na poziomie przedsięwzięć i celów szczegółowych) jak i informacje ogólnodostępne w Banku Danych Lokalnych.

Tabela 22. Uzasadnienie wyboru wskaźników

Lp.	Cel LSR	Wskaźnik	Uzasadnienie
1.	CEL OGÓLNY 1	Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców na terenie LSR.	Wskaźnik dotyczy zmian makroekonomicznych i makrospołecznych, wykraczających poza bezpośrednie efekty operacji lecz ściśle z nimi związanych. Dane BDL.
2.	Cel szczegółowy 1.1	Liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy w ramach działalności rybackiej w wyniku wdrożenia LSR.	Wskaźnik bezpośrednio odwołuje się do efektów odczuwanych przez grupę docelową w wyniku wdrożenia operacji. Weryfikuje stopień eliminacji zdiagnozowanych problemów.
3.	Przedsięwzięcie 1.1.1	Liczba zmodernizowanych podmiotów rybackich dzięki wsparciu LSR (w tym innowacyjnych).	Wskaźnik mierzy fizyczne efekty zrealizowanych operacji, składających się na przedsięwzięcie.
		Liczba podmiotów rybackich, które w wyniku modernizacji utworzyły lub utrzymały miejsce pracy.	Wskaźnik mierzy fizyczne efekty zrealizowanych operacji, składających się na przedsięwzięcie.
4.	Przedsięwzięcie 1.1.2	Liczba podmiotów rybackich, które w wyniku wsparcia z LSR poprawiły swój potencjał sprzedażowy.	Wskaźnik mierzy fizyczne efekty zrealizowanych operacji, składających się na przedsięwzięcie.
5.		Liczba podmiotów rybackich, które w wyniku poprawy potencjału sprzedażowego utworzyły lub utrzymały miejsce pracy.	Wskaźnik mierzy fizyczne efekty zrealizowanych operacji, składających się na przedsięwzięcie.
6.	Przedsięwzięcie 1.1.3	Liczba osób z sektora rybackiego, które w wyniku wsparcia z LSR uzyskały nowe kompetencje.	Wskaźnik mierzy fizyczne efekty zrealizowanych operacji, składających się na przedsięwzięcie.
		Liczba podmiotów gospodarczych, które dzięki rozwojowi kompetencji utworzyły lub utrzymały miejsce pracy.	Wskaźnik mierzy fizyczne efekty zrealizowanych operacji, składających się na przedsięwzięcie.
7.	Cel szczegółowy 1.2	Liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy poza podstawową działalnością rybacką w wyniku wdrożenia LSR.	Wskaźnik bezpośrednio odwołuje się do efektów odczuwanych przez grupę docelową w wyniku wdrożenia operacji. Weryfikuje stopień eliminacji zdiagnozowanych problemów.
8.	Przedsięwzięcie 1.2.1	Liczba podmiotów gospodarczych, które dzięki wsparciu LSR podjęły lub rozszerzyły działalność przetwórczą poprzez utworzenie lub utrzymanie co najmniej jednego miejsca pracy.	Wskaźnik mierzy fizyczne efekty zrealizowanych operacji, składających się na przedsięwzięcie.
9.	Przedsięwzięcie 1.2.2	Liczba podmiotów gospodarczych, które dzięki wsparciu LSR utworzyły lub utrzymały miejsce pracy poza podstawową działalnością rybacką.	Wskaźnik mierzy fizyczne efekty zrealizowanych operacji, składających się na przedsięwzięcie.
10.	CEL OGÓLNY 2	Liczba osób korzystających z oferty turystyczno-kulturalnej na terenie LSR.	Wskaźnik dotyczy zmian makroekonomicznych i makrospołecznych, wykraczających poza bezpośrednie efekty operacji. Wskaźnik agregowany na podstawie danych BDL (liczba udzielonych noclegów ogółem + liczba uczestników imprez).
11.	Cel szczegółowy 2.1	Liczba osób korzystających z oferty spędzania wolnego czasu dzięki wsparciu LSR.	Wskaźnik bezpośrednio odwołujący się do efektów odczuwanych przez grupę docelową w wyniku wdrożenia operacji. Weryfikuje stopień eliminacji

			zdiagnozowanych problemów.
12.	Przedsięwzięcie 2.1.1	Liczba nowych, remontowanych lub zmodernizowanych dzięki wsparciu z LSR obiektów przeznaczonych na spotkania lokalnych społeczności.	Wskaźnik mierzy fizyczne efekty zrealizowanych operacji, składających się na przedsięwzięcie.
13.	Przedsięwzięcie 2.1.2	Liczba zorganizowanych dzięki wsparciu z LSR spotkań lokalnych społeczności. (w tym dla grup defaworyzowanych)	Wskaźnik mierzy fizyczne efekty zrealizowanych operacji, składających się na przedsięwzięcie.
		Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami.	
14.	Cel szczegółowy 2.2	Liczba udzielonych noclegów (ogółem)	Wskaźnik bezpośrednio odwołuje się do efektów odczuwanych przez grupę docelową w wyniku wdrożenia operacji. Weryfikuje stopień eliminacji zdiagnozowanych problemów. Wskaźnik BDL.
15.	Przedsięwzięcie 2.2.1	Liczba nowych, wyremontowanych lub zmodernizowanych dzięki wsparciu z LSR obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	Wskaźnik mierzy fizyczne efekty zrealizowanych operacji, składających się na przedsięwzięcie.
16.	Przedsięwzięcie 2.2.2	Liczba wydarzeń promujących kulturę lokalną, które otrzymały wsparcie w ramach LSR.	Wskaźniki mierzą fizyczne efekty zrealizowanych operacji, składających się na przedsięwzięcie.
		Liczba produktów promocyjnych wprowadzonych do dystrybucji dzięki wsparciu z LSR.	
		Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami.	

Tabela 23. Wskaźniki bieżącego funkcjonowania

Nazwa	Jednostka miary	Wartość		Źródło danych /sposób pomiaru
		Początkowa 2015	Końcowa 2023	
Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD (produkt).	osobodzień	0	80	Dane własne LGD.
Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD (produkt).	osobodzień	0	150	Dane własne LGD.
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa (produkt).	sztuka (liczba)	0	≥200	Dane własne LGD.
Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD (rezultat)	osoba (liczba)	0	≥20	Dane własne LGD.

	rybackiego	defaworyzowanych.		Liczba podmiotów gospodarczych, które dzięki rozwojowi kompetencji utworzyły lub utrzymały miejsca pracy.	Sztuka (liczba)	0	5	Dane LGD na podstawie sprawozdań beneficjentów.
1.2.1	Wykorzystanie potencjału w zakresie przetwórstwa lokalnych produktów	Zgodnie z § 5 ust. 2a Rozporządzenia z dnia 6.09.2016. Mieszkańcy ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych.	Konkurs	Liczba podmiotów gospodarczych, które dzięki wsparciu LSR podjęły lub rozszerzyły działalność przetwórczą, poprzez utworzenie lub utrzymanie co najmniej jednego miejsca pracy.	Sztuka (liczba)	0	3	Dane LGD na podstawie sprawozdań beneficjentów.
1.2.2	Wsparcie aktywności gospodarczej generującej miejsca pracy	Zgodnie z § 5 ust. 2a Rozporządzenia z dnia 6.09.2016. Mieszkańcy ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych.	Konkurs	Liczba podmiotów gospodarczych, które dzięki wsparciu LSR utworzyły lub utrzymały miejsca pracy poza podstawową działalnością rybacką.	Sztuka (liczba)	0	16	Dane LGD na podstawie sprawozdań beneficjentów.
SUMA						7.225.000,00 zł		

Tabela 25. Cele i wskaźniki dla celu ogólnego 2

2.0		CEL OGÓLNY		ZWIĘKSZANIE ZASOBÓW ORAZ WYRÓWNYWANIE POTENCJAŁÓW SPOŁECZNYCH				
2.1		CELE SZCZEGÓŁOWE		Poprawa dobrostanu społecznego i warunków życia mieszkańców				
2.2				Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego terenu „7 Ryb”				
		Wskaźniki oddziaływania dla celu ogólnego		Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan na 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
w2.0	Liczba osób korzystających z oferty turystyczno-kulturalnej na terenie LSR.			Osoba (liczba)	151.303	158.868	Dane BDL, GUS (wskaźnik agregowany).	
		Wskaźniki rezultatu dla celów szczegółowych		Jednostka miary	Stan początkowy 2015 rok	Plan na 2023 rok	Źródło danych/sposób pomiaru	
w2.1	Liczba osób korzystających z oferty spędzania wolnego czasu dzięki wsparciu LSR.			Osoba (liczba)	0	3.200	Dane LGD na podstawie sprawozdań beneficjentów.	
w2.2	Liczba udzielonych noclegów (ogółem).			Osoba (liczba)	33.185	34.844	Dane GUS, BDL.	
Przedsięwzięcia		Grupy docelowe		Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, projekt współpracy, aktywizacja itp.)		Wskaźniki produktu		
						Wartość		Źródło danych/sposób pomiaru
				Nazwa		Jednostka miary	Początkowa 2015 rok	

2.1.1	Tworzenie przestrzeni do integracji i aktywizacji społeczności lokalnych	Zgodnie z § 7 ust. 2a Rozporządzenia z dnia 6.09.2016.	Konkurs	Liczba nowych, remontowanych lub zmodernizowanych dzięki wsparciu z LSR obiektów przeznaczonych na spotkania lokalnych społeczności.	Sztuka (liczba)	0	8	Dane LGD na podstawie sprawozdań beneficjentów.
2.1.2	Organizacja aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz integracja społeczności lokalnych	Zgodnie z § 7 ust. 2a Rozporządzenia z dnia 6.09.2016.	Konkurs, projekty grantowe, projekty własne, projekt współpracy	Liczba zorganizowanych dzięki wsparciu z LSR spotkań lokalnych społeczności (w tym dla grup defaworyzowanych)	Sztuka (liczba)	0	64	Dane LGD na podstawie sprawozdań beneficjentów.
			Aktywizacja	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami.	Sztuka (liczba)	0	13	Dane LGD
2.2.1	Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Zgodnie z § 7 ust. 2a Rozporządzenia z dnia 6.09.2016.	Konkurs, projekty własne	Liczba nowych, wyremontowanych lub zmodernizowanych dzięki wsparciu z LSR obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	Sztuka (liczba)	0	18	Dane LGD na podstawie sprawozdań beneficjentów.
2.2.2	Promowanie dziedzictwa kulturowego i walorów środowiskowych	Zgodnie z § 7 ust. 2a Rozporządzenia z dnia 6.09.2016.	Konkurs, projekty grantowe, projekty własne, projekt współpracy	Liczba wydarzeń promujących kulturę lokalną, które otrzymały wsparcie w ramach LSR.	Sztuka (liczba)	0	59	Dane LGD na podstawie sprawozdań beneficjentów.
				Liczba produktów promocyjnych wprowadzonych do dystrybucji dzięki wsparciu z LSR.	Sztuka (liczba)	0	6	Dane LGD na podstawie sprawozdań beneficjentów.
			Aktywizacja	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami.	Sztuka (liczba)	0	13	Dane LGD
SUMA						3.695.000,00 zł		

5.3 Zgodność celów LSR z celami PO Ryby

Określone w LSR cele i przedsięwzięcia są ściśle związane z celami przekrojowymi określonymi w art. 63 ust. 1 Rozporządzenia 508/2014.

Tabela 26. Wykazanie zgodności celów z celami przekrojowymi Rozporządzenia 508/2014

Cel LSR	Cel A	Cel B	Cel C	Cel D	Cel E
CEL OGÓLNY 1	X	X	X		
Cel szczegółowy 1.1	X	X	X		
Przedsięwzięcie 1.1.1	X		X		
Przedsięwzięcie 1.1.2	X				
Przedsięwzięcie 1.1.3		X	X		
Cel szczegółowy 1.2		X			
Przedsięwzięcie 1.2.1		X			
Przedsięwzięcie 1.2.2		X			
CEL OGÓLNY 2			X	X	
Cel szczegółowy 2.1				X	
Przedsięwzięcie 2.1.1				X	
Przedsięwzięcie 2.1.2				X	
Cel szczegółowy 2.2			X	X	
Przedsięwzięcie 2.2.1				X	
Przedsięwzięcie 2.2.2			X	X	

5.3.1 Zgodność z celem przekrojowym A

Określony w art. 63 Rozporządzenia 508/2014 cel przekrojowy A odnosi się do *podnoszenia wartości produktów, tworzenia miejsc pracy, zachęcania młodych ludzi i propagowania innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw produktów w sektorze rybołówstwa i akwakultury*. Cel ten będzie realizowany głównie w ramach przedsięwzięć 1.1.1, 1.1.2. W wyniku realizacji tych przedsięwzięć planuje się tworzenie lub utrzymanie miejsc pracy oraz wsparcie innowacyjności, co znalazło swoje odzwierciedlenie zarówno we wskaźnikach jak i kryteriach wyboru. Warto przy tym podkreślić, że nawet tytuły przywołanych przedsięwzięć i celów bezpośrednio odwołują się innowacyjności i podnoszenia wartości produktów z terenu LSR (m.in. „modernizacja”, „innowacyjność”, „konkurencyjność”).

5.3.2 Zgodność z celem przekrojowym B

Cel przekrojowy B dotyczy *wspierania różnicowania działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich i obszarach akwakultury*. Bezpośrednim nawiązaniem do zakresu przedmiotowego tego celu są oba przedsięwzięcia celu szczegółowego 1.2 czyli różnicowanie i rozwój działalności gospodarczej na obszarach rybackich oraz przedsięwzięcie 1.1.3 z celu szczegółowego 1.1. Poza elementem „różnicowania działalności”, o którym wspomina cel przekrojowy B, warto również podkreślić temat przetwórstwa, co z kolei znalazło swoje odzwierciedlenie w przedsięwzięciu 1.2.1 *Wykorzystanie potencjału w zakresie przetwórstwa lokalnych produktów*.

5.3.3 Zgodność z celem przekrojowym C

Określony w art. 63 Rozporządzenia 508/2014 cel przekrojowy C odnosi się do *wspierania i wykorzystywanie atutów środowiska na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym operacje na rzecz łagodzenia zmiany klimatu*. W opracowanym przez MRiRW²⁹ uszczegółowieniu tego celu wymienia się między innymi problem kłusownictwa oraz skutków działalności chronionych gatunków zwierząt. Działania w tym zakresie zostały przewidziane w ramach przedsięwzięcia 1.1.1. Natomiast sama tematyka wspierania i wykorzystywanie atutów środowiska wchodzi w zakres działań edukacyjnych przewidzianych w przedsięwzięciu 1.1.3 - *Rozwój kompetencji pracowników sektora rybackiego*, a także działań promocyjnych w przedsięwzięciu 2.2.2 - *Promowanie dziedzictwa kulturowego i walorów środowiskowych*.

5.3.4 Zgodność z celem przekrojowym D

Cel przekrojowy D zapewnić ma *propagowanie dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich i obszarach akwakultury, w tym dziedzictwa kulturowego rybołówstwa i akwakultury oraz morskiego dziedzictwa kulturowego*. Obszar ten jest kluczowym elementem LSR, o czym świadczy zakres przedmiotowy przedsięwzięć 2.1.1, 2.1.2, 2.2.1 oraz 2.2.2. Warto również zaznaczyć, że celowym zamiarem było odwołanie się do dziedzictwa kulturowego w nazwie celu szczegółowego 2.2. Oba przedsięwzięcia celu szczegółowego 2.2 dotyczą obszaru turystyki i rekreacji, czyli tych zagadnień, które zgodnie ze wytycznymi MRiRW³⁰ stanowią elementy składowe celu przekrojowego D.

6. Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru

6.1 Ogólna charakterystyka

Przy określaniu rozwiązań formalno-instytucjonalnych w LGD przyjęto trzy główne założenia, które miały decydujący wpływ na sposób powstawania poszczególnych procedur:

²⁹ Projektowane rozwiązania dotyczące warunków i trybu przyznawania pomocy w ramach priorytetu 4. Pismo Departamentu Rybołówstwa MRiRW nr RYBoz-AW-077-75/15(5048) z 22 października 2015r.

³⁰ jw.

1. Zgodność z wymogami określonymi w regulacjach wspólnotowych i krajowych,
2. Uwzględnienie wyników konsultacji społecznych,
3. Korzystanie z doświadczeń poprzedniego okresu programowania 2007-2013.

W rezultacie, proces formułowania procedur i regulacji wewnętrznych podzielono na trzy etapy. W **pierwszym etapie** dokonano gruntownej analizy aktualnych i projektowanych rozwiązań prawnych, do których stowarzyszenie powinno się dostosować. Decyzją Zarządu LGD, jako punkt odniesienia przyjęto najwyższy poziom wymagań wynikający z przepisów i wytycznych³¹. W konsekwencji, regulacje wewnętrzne zawierają rozwiązania, które choć nie są obligatoryjne, to jednak zostały wskazane jako modelowe przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (np.: wielkość i skład Rady). Podczas **etapu drugiego** przeprowadzono konsultację projektowanych rozwiązań z lokalną społecznością, w tym podmiotami uczestniczącymi we wdrażaniu poprzedniej strategii oraz z przedstawicielami grup defaworyzowanych. Kluczowym punktem tych konsultacji była kwestia sformułowania kryteriów wyboru operacji. Zebrane opinie i wnioski pozwoliły na przyjęcie ostatecznej wersji kryteriów. Ostatni **trzeci etap** prac, polegał na skodyfikowaniu wypracowanych rozwiązań formalno-instytucjonalnych i ich weryfikacji przez radcę prawnego. Wynikiem tych prac było przyjęcie następujących procedur:

1. Procedura przeprowadzania naborów wniosków i wyboru operacji,
2. Procedura realizacji projektów grantowych w tym dokonywania wyboru grantobiorców,
3. Procedura wyboru operacji własnych LGD,
4. Procedura ustalania lub zmiany kryteriów wyboru operacji stosowanych w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju,
5. Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu,
6. Procedura aktualizacji LSR.

Ad 1) Procedura przeprowadzania naborów wniosków i wyboru operacji

Jest to podstawowa procedura regulująca zasady i tryb przeprowadzania naboru wniosków oraz oceny operacji realizowanych przez podmioty inne niż LGD. Procedura reguluje postępowanie poszczególnych organów i komórek LGD, począwszy od podjęcia czynności zmierzających do ogłoszenia naboru wniosków, poprzez wybór operacji i rozpatrywanie ewentualnych protestów. Zakresem procedury nie jest objęty sposób postępowania organów i komórek organizacyjnych w związku z realizacją operacji własnych LGD, które zostały uregulowane odrębnymi procedurami. Czynności Rady zostały uregulowane w zakresie podstawowym, tak aby nie powielać niepotrzebnie treści zawartych już w Regulaminie Rady.

Ad 2) Procedura realizacji projektów grantowych w tym dokonywania wyboru grantobiorców

Procedura reguluje zasady i tryb realizacji projektów grantowych, o których mowa w art. 14 ust. 5 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności. Podobnie jak w przypadku poprzedniej procedury czynności Rady zostały uregulowane w zakresie podstawowym, tak aby nie powielać treści zawartych już w Regulaminie Rady. Procedura ta reguluje postępowanie poszczególnych organów i komórek LGD dotyczące:

- podjęcia czynności zmierzających do zawarcia z zarządem województwa umowy na realizację projektu grantowego;
- dokonywania wyboru grantobiorców w oparciu o określone kryteria wyborów;
- zawierania z grantobiorcami umów o powierzenie grantu oraz sposobów zabezpieczenia przed niewywiązywaniem się grantobiorców z warunków tej umowy;
- rozliczania wydatków poniesionych przez grantobiorców;
- sprawozdawczości z realizacji zadań przez grantobiorców;
- monitorowania realizacji zadań przez grantobiorców;
- kontroli realizacji zadań przez grantobiorców;
- odzyskiwania grantów w przypadku ich wykorzystania niezgodnie z celami projektu grantowego lub postanowieniami umowy o powierzenie grantu.

Ad 3) Procedura wyboru operacji własnych LGD

W procedurze określono zasady i tryb przeprowadzania wyboru operacji własnych LGD, o których mowa w art. 17 ust. 6 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności. Procedura natomiast nie reguluje przeprowadzania naborów wniosków, która została uregulowana w odrębnych dokumentach. Czynności Rady zostały uregulowane w zakresie podstawowym, tak aby nie powielać niepotrzebnie treści zawartych już w Regulaminie Rady.

Ad 4) Procedura ustalania lub zmiany kryteriów wyboru operacji stosowanych w ramach wdrażania lokalnej strategii rozwoju

Procedura reguluje zasady i tryb ustanawiania, a następnie zmiany kryteriów wyboru operacji stosowanych w związku z wdrażaniem LSR. Należy podkreślić, że przyjęte rozwiązania uwzględniają stosowanie mechanizmów konsultacji społecznych.

Ad 5) Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu

Stanowiąca załącznik do LSR procedura, określa zasady, tryb, terminy, zakres przedmiotowy oraz uczestników procesu monitoringu i ewaluacji. Zawarte w dokumencie informacje odnoszą się zarówno do oceny wdrażania LSR jak i funkcjonowania LGD. Procedura jest ściśle powiązana z Planem komunikacji.

Ad 6) Procedura aktualizacji LSR

W załączonej do LSR procedurze określono tryb i zasady aktualizacji LSR. Przyjęte rozwiązania uwzględniają stosowanie mechanizmów konsultacji społecznych.

Duże znaczenie dla wyboru operacji mają poza procedurami także regulacje wewnętrzne LGD:

1. Statut Stowarzyszenia - określający zasady i tryb funkcjonowania LGD,

³¹ Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014-2020, wydanie III, Warszawa 2015.

2. *Regulamin Zarządu* - opisujący zasady i tryb działania organu realizującego funkcje kierownicze i zarządzające w stowarzyszeniu,
3. *Regulamin Rady* - najbardziej istotny z perspektywy wyboru i oceny operacji dokument wewnętrzny LGD. Regulamin określa między innymi kwestie członkostwa w Radzie, przygotowywania i przeprowadzania posiedzeń, głosowania, a także postępowania w razie wniesienia protestu bądź odwołania od rozstrzygnięcia Rady. Do Regulaminu załączono również wzory dokumentów wykorzystywanych podczas wyboru i oceny.
4. *Regulamin Pracy Biura* - określający zasady i tryb funkcjonowania Biura LGD, w tym również kwestie zakresu obowiązków poszczególnych pracowników oraz sposób oceny i metodykę świadczonych przez nich usług doradczych i animizujących.

6.2 Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów

Kwestia kryteriów wyboru operacji zajmowała bardzo ważne miejsce w procesie konsultacji społecznych. Opinie mieszkańców i liderów opinii zdecydowały o wynikach diagnozy obszaru i analizy SWOT, co w konsekwencji przełożyło się na projekt katalogu kryteriów. Projekt ten następnie został zaprezentowany mieszkańcom oraz Grupie Roboczej ds. tworzenia LSR, co zaowocowało przyjęciem ostatecznej ich wersji. Wyodrębniono trzy główne rodzaje kryteriów:

1. *Kryteria zgodności z LSR* - są to kryteria, które zgodnie z Regulaminem Rady muszą być bezwzględnie spełnione przez każdą operację wybraną do realizacji. Należą do nich:
  - realizacja operacji na obszarze gmin objętych LSR,
  - zgodność z Programem Operacyjnym „Rybnactwo i Morze” na lata 2014 - 2020,
  - realizacja co najmniej jednego celu głównego i jednego celu szczegółowego LSR przez osiągnięcie zaplanowanych w LSR i przypisanych do tych celów wskaźników;
  - podniesienie wartości co najmniej jednego wskaźnika produktu przypisanego do przedsięwzięcia objętego naborem, o co najmniej jedną jednostkę miary.
2. *Kryteria podstawowe* - są to kryteria wyboru operacji stosowane we wszystkich naborach, takie same dla wszystkich przedsięwzięć zaplanowanych w LSR.

Tabela 27. Kryteria podstawowe

Lp.	Kryterium	Uszczegółowienie	Punktacja
1.	Gotowość realizacyjna operacji <i>(Maksymalna liczba punktów: 1)</i>	Złożone przez wnioskodawcę dokumenty <u>nie uzasadniają</u> gotowości realizacyjnej operacji.	0
		Złożone przez wnioskodawcę dokumenty <u>uzasadniają</u> całkowitą gotowość realizacyjną operacji. <i>Operacja jest gotowa do realizacji gdy Wnioskodawca posiada:</i> a. <u>Projekty inwestycyjne („twarde”):</u> <ul style="list-style-type: none"> • wszystkie pozwolenia formalno-prawne związane z operacją, • aktualny kosztorys inwestorski, b. <u>Projekty nieinwestycyjne („miękkie”):</u> <ul style="list-style-type: none"> • koncepcję/program realizacji określający wszystkie elementy wchodzące w skład operacji i wpływające na osiągnięcie zakładanych wskaźników, 	1
2.	Obszar oddziaływania operacji <i>(Maksymalna liczba punktów: 2)</i>	Opis operacji <u>wskazuje jednoznacznie</u> , że podstawową grupą docelową operacji będą mieszkańcy 1 miejscowości.	0
		Opis operacji <u>wskazuje jednoznacznie</u> , że podstawową grupą docelową operacji będą mieszkańcy co najmniej 3 miejscowości.	1
		Opis operacji <u>wskazuje jednoznacznie</u> , że podstawową grupą docelową operacji będą mieszkańcy obszaru LGD (minimum 5 miejscowości z co najmniej 3 gmin).	2
3.	Tworzenie miejsc pracy <i>(Maksymalna liczba punktów: 6)</i>	W wyniku realizacji operacji nie powstanie nowe miejsce pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne.	0
		W wyniku realizacji operacji powstanie 1 miejsce pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne. <i>Uwagi: zatrudnienie tylko na podstawie samozatrudnienia, umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę.</i>	2
		W wyniku realizacji operacji powstaną 2 miejsca pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne.	4
		W wyniku realizacji operacji powstaną 3 lub więcej miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne.	6
4.	Praca dla grupy defaworyzowanej³² <i>(Maksymalna liczba punktów: 1)</i>	W wyniku realizacji operacji <u>nie powstanie</u> miejsce pracy dla osoby z grupy defaworyzowanej.	0
		W wyniku realizacji operacji <u>powstanie</u> co najmniej 1 miejsce pracy dla osoby z grupy defaworyzowanej.	1

³² Punkty w ramach tego kryterium stanowią dodatkową premię dla podmiotów tworzących miejsca pracy. W rezultacie, istnieje możliwość sumowania punktów uzyskanych w ramach kryterium „Tworzenie miejsc pracy” oraz „Praca dla grupy defaworyzowanej”.

Lp.	Kryterium	Uszczegółowienie	Punktacja
		Uwagi: zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne, tylko na podstawie samozatrudnienia, umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę.	
5.	Wkład własny wnioskodawcy (Maksymalna liczba punktów: 2)	Wkład własny jest równy minimalnemu wymaganemu określone w LSR i przepisach prawa.	0
		Wkład własny jest do 10% włącznie powyżej minimalnego wkładu własnego – liczonego od kosztów kwalifikowalnych projektu.	1
		Wkład własny jest wyższy o ponad 10% od minimalnego wkładu własnego – liczonego od kosztów kwalifikowalnych projektu.	2
6.	Czas realizacji operacji (Maksymalna liczba punktów: 2)	Opis operacji <u>wskazuje jednoznacznie</u> , że jej realizacja będzie trwała dłużej niż 12 miesięcy od dnia podpisania umowy do dnia złożenia wniosku o płatność końcową.	0
		Opis operacji <u>wskazuje jednoznacznie</u> , że jej realizacja będzie trwała od 9 do 12 miesięcy od dnia podpisania umowy do dnia złożenia wniosku o płatność końcową.	1
		Opis operacji <u>wskazuje jednoznacznie</u> , że jej realizacja będzie trwała krócej niż 9 miesięcy od dnia podpisania umowy do dnia złożenia wniosku o płatność końcową.	2

3. Kryteria strategiczne - są to kryteria wyróżniające poszczególne przedsięwzięcia. Ich zastosowanie ma spowodować wybór operacji o szczególnym znaczeniu dla LSR.

Tabela 28. Kryteria strategiczne

Lp.	Kryterium	Uszczegółowienie	Punktacja
1.	Innowacyjność (Maksymalna liczba punktów: 2)	Operacja nie ma charakteru innowacyjnego. <i>Definicja „Innowacyjności”:</i> wdrożenie nowego lub istotnie ulepszanego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszanego procesu, nowej metody marketingu lub nowej metody organizacji w zakresie praktyk biznesowych, organizacji miejsca pracy bądź relacji ze środowiskiem zewnętrznym <u>przy jednoczesnym wykorzystaniu lokalnych zasobów obszaru LSR.</u>	0
		Operacja ma charakter innowacyjny na terenie 1 gminy.	1
		Operacja ma charakter innowacyjny na obszarze całej LGD.	2
2.	Tworzenie lub utrzymanie miejsc pracy w ramach podstawowej działalności rybackiej (Maksymalna liczba punktów: 6)	W wyniku realizacji operacji <u>nie powstanie nowe miejsce pracy lub nie zostanie utrzymane miejsce pracy</u> w ramach podstawowej działalności rybackiej w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne.	0
		W wyniku realizacji operacji <u>powstanie lub zostanie utrzymane 1 miejsce pracy</u> w ramach podstawowej działalności rybackiej w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne. <i>Uwagi: zatrudnienie tylko na podstawie samozatrudnienia, umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę.</i>	2
		W wyniku realizacji operacji <u>powstaną lub zostaną utrzymane 2 miejsca pracy</u> w ramach podstawowej działalności rybackiej w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne.	4
		W wyniku realizacji operacji <u>powstaną lub zostaną utrzymane 3 lub więcej miejsc pracy</u> w ramach podstawowej działalności rybackiej w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne.	6
3.	Rodzaj wnioskodawcy (Maksymalna liczba punktów: 5)	Wnioskodawca nie prowadzi działalności rybackiej.	0
		Wnioskodawca prowadzi działalność rybacką* i jednocześnie posiada decyzję powiatowego lekarza weterynarii oraz składa sprawozdanie/a RRW-22 lub RRW-23 do Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie. <i>Uwagi:</i> *Prowadzenie działalności rybackiej – to wszelkie działania w zakresie chowu, hodowli lub połowu ryb zgodnie z Art. 4.1 Ustawy z dnia 18.04.1985 r. o rybactwie śródlądowym, z późn. zm. Do wniosku o dofinansowanie należy dołączyć kserokopie decyzji powiatowego lekarza weterynarii oraz kserokopie aktualnego zaświadczenia o złożeniu sprawozdania/ń RRW-22 lub RRW-23 do Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie.	5
4.	Wykorzystanie lokalnych zasobów (Maksymalna liczba punktów: 1)	Podstawą działalności wnioskodawcy jest wykorzystanie lokalnych zasobów rolnych lub rybnych - NIE <i>Lokalny produkt rolny lub rybny – wytwarzany na obszarze objętym LSR. Wnioskodawca musi uwiarygodnić spełnienie kryterium poprzez</i> a. <u>jednoznaczne wskazanie w opisie operacji wykorzystania swoich własnych zasobów rybnych lub rolnych, lub</u> b. <u>przedłożenie dokumentu potwierdzającego planowaną co najmniej roczną współpracę handlową z lokalnym producentem: np.:</u>	0

		Uszczegółowienie	Punkta cja
		<ul style="list-style-type: none"> • umowę, • list intencyjny, • fakturę. 	
		Podstawą działalności wnioskodawcy jest wykorzystanie lokalnych zasobów rolnych lub rybnych – TAK	1
5.	Wsparcie dla grupy defaworyzowanej (Maksymalna liczba punktów: 2)	Opis operacji wskazuje jednoznacznie, że żadna z grup defaworyzowanych <u>nie będzie</u> bezpośrednio korzystała z efektów realizacji operacji.	0
Opis operacji wskazuje jednoznacznie, że 1 grupa defaworyzowana <u>będzie</u> bezpośrednio korzystała z efektów realizacji operacji.		1	
Opis operacji wskazuje jednoznacznie, że 2 grupy defaworyzowane <u>będą</u> bezpośrednio korzystały z efektów realizacji operacji.		2	
6.	Wsparcie sektora rybackiego (Maksymalna liczba punktów: 2)	Podstawową grupą docelową operacji są przedstawiciele sektora rybackiego - NIE . <i>Uwagi: do sektora rybackiego należą przede wszystkim: a) właściciele gospodarstw i przedsiębiorstw rybackich, b) pracownicy sektora rybackiego, c) osoby, które utraciły pracę w sektorze rybackim lub d) przeszły na emeryturę, a także e) najbliższa rodzina osób wskazanych w pkt a-d.</i>	0
Podstawową grupą docelową operacji są przedstawiciele sektora rybackiego - TAK .		2	
7.	Tworzenie miejsc pracy w zakresie animacji lokalnej (Maksymalna liczba punktów: 2)	W wyniku realizacji operacji <u>nie powstanie</u> nowe miejsce pracy w zakresie animacji lokalnej w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne.	0
W wyniku realizacji operacji <u>powstanie co najmniej 1 miejsce pracy</u> w zakresie animacji lokalnej w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne. <i>Uwagi: zatrudnienie tylko na podstawie umowy o pracę lub spółdzielczej umowy o pracę.</i>		2	
8.	Miejsce realizacji operacji (Maksymalna liczba punktów: 1)	Operacja będzie realizowana w miejscowości liczącej 5 tys. lub więcej mieszkańców.	0
Operacja będzie realizowana w miejscowości zamieszkałej przez mniej niż 5 tys. mieszkańców.		1	
9.	Promocja „produktu lokalnego” (Maksymalna liczba punktów: 2)	Opis operacji <u>nie wskazuje</u> jednoznacznie na wykorzystanie lub promocję „produktu lokalnego” z terenu LGD. <i>Uwaga: Produkt lokalny musi znajdować się w dniu oceny na prowadzonej przez LGD liście produktów lokalnych.</i>	0
Opis operacji wskazuje jednoznacznie na wykorzystanie lub promocję „produktu lokalnego” z terenu LGD.		2	
10.	Doświadczenie w realizacji projektów ze środków Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2007-2013 (Maksymalna liczba punktów:3)	Wnioskodawca realizując projekt uzyskał wsparcie ze środków Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2007-2013 w wysokości:	
- poniżej 200.000,00 PLN			
- od 200.000,00 PLN do 500.000,00 PLN		1	
- powyżej 500.000,00 PLN	3		
		Uwagi: Oceniane jest doświadczenie beneficjenta w realizacji projektów z udziałem środków UE. Wnioskodawca przedkłada kopie umowy na potwierdzenie powyższego wsparcia.	0

Dodatkowe kryterium dla projektów grantowych:

1.	Partnerstwo (Maksymalna liczba punktów: 2)	Opis operacji <u>nie zakłada współpracy z innymi partnerami</u> .	0
<i>Uwaga: Jako partnerów uznaje się inne, niezależne od wnioskodawcy podmioty z sektora publicznego lub społecznego.</i>			
Opis operacji zakłada współpracę z co najmniej 1 partnerem.		1	
		Opis operacji zakłada współpracę z co najmniej 2 partnerami.	2

Należy podkreślić, że przyjęta przez LGD *Procedura ustalania lub zmiany kryteriów wyboru* zakłada proces konsultacji społecznych również na etapie zmiany kryteriów. Zgodnie bowiem z procedurą Zarząd zobowiązany jest do konsultacji treści projektu zmiany kryteriów z Radą, członkami LGD i lokalną społecznością. Konsultacje z Radą polegają na przesłaniu do Przewodniczącego Rady projektu zmiany kryteriów oraz wyznaczeniu terminu na ustosunkowanie się do tego projektu.

Przewodniczący Rady konsultuje treść projektu zmian z Członkami Rady i w terminie wyznaczonym przez Zarząd przedstawia pisemne stanowisko Rady na ten temat. Natomiast konsultacje z członkami LGD i społecznością polegają na:

1. Opublikowaniu na stronie internetowej LGD projektu zmiany kryteriów wraz z uzasadnieniem wprowadzanych zmian, z możliwością zgłaszania przez zainteresowane osoby drogą elektroniczną uwag do projektu;
2. Przeprowadzeniu co najmniej jednego otwartego spotkania informacyjno konsultacyjnego dotyczącego zmiany kryteriów.

Zarząd podejmuje starania, by informacja o spotkaniu dotarła również do przedstawicieli grupy defaworyzowanej.

Wszystkie przyjęte kryteria są powiązane z wynikami diagnozy oraz wskaźnikami produktu i rezultatu, co ilustruje poniższa tabela.

Tabela 29. Wykazanie zgodności kryteriów z wynikiem diagnozy i wskaźnikami

Lp.	Kryterium	Wynik diagnozy / SWOT	Wskaźnik LSR ³³	Zastosowanie
1.	Gotowość realizacyjna operacji	Kryterium ma zapewnić wybór operacji, które są najbardziej przygotowane do realizacji. Jest to odpowiedź m.in. na problem słabego potencjału organizacyjnego w zakresie samodzielnego finansowania i organizacji inicjatyw lokalnych (SWOT W2).	Liczba nowych, remontowanych lub zmodernizowanych dzięki wsparciu z LSR obiektów przeznaczonych na spotkania lokalnych społeczności. Liczba nowych, wyremontowanych lub zmodernizowanych dzięki wsparciu z LSR obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	Wszystkie cele szczegółowe.
2.	Obszar oddziaływania	Kryterium ma zapewnić szeroki zakres oddziaływania na terenie LSR, zwłaszcza w kontekście zdiagnozowanych różnic między poszczególnymi gminami i grupami społecznymi. Większa skala oddziaływanie operacji jest też odpowiedzią na problem niskiej aktywności społecznej mieszkańców. SWOT (W1, W2, W5).	Liczba osób korzystających z oferty spędzania wolnego czasu dzięki wsparciu LSR.	Wszystkie cele szczegółowe. Projekty grantowe.
3.	Tworzenie miejsc pracy	Kryterium jest bezpośrednim nawiązaniem do sytuacji na rynku. Poza tym, kryterium jest bezpośrednim nawiązaniem do wymogów programowych PO RiM. Zasadność wyboru kryterium potwierdza również wynik analizy SWOT (W1, T1).	Liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy w ramach działalności rybackiej w wyniku wdrożenia LSR. Liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy poza podstawową działalnością rybacką w wyniku wdrożenia LSR.	Wszystkie cele szczegółowe.
4.	Praca dla grupy defaworyzowanej	Kryterium jest również bezpośrednim nawiązaniem do sytuacji na rynku pracy opisanej w diagnozie oraz w SWOT (W1-W2).	Liczba podmiotów gospodarczych, które dzięki rozwojowi kompetencji utworzyły lub utrzymały miejsce pracy.	Wszystkie cele szczegółowe.
5.	Wkład własny wnioskodawcy	Kryterium stanowi bezpośrednie nawiązanie do kryterium nr 16 wyboru LSR. Poza tym, ma zapewnić środki dla jak największej grupy beneficjentów, co stanowi odpowiedź m.in. na problem potencjału organizacyjnego w zakresie samodzielnego finansowania i organizacji inicjatyw lokalnych (SWOT W1).	Liczba zorganizowanych dzięki wsparciu z LSR spotkań lokalnych społeczności (w tym dla grup defaworyzowanych). Liczba podmiotów gospodarczych, które dzięki rozwojowi kompetencji utworzyły lub utrzymały miejsce pracy.	Wszystkie cele szczegółowe.
6.	Czas realizacji operacji	Wskaźnik ma zapewnić szybką realizację projektów i dostarczyć grupom docelowym efekty wdrażania LSR. Jest to realna odpowiedź na problemy w zakresie braków infrastrukturalnych oraz wyniki SWOT (W1, W4-5, T5). Ma zapewnić również szybką realizację wskaźników, zwłaszcza w kontekście przewidywanych przez umowę ramową ocen okresowych.	W zasadzie kryterium dotyczy każdego ze wskaźników ponieważ ma doprowadzić do właściwego tempa realizacji Planu działalności.	Wszystkie cele szczegółowe.

³³ Zastosowane w LSR podejście zintegrowane powoduje, że w większości przypadków kryterium odwołuje się bezpośrednio lub pośrednio do więcej niż jednego wskaźnika. W tabeli wskazano jednak maksymalnie dwa przykładowe wskaźniki

Lp.	Kryterium	Wynik diagnozy / SWOT	Wskaźnik LSR ³³	Zastosowanie
7.	Innowacyjność	Odpowiedź na cel przekrojowy Programu. Jest to także odpowiedź na problemy z atrakcyjnością obszaru na tle regionów konkurencyjnych opisanych w diagnozie oraz analizie SWOT (W1 i W5).	Liczba zmodernizowanych podmiotów rybackich dzięki wsparciu LSR (w tym innowacyjnych).	Cel szczegółowy.1. 1; 1.2, 2.2
8.	Tworzenie lub utrzymanie miejsc pracy w ramach podstawowej działalności rybackiej	Kryterium jest bezpośrednim nawiązaniem do spadającej atrakcyjności pracy w sektorze rybackim, a także wymogów programowych PO RiM. Zasadność wyboru kryteriów potwierdza również wynik analizy SWOT (W1, T1).	Liczba podmiotów rybackich, które w wyniku modernizacji utworzyły miejsce pracy. Liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy w ramach działalności rybackiej w wyniku wdrożenia LSR.	Cel szczegółowy 1.1
9.	Rodzaj wnioskodawcy	Kryterium odwołuje się do podstawowej grupy docelowej PO RiM, preferowanie operacji, które w sposób jednoznaczny promują wnioski wpływające na rozwój sektora rybackiego. Kwestia została również opisana w analizie SWOT (W1)	Liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy w ramach działalności rybackiej w wyniku wdrożenia LSR. Liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy poza podstawową działalnością rybacką w wyniku wdrożenia LSR	Cel szczegółowy 1.1 oraz 1.2
10.	Wykorzystanie lokalnych zasobów	Kryterium stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy ekonomiczne i społeczne obszaru LSR wskazane w diagnozie oraz analizie SWOT (W1, W2, W5 i T1). Wykorzystywanie lokalnych zasobów ma wpłynąć pozytywnie na lokalnych przedsiębiorców oraz poprawić tożsamość lokalną.	Liczba podmiotów gospodarczych, które dzięki wsparciu LSR podjęły lub rozszerzyły działalność przetwórczą.	Cel szczegółowy 1.2
11.	Wsparcie dla grupy defaworyzowanej	Kryterium jest bezpośrednim nawiązaniem do opisanej w diagnozie sytuacji grup defaworyzowanych w zakresie dostępu do rynku pracy, a także możliwości spędzania wolnego czasu. Kwestia ta została również opisana w analizie SWOT (W1-W2).	Liczba zorganizowanych dzięki wsparciu z LSR spotkań lokalnych społeczności (w tym dla grup defaworyzowanych).	Cel szczegółowy 2.1, Projekty grantowe.
12.	Wsparcie sektora rybackiego	Kryterium odwołuje się do podstawowej grupy docelowej PO RiM, a także stanowi bezpośrednie nawiązanie do kryterium nr 5.2 wyboru LSR. Kwestia ta została również opisana w analizie SWOT (W1).	Liczba osób korzystających z oferty spędzania wolnego czasu dzięki wsparciu LSR. Liczba zorganizowanych dzięki wsparciu z LSR spotkań lokalnych społeczności (w tym dla grup defaworyzowanych).	Cel szczegółowy 2.1
13.	Tworzenie miejsc pracy w zakresie animacji lokalnej	Kryterium jest bezpośrednim nawiązaniem do opisanej w diagnozie i SWOT (W2) niedostatecznej atrakcyjności oferty spędzania wolnego czasu oraz braku systemowych rozwiązań w zakresie finansowania animatorów kultury i sportu.	Liczba osób korzystających z oferty spędzania wolnego czasu dzięki wsparciu LSR.	Cel szczegółowy 2.1
14.	Doświadczenie w realizacji projektów ze środków Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2007-2013	Kryterium promuje doświadczenie w realizacji projektów ze środków UE w perspektywie finansowej 2007-2013. Wskaźnik ma zapewnić prawidłowe wykonanie oraz rozliczenie projektów. Kwestia została opisana w analizie SWOT – W4	Liczba nowych, remontowanych lub zmodernizowanych dzięki wsparciu z LSR obiektów przeznaczonych na spotkania lokalnych społeczności. Liczba nowych, wyremontowanych lub zmodernizowanych dzięki wsparciu z LSR obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Cel szczegółowy 2.1 oraz 2.2

Lp.	Kryterium	Wynik diagnozy / SWOT	Wskaźnik LSR ³³	Zastosowanie
15.	Miejsce realizacji i operacji	Kryterium odwołuje się głównie do problemu braków infrastrukturalnych (SWOT W1, W4), a także do określonego w dokumentacji konkursowej wymogu wspierania miejscowości o liczbie mieszkańców poniżej 5 tys.	Liczba nowych, wyremontowanych lub zmodernizowanych dzięki wsparciu z LSR obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	Cel szczegółowy 2.2
16.	Promocja „produktu lokalnego”	Kryterium odnosi się do niewykorzystanych potencjałów obszaru LSR, które opisano w diagnozie oraz SWOT (W5).	Liczba wydarzeń promujących kulturę lokalną, które otrzymały wsparcie w ramach LSR. Liczba produktów promocyjnych wprowadzonych do dystrybucji dzięki wsparciu z LSR.	Cel szczegółowy 2.2 Projekty grantowe.
17.	Partnerstwo	Kryterium ma zapewnić szeroki zakres oddziaływania na terenie LSR, zwłaszcza w kontekście zdiagnozowanych różnic między poszczególnymi gminami i grupami społecznymi - rozdział 3.6 i 3.8.2 Diagnozy oraz SWOT (W1, W6).	Liczba wydarzeń promujących kulturę lokalną, które otrzymały wsparcie w ramach LSR.	Projekty grantowe

6.3 Innowacyjność

Innowacyjność można uznać za priorytet i cel przekrojowy LSR. Wyraża się to nie tylko w dedykowaniu temu tematowi jednego z przedsięwzięć (1.1.1³⁴), ale również w uznaniu innowacyjności za jedno ze strategicznych kryteriów oceny, które zostało zastosowane w większości celów (3 na 4). Podstawą stosowanej przez LGD definicji innowacyjności jest ta zawarta w *Podręczniku Oslo Manual*³⁵. Choć uznać ją należy za jednoznaczna i powszechnie uznaną, to na potrzeby LSR została ona uszczegółowiona poprzez dodanie elementu powodującego wykorzystanie lokalnych zasobów obszaru LSR:

Innowacyjność - wdrożenie nowego lub istotnie ulepszonego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszonego procesu, nowej metody marketingu lub nowej metody organizacji w zakresie praktyk biznesowych, organizacji miejsca pracy bądź relacji ze środowiskiem zewnętrznym przy jednoczesnym wykorzystaniu lokalnych zasobów obszaru LSR.

Dodatkowym czynnikiem, który ma spowodować priorytetowe traktowanie innowacyjności podczas wdrażania LSR jest zastosowanie wskaźnika produktu (dla P 1.1.1), odwołującego się bezpośrednio do efektów innowacyjności. Innowacyjność będzie oceniana zarówno w ujęciu przedmiotowym (na podstawie ww. definicji) oraz terytorialnym. Ma to zapewnić wyeliminowanie znanych z przeszłości przypadków deklarowania innowacyjności w zakresie jednej miejscowości.

6.4 Projekty grantowe i operacje własne

LGD planuje realizację dwóch projektów grantowych (PG).

Pierwszy projekt grantowy prowadzony będzie w ramach przedsięwzięcia P 2.1.2. *Organizacja aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz integracja społeczności lokalnych*, które jest jednym z dwóch przedsięwzięć celu szczegółowego 2.1. Zakres tego projektu dotyczyć będzie oddolnych inicjatyw integrujących i aktywizujących lokalną społeczność poprzez organizację wydarzeń w obszarze tzw. wolnego czasu. LGD planuje przeznaczyć na realizację projektu 96.600,00 PLN, aby w wyniku jego realizacji osiągnąć następujące wskaźniki:

- co najmniej 37 zorganizowanych dzięki wsparciu z LSR spotkań lokalnych społeczności. w tym dla grup defaworyzowanych/ (wskaźnik produktu).
- co najmniej 3.200 osób korzystających z oferty spędzania wolnego czasu dzięki wsparciu LSR (wskaźnik rezultatu dla całego celu szczegółowego 2.1).

Drugi projekt grantowy prowadzony będzie w ramach przedsięwzięcia 2.2.2 (*Promowanie dziedzictwa kulturowego i walorów środowiskowych*), które jest jednym z dwóch przedsięwzięć celu szczegółowego 2.2. Zakres tego projektu dotyczyć będzie lokalnego dziedzictwa kulturowego, a zwłaszcza tych operacji, które będą się przyczyniały do promocji produktów lokalnych. LGD planuje przeznaczyć na realizację projektu 66.350,00 PLN, aby w wyniku jego realizacji osiągnąć następujące wskaźniki:

- co najmniej 18 wydarzeń promujących kulturę lokalną, które otrzymały wsparcie w ramach LSR. (wskaźnik produktu).
- co najmniej 6 produktów promocyjnych wprowadzonych do dystrybucji dzięki wsparciu z LSR (wskaźnik produktu dla całego przedsięwzięcia 2.2.2).
- co najmniej 34.844 udzielonych noclegów (wskaźnik rezultatu dla całego celu szczegółowego 2.2).

Również w ramach **przedsięwzięć P 2.1.2, P. 2.2.1 i P 2.2.2** LGD planuje **operacje własne**. Podstawowym ich celem będzie organizacja atrakcyjnych form spędzania czasu w oparciu o potencjał wodny **tworzenie obiektów infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej** oraz promocja lokalnego dziedzictwa rybackiego. Ponadto LGD zaplanowało operacje własne w ramach przedsięwzięcia 1.1.3 Rozwój kompetencji pracowników sektora rybackiego. W ramach projektów własnych, przewiduje się udział

³⁴ Modernizacja i innowacyjność w sektorze rybackim

³⁵ Oslo Manual 2005, OECD/Eurostat.

środków własnych o 1% większy niż ten wynikający z przepisów dotyczących warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” na lata 2014-2020.

7. Plan działania

Plan działania Lokalnej Grupy Rybackiej 7 Ryb jest ściśle związany z realizacją Lokalnej Strategii (LSR), opisaną w rozdziale V dotyczącym celów i wskaźników określonych w LSR. W planie działania uwzględniono stopień realizacji wskaźników oraz stopień wykorzystania środków w przedziałach czasowych: 2016 – 2018, 2019 – 2021 oraz 2022 – 2023, w odniesieniu poszczególnych celów ogólnych i celów szczegółowych. Taki przedział czasowy umożliwi dokonanie oceny wdrażania LSR na poszczególnych jej etapach i jest zgodne z przedziałem czasowym podlegającym ewaluacji programu Rybnactwo i Morze 2014 – 2020, planowanej przez Instytucję Zarządzającą, jak również ewaluacji zaplanowanej przez Stowarzyszenie LGR 7 Ryb, a szczegółowo opisanej w rozdziale LSR 7 Ryb *Monitoring i ewaluacja*.

W opracowaniu planu działania wzięto pod uwagę wnioski wypracowane w trakcie prowadzonych konsultacji z wszystkimi sektorami, co pozwoli na osiągnięcie zaplanowanych wskaźników, rezultatów oraz zakładanych celów w poszczególnych latach realizacji LSR. Plan działania jest ściśle powiązany z budżetem zaplanowanym na realizację poszczególnych celów. Z zaplanowanej kwoty 10 600 000 zł, kwotę 7 150 000 zł przeznaczono na działania związane z tworzeniem i utrzymaniem miejsc pracy.

Ponadto 200.000,00 zł zaplanowano na projekty współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej, w tym:

1. w ramach projektu współpracy międzynarodowej zaplanowano podniesienie kompetencji pracowników sektora rybackiego z zakresu przetwórstwa np. grupą z Szwecji, Niemcami, Norwegią itp.
2. w ramach projektu współpracy międzyregionalnej zaplanowano współpracę z dwoma grupami, m.in. na:
  - organizację aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz integrację społeczności lokalnych (w tym. np. organizację wydarzeń kulturalnych i promocyjnych, rekreacyjno sportowych, działania aktywizujące lokalne społeczności, itp.),
  - promowanie dziedzictwa kulturowego i walorów środowiskowych (w tym np. udział w targach, wydawanie publikacji, folderów, oznakowanie i promocja produktów lokalnych, itp.)

Powyższe projekty zostały ujęte w Planie działania, który stanowi załącznik do LSR.

W przedziale czasowym 2016 – 2018 wskazano wyraźnie wartość wskaźnika wyrażoną jednostką miary dla każdego celu szczegółowego oraz stopień realizacji wskaźnika określony wartością procentową wraz z przypisanymi środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację tego celu. W przedziałach czasowych 2019 – 2021 oraz 2022 – 2023 wskazano wartość wskaźnika wyrażoną jednostką miary dla każdego celu szczegółowego oraz stopień realizacji wskaźnika określony wartością procentową narastająco wraz z przypisanymi środkami finansowymi przeznaczonymi na realizację tego celu.

W tabeli *Plan działania*, obrazującej proces wdrażania LSR, wskazano ostatni rok w poszczególnych przedziałach czasowych, w którym planuje się osiągnięcie danego wskaźnika zaplanowanego dla wskazanego celu szczegółowego.

Szacując możliwości realizacji poszczególnych wskaźników produktu w poszczególnych przedziałach czasowych, wzięto pod uwagę, iż wartości te nie będą niższe niż wartości przyjęte w ramach, tzw.: „kamieni milowych”, a więc określonych na poziomie przepisów krajowych minimalnych osiągnięć w zakresie budżetu i wskaźników produktu w określonym czasie. W przypadku konieczności dokonania zmian w planie działania uwzględnione zostaną

zasady dokonywania zmian, stosownie do określonych w umowie ramowej.

Plan działania zawiera harmonogram osiągania poszczególnych wskaźników produktu, we wskazanych przedziałach czasowych, z uwzględnieniem środków przeznaczonych na ten cel.

8. Budżet

Budżet Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) dla LGR „7 Ryb” opracowano z uwzględnieniem zasad finansowania na poszczególne zakresy wsparcia tj. realizację Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” na lata 2014-2020 w zakresie działania wdrażanego poprzez Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS), współpracę oraz koszty bieżące i aktywizację. Budżet LSR na lata 2016-2023 Lokalnej Grupy Rybackiej „7 Ryb” będzie opierał się na wsparciu finansowym z Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” 2014-2020. LGR „7 Ryb” nie zakłada udziału funduszy pochodzących z innych programów operacyjnych poza PO „Rybnactwo i Morze” współfinansowanym z EFMR.

Maksymalne kwoty środków łącznie na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR oraz na wsparcie funkcjonowania w ramach Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” na lata 2014-2020 są uzależnione od spełnienia przez LGD poszczególnych progów dla parametrów: liczba osób zatrudnionych na stałe w sektorze rybackim oraz wartość całkowitej rocznej produkcji/półowów ryb, które będą liczone ze sprawozdań RRW-22 oraz RRW-23 za 2014 rok, składanych przez sektor rybacki do Instytutu Rybnactwa Śródlądowego w Olsztynie. Aby LGR mogła zakwalifikować się do wyższego progu musi spełnić obydwa parametry obowiązujące w danym progu.

LGR „7 Ryb” zgodnie z powyższymi danymi pozyskanymi od sektora rybackiego za 2014 r. kwalifikuje się do II progu spełniając zawarte w nim parametry dotyczące:

1. wysokości zatrudnionych osób na stałe w sektorze rybackim, które zostały określone na co najmniej 70 osób,
2. wartości całkowitej rocznej produkcji/półowów ryb, w tym wartości zarybień w publicznych śródlądowych powierzchniowych wodach płynących, która została określona na co najmniej 2.600.000,00 PLN.

Szczegółowe dane dotyczące spełniania ww. parametrów zawarte są w załączniku nr 8 do wniosku o wybór strategii rozwoju

lokalnego kierowanego przez społeczność.

Spełnienie przez LGR „7 Ryb” parametrów kwalifikujących Stowarzyszenie do otrzymania dofinansowania zgodnie z II progiem, oznacza że kwota środków finansowych w ramach Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze” na lata 2014-2020, na wsparcie operacji realizowanych w ramach LSR wynosi 12.000.000,00 zł, w tym:

1. Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach LSR – 10.600.000,00 PLN,
2. Przygotowanie i realizację przedsięwzięć LGR „7 Ryb” w zakresie współpracy - 200.000,00 PLN,
3. Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji – 1.200.000,00 PLN,

Na wsparcie funkcjonowania LGD w przypadku LSR współfinansowanych jedynie ze środków EFMR przeznaczona się 10% łącznej kwoty środków na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR oraz na wsparcie funkcjonowania LGD.

Opis powiązania budżetu z celami LSR oraz planem działania

LGR „7 Ryb” w ramach budżetu na lata 2016-2023 planuje osiągnąć zaplanowane cele opisane w rozdziale 5 niniejszej strategii. Budżet LSR stanowi główne źródło finansowania działań zaplanowanych do realizacji w LSR, jest on ściśle powiązany z jej celami i przedsięwzięciami. Przy budowaniu budżetu przedstawionego do części opisowej w postaci załącznika nr 1 do budżetu LSR wzięto pod uwagę założenia, że co najmniej 50% wskaźników LSR planowanych do osiągnięcia ze środków EFMR związane jest z tworzeniem lub utrzymaniem miejsc pracy (§ 4 ust. 3 pkt 4 Regulaminu Konkursu na wybór Strategii RLKS). W konsekwencji, w ramach celu ogólnego 1 – Wzmocnienie potencjału gospodarczego obszaru - zaplanowano kwotę 7.150.000,00 zł na tworzenie i utrzymanie miejsc pracy. Zgodnie z przeprowadzonymi konsultacjami społecznymi na obszarze LGR „7 Ryb” największe problemy to niedostateczne zróżnicowanie i stan aktywności gospodarczej, a także niska dochodowość i konkurencyjność gospodarstw rybackich. Te zdiagnozowane i opisane w rozdziale 3-im problemy powodują z kolei negatywne konsekwencje w kontekście rynku pracy. W rezultacie, zdecydowano żeby przeznaczyć ww. kwotę na przedsięwzięcia, w ramach których nastąpi wzrost zatrudnienia bądź zostaną utrzymane dotychczasowe miejsca pracy.

Natomiast w ramach celu ogólnego 2 - Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych zaplanowano kwotę 3.450.000,00 zł. Przedsięwzięcia będą realizowane poprzez projekty konkursowe, własne oraz granty i zostały szczegółowo opisane w rozdziale nr 5. Cele i wskaźniki. W wyniku konsultacji społecznych turystyka została uznana za istotny temat w rozwoju obszaru LGR „7 Ryb”. Społeczność lokalna wskazywała podczas konsultacji niedostateczne wykorzystanie potencjału turystycznego wynikające z braków w zakresie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.

LGR „7 Ryb” będzie realizowała budżet LSR w oparciu o plan działania zawarty w rozdziale VII niniejszej strategii. Szczegółowe powiązanie celów LSR z budżetem wygląda następująco, zgodnie z zestawieniem określonym poniżej w tabeli nr 30.

Tabela nr 30 Szczegółowe powiązanie celów LSR z budżetem (wdrażanie & współpraca)

Cel / przedsięwzięcie	Budżet
CO 1 Wzmocnienie potencjału gospodarczego obszaru	7.225.000,00 zł
CS 1.1 Zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego	2.125.000,00 zł
P 1.1.1 Modernizacja i innowacyjność w sektorze rybackim	1.400.000,00 zł
P 1.1.2 Rozwój potencjału sprzedażowego sektora rybackiego	500.000,00 zł
P 1.1.3 Rozwój kompetencji pracowników sektora rybackiego	225.000,00 zł
CS 1.2 Różnicowanie i rozwój działalności gospodarczej na obszarach rybackich	5.100.000,00 zł
P 1.2.1 Wykorzystanie potencjału w zakresie przetwórstwa lokalnych produktów	400.000,00 zł
P 1.2.2 Wsparcie aktywności gospodarczej generującej miejsca pracy	4.700.000,00 zł
CO 2 Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych	3.575.000,00 zł
CS 2.1 Poprawa dobrostanu społecznego i warunków życia mieszkańców	1.410.000,00 zł
P 2.1.1 Tworzenie przestrzeni do integracji i aktywizacji społeczności lokalnych	1.147.500,00 zł
P 2.1.2 Organizacja aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz integracja społeczności lokalnych	202.500,00 zł
CS 2.2 Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego terenu "7 Ryb"	2.285.000,00 zł
P 2.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	2.005.000,00 zł
P 2.2.2 Promowanie dziedzictwa kulturowego i walorów środowiskowych	220.000,00 zł
BUDŻET OGÓŁEM	10.800.000,00 zł

Reasumując, w opracowanym prowidorium budżetowym Lokalnej Strategii Rozwoju dla LGR „7 Ryb” znajduje odzwierciedlenie przyjęta koncepcja zrównoważonego rozwoju oraz rozwoju wielofunkcyjnego na tym obszarze, co ma wyraz w podziale środków pieniężnych zarówno pomiędzy poszczególne zakresy wsparcia oraz na poszczególne lata w okresie których LGD będzie realizowała założenia wynikające z wdrażania na swoim obszarze LSR.

Prowidorium budżetowe LSR dla LGR „7 Ryb” uwzględni założenia przyznawania pomocy w ramach PO Rybnictwo i Morze 2014-2020 wynikające z projektowanych w Departamencie Rybnictwa MRiRW rozwiązań³⁶.

Natomiast w ramach planowanych przez LGD **operacji własnych** przewiduje się udział środków własnych o 1% większy niż ten wynikający z przepisów dotyczących warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze” na lata 2014-2020. Warto również podkreślić, że jednym z sześciu kryteriów podstawowych stosowanych przy ocenie wszystkich projektów jest „Wkład własny wnioskodawcy”, premiujący te **operacje, w których wkład własny**

³⁶ Projektowane rozwiązania dotyczące warunków i trybu przyznawania pomocy w ramach priorytetu 4: a) Pismo Departamentu Rybnictwa MRiRW nr RYBoz-AW-077-75/15(5048) z 22 października 2015r. oraz b) MGMIŻS nr RYBlSr-RKM-034-

wnioskodawcy przekracza intensywność pomocy określoną w Programie.

Istotnym elementem części opisowej budżetu jest załącznik nr 4 Budżet LSR, który jest zestawieniem tabelarycznym, zawierającym Tabelę nr 38 Budżet LSR w podziale na poszczególne fundusze EFSI i zakresy wsparcia.

Budżet LSR uwzględnia zadania wynikające z realizacji przez LGD założonych projektów współpracy oraz zadania wynikające z aktywizacji lokalnej społeczności poprzez ich włączenie w proces budowy społeczeństwa obywatelskiego w zakresie rozwoju oddolnych inicjatyw lokalnych.

9. Plan komunikacji

9.1 Cele działań komunikacyjnych

Lokalna Strategia Rozwoju wdrażana jest dla mieszkańców i przez mieszkańców obszaru 7 Ryb. Brak komunikacji z mieszkańcami oznacza więc w praktyce brak możliwości skutecznego wdrożenia LSR. Mając świadomość znaczenia działań komunikacyjnych dla sukcesu całego procesu realizacji LSR, RLGD wyznaczyła dwa cele strategiczne w obszarze komunikacji:

1. Obiektywna ocena procesu wdrażania LSR na podstawie informacji uzyskiwanych od mieszkańców, w tym zwłaszcza wnioskodawców i przedstawicieli grup defaworyzowanych.
2. Zapewnienie mieszkańcom, wnioskodawcom i przedstawicielom grup defaworyzowanych informacji o realizacji LSR.

Każdy z celów strategicznych został następnie uszczegółowiony przez cele operacyjne zawarte w załączonym do LSR Planie komunikacyjnym. Cele operacyjne mają sześciomiesięczny okres realizacji.

Ad 1) Opracowany przez RLGD Plan komunikacyjny bardzo mocno akcentuje konieczność **pozyskiwania informacji od grup docelowych** LSR. Informacje te bowiem pozwolą na obiektywną ocenę pracy RLGD, a także ocenę procesu wdrażania LSR. W rezultacie, możliwe będzie usuwanie potencjalnych zagrożeń i błędów, a także wprowadzanie działań korygujących. Zebrane w ten sposób informacje staną się podstawą działań korygujących RLGD oraz określonych w Planie komunikacyjnym corocznych kampanii informacyjnych. Podstawowymi grupami, które staną się podmiotem tak rozumianych działań komunikacyjnych będą przede wszystkim wnioskodawcy, liderzy opinii oraz rybacy. Należy jednocześnie podkreślić, że działania te zostały zintegrowane z procesem ewaluacji i monitoringu opisanym w rozdziale XI.

Ad 2) Trudno wyobrazić sobie wdrażanie LSR bez prowadzenia **działań informacyjnych wobec odbiorców tych działań**, czyli mieszkańców, potencjalnych wnioskodawców oraz grup defaworyzowanych, w tym przede wszystkim rybaków. Działania te prowadzone będą zarówno na poziomie ogólnym (promocja) jak i szczegółowym (informacja). Efektem działań promocyjnych ma być przede wszystkim uświadomienie mieszkańców samego faktu realizacji LSR oraz efektów realizowanych operacji. W natłoku informacji jakie codziennie docierają do mieszkańców bardzo trudne będzie wyróżnienie działalności RLGD. Dlatego też, zakłada się formułowanie przekazu prostego i czytelnego, a jednocześnie odwołującego się do lokalnej sytuacji. Pomocne w tym ma być również wprowadzenie zasady cykliczności, zgodnie z którą kampanie informacyjne o naborach prowadzone będą na początku każdego roku.

W przypadku tzw. działań „technicznych” informacje będą bardziej szczegółowe. Dotyczyć będą one zagadnień związanych z procesem wdrażania LSR i realizacji naborów, w tym na przykład informacji o zasadach i kryteriach udzielania wsparcia. Informacje przekazywane wnioskodawcom doprowadzić mają zarówno do składania wniosków w naborach, jak i do maksymalnego ograniczenia ewentualnych błędów.

W celu zapewnienia skuteczności Planu komunikacyjnego każdemu z działań w nim wskazanych przypisano mierzalne wskaźniki zarówno na poziomie produktu (wskaźniki realizacji) jak i rezultatów (efekty działań). Stan realizacji wskaźników będzie monitorowany przez biuro RLGD, a także oceniany w ramach ewaluacji okresowej i końcowej.

9.2 Metody działań i grupy docelowe

Działania komunikacyjne realizowane będą przede wszystkim wobec trzech grup docelowych:

1. **Wnioskodawcy** (zwłaszcza potencjalni) - sukces wdrożenia LSR jest uzależniony od jakości działań komunikacyjnych realizowanych wobec tej właśnie grupy docelowej. Dlatego też, na początku każdego roku realizowana będzie cykliczna kampania informacyjna adresowana do potencjalnych wnioskodawców. O ile informacje o poszczególnych naborach będą dostępne cały czas, to właśnie początek roku został wybrany jako moment szczególnie intensywnych działań informacyjnych skierowanych do podmiotów planujących inwestycje. Wymogi programowe oraz konieczność realizacji wskaźników dotyczących zatrudnienia sprawiają, że wśród wnioskodawców szczególnie istotną podgrupą docelową będą podmioty tworzące miejsca pracy. Wybór narzędzi komunikacyjnych jest konsekwencją dotychczasowy doświadczeń RLGD (informacje w gminach, spotkania), a także rezultatem konsultacji społecznych, podczas których zwracano szczególną uwagę na mocniejsze wykorzystanie narzędzi internetowych (E-mailing, strony internetowe oraz portale społecznościowe). Wnioskodawcy są również podstawową grupą docelową w realizacji drugiego celu strategicznego Planu komunikacyjnego tj. pozyskania informacji o ocenie procesu wdrażania LSR. W tym przypadku podstawowym narzędziem komunikacyjnym będą metody z powodzeniem wykorzystywane w procesie konsultacji społecznych LSR - ankieta oraz wywiady.
2. **Mieszkańcy LSR** - jest to grupa najszerza, a tym samym najtrudniejsza do realizacji skutecznych działań komunikacyjnych. Choć wszystkie z planowanych działań mogą trafić do ogółu mieszkańców, to jednak przede wszystkim dwa główne dedykowane są tej właśnie grupie. Jest to planowana na 2016 kampania promocyjna „Rusza LSR!” oraz przewidziana w 2020 kampania promocyjna „5 lat LSR”. Dobór środków przekazu jest adekwatny do charakteru tak dużej grupy odbiorców i zakłada

wykorzystanie mediów elektronicznych, papierowych oraz nowoczesnych i efektywnych narzędzi komunikacji w internecie.

3. **Grupy defaworyzowane** - do grup tych należą osoby o bardzo różnych preferencjach w zakresie metod komunikacyjnych. O ile osoby młode (<30) bardzo mocno domagały się podczas konsultacji społecznych komunikacji za pomocą internetu (zwłaszcza portale społecznościowe), o tyle osoby starsze (>50) wolą spotkania bezpośrednie lub informacje przekazywane przez lokalnych liderów opinii (np.: KGW, OSP, sołtys). Przedstawiciele sektora rybackiego jako szczególnie istotna grupa docelowa objęci będą tzw. działaniami sprofilowanymi. Oznacza to, że RLGD prowadzić będzie bazę adresową tej właśnie grupy odbiorców i kierować informacje do nich, o ile to możliwe, bezpośrednio, nawet przy wykorzystaniu techniki telemarketingu.

9.3 Działania korygujące

Podstawowe ryzyka związane z wdrażaniem LSR dotyczą braku realizacji wskaźników (zwłaszcza miejsc pracy!), niedostatecznej liczby wniosków, a także niesatysfakcjonującej akceptacji społecznej dla podejmowanych czynności. Na wypadek takiej sytuacji RLGD planuje podjęcie działań sprofilowanych, czyli takich w których informacja adresowana będzie nie tylko do ogólnej grupy docelowej, ale przede wszystkim do konkretnych osób - potencjalnych wnioskodawców i liderów opinii. W tym celu planuje się wykorzystanie narzędzi telemarketingowych, pozwalających na bezpośredni kontakt telefoniczny, a następnie spotkanie bezpośrednie z daną osobą. W przypadku braku skuteczności takich działań, zakłada się przeprowadzenie zewnętrznej ewaluacji doraźnej, której celem będzie zidentyfikowanie przyczyn problemów oraz określenie działań naprawczych. Działania korygujące opisane zostały również w załączonym do LSR Planie komunikacyjnym.

10. Zintegrowanie

10.1. Opis zgodności i komplementarności LSR z innymi dokumentami strategicznymi.

LGR „7 Ryb” w trakcie budowy, tworzenia oraz podczas planowania Lokalnej Strategii Rozwoju w zakresie wdrażania i realizacji działań w niej opisanych uwzględniła zintegrowane podejście, jako jeden z ważniejszych elementów całości dokumentu. Poniższy tekst przedstawia spójność celów Lokalnej Strategii Rozwoju LGR „7 Ryb” z innymi dokumentami strategicznymi obowiązującymi na terenie działania LGR „7 Ryb”.

I. Cel ogólny 1 Wzmocnienie potencjału gospodarczego obszaru:

1. Cel szczegółowy 1 zwiększenie konkurencyjności sektora rybackiego:

a) Przedsięwzięcie

- 1.1.1 Modernizacja i innowacyjność w sektorze rybackim
- 1.1.2 Rozwój potencjału sprzedażowego sektora rybackiego
- 1.1.3 Rozwój kompetencji pracowników sektora rybackiego

spójne są z **celami innych strategicznych dokumentów obejmujących teren działania LGR „7 Ryb”:**

- 1) Strategia Województwa – CS 6. wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu,
- 2) Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Wyrzysk - tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości,
- 3) Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szamocin - CS 1. wzmocnienie struktury ekonomicznej gminy dla powiększenia zatrudnienia i dochodów jej mieszkańców,
- 4) Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Margonin - podjęcie działań osłonowych związanych z restrukturyzacją rolnictwa; podjąć działania w kierunku niwelowania skutków transformacji na terenach wiejskich,
- 5) Strategia rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz - CS. 2 wspieranie rozwoju gospodarczego,
- 6) Strategia Rozwoju Gminy Wagrowiec - CS. 2 wspieranie rozwoju gospodarczego,
- 7) Strategia Rozwoju Gminy Rogoźno - wspieranie rozwoju lokalnych przedsiębiorstw,
- 8) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Oborniki - łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Gminy Oborniki,
- 9) Strategia Rozwoju Powiatu Wagrowieckiego - trwały rozwój lokalnego rynku pracy w sferze produkcji i usług komercyjnych oraz wspieranie działań na rzecz poprawy efektywności i konkurencyjności rolnictwa oraz wielofunkcyjnego rozwoju terenów wiejskich,
- 10) Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Pilskiego - CS. 2 dążenie do zrównoważonego rozwoju powiatu,
- 11) Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego - CS. 1 wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i przeciwdziałanie bezrobociu,
- 12) Wieloletni Strategiczny Program Operacyjny Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2020 - CS. 1 nowoczesny Powiat Gniezno - blisko stolicy regionu,
- 13) Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 - wzmocnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR,

2. Cel szczegółowy 2 Różnicowanie i rozwój działalności gospodarczej na obszarach rybackich:

a) Przedsięwzięcie:

- 1.2.1 Wykorzystanie potencjału w zakresie przetwórstwa lokalnych produktów
- 1.2.2 Wsparcie aktywności gospodarczej generującej miejsca pracy

spójne są z **celami innych strategicznych dokumentów obejmujących teren działania LGR „7 Ryb”:**

- 1) Strategia Województwa - CS 6. wzmocnienie potencjału gospodarczego regionu,
- 2) Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Wyrzysk - tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości,
- 3) Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szamocin - CS 1. wzmocnienie struktury ekonomicznej gminy dla powiększenia

- zatrudnienia i dochodów jej mieszkańców,
- 4) Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Margonin:- podjęcie działań osłonowych związanych z restrukturyzacją rolnictwa,
  - 5) Strategia rozwoju Miasta i Gminy Golańcz - CS. 2 wspieranie rozwoju gospodarczego,
  - 6) Strategia Rozwoju Gminy Wągrowiec - CS. 2 wspieranie rozwoju gospodarczego,
  - 7) Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kiszkowo - budowa i rozbudowa infrastruktury technicznej,
  - 8) Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Skoki - CS. 2 innowacyjna i efektywna gospodarka wykorzystująca istniejący potencjał kulturowo – przyrodniczy,
  - 9) Strategia Rozwoju Gminy Rogoźno - wspieranie rozwoju lokalnych przedsiębiorstw,
  - 10) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Oborniki - łagodzenie skutków bezrobocia na terenie Gminy Oborniki,
  - 11) Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego - trwały rozwój lokalnego rynku pracy w sferze produkcji i usług komercyjnych oraz wspieranie działań na rzecz poprawy efektywności i konkurencyjności rolnictwa oraz wielofunkcyjnego rozwoju terenów wiejskich,
  - 12) Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Piłskiego - CS. 4 planowanie przestrzeni na rzecz konkurencyjności gospodarczej i turystycznej powiatu,
  - 13) Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego - CS. 1 wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i przeciwdziałanie bezrobociu,
  - 14) Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Obornickiego - CS. 1 Powiat Obornicki to silny i dobrze zorganizowany obszar gospodarczy o znakomitych warunkach zamieszkania, wypoczynku i rekreacji,
  - 15) Wieloletni Strategiczny Program Operacyjny Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2020 - CS. 1 nowoczesny Powiat Gniezno - blisko stolicy regionu,
  - 16) Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 - wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR,

II. Cel ogólny 2 Zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych

1. Cel szczegółowy 1 Poprawa dobrostanu społecznego i warunków życia mieszkańców:

a) Przedsięwzięcie

- 2.1.1 Tworzenie przestrzeni do integracji i aktywizacji społeczności lokalnych
- 2.1.2 Organizacja aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz integracja społeczności lokalnych

spójne są z **celami innych strategicznych dokumentów obejmujących teren działania LGR „7 Ryb:**

- 1) Strategia Województwa - CS 8. zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa,
- 2) Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Wyrzysk -podjęcie działań w zakresie integracji społeczności lokalnej,
- 3) Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szamocin - CS. 2 dostosowanie przestrzeni geograficznej i społeczno - gospodarczej gminy do oczekiwań mieszkańców; CS. 3 rozwój zasobów ludzkich przez zapewnienie możliwie najwyższego poziomu usług społecznych i bezpieczeństwa,
- 4) Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Margonin - podjąć działania w celu rozszerzenia działalności kulturalnej, sportowej i turystycznej,
- 5) Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Golańcz - CS. 3 zwiększenie poziomu świadczenia usług społecznych,
- 6) Strategia Rozwoju Gminy Wągrowiec - CS. 3 rozwój usług społecznych,
- 7) Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kiszkowo - budowa i rozbudowa infrastruktury społecznej i turystycznej,
- 8) Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Skoki - CS. 1 aktywne, kreatywne, otwarte społeczeństwo, konkurencyjny kapitał ludzki; CS. 3 przestrzeń przyjazna mieszkańcom, turystom; zintegrowana nowoczesna infrastruktura,
- 9) Strategia Rozwoju Gminy Rogoźno - zrównoważony proces planowania przestrzennego z wyraźnym podziałem na główne sfery życia mieszkańców Gminy: mieszkanie, praca, wypoczynek; podnoszenie aktywności sportowej mieszkańców;; kreowanie kierunków gminnej polityki społecznej zmierzającej do wyrównywania poziomu życia mieszkańców gminy Rogoźno,
- 10) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Oborniki - CS. 5 zapewnienie wsparcia osobom starszym oraz ich aktywizacja,
- 11) Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego - stała poprawa poziomu jakości świadczonych usług społecznych w sferze edukacji, opieki medycznej, pomocy socjalnej oraz stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- 12) Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Piłskiego - CS. 6 rozwój społeczeństwa obywatelskiego,
- 13) Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego - CS. 3 podniesienie jakości życia przez zapewnienie wszechstronnego rozwoju i kondycji zasobów ludzkich,
- 14) Wieloletni Strategiczny Program Operacyjny Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2020 - CS. 3 Powiat Gniezno znany jako kolebka państwa polskiego,
- 15) Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 - promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.

2. Cel szczegółowy 2 Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego terenu „7 Ryb”

a) Przedsięwzięcie

- 2.2.1 Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
- 2.2.2 Promowanie dziedzictwa kulturowego i walorów środowiskowych

spójne są z **celami innych strategicznych dokumentów obejmujących teren działania LGR „7 Ryb”**:

- 1) Strategia Województwa - CS 8. zwiększanie zasobów oraz wyrównywanie potencjałów społecznych województwa,
- 2) Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Wyrzysk - stworzenie warunków do systemowego rozwoju turystyki aktywnej z wykorzystaniem miejscowych walorów przyrodniczych; podejmowanie działań w kierunku rozwoju kultury i sportu masowego,
- 3) Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Szamocin - CS. 2 dostosowanie przestrzeni geograficznej i społeczno - gospodarczej gminy do oczekiwań mieszkańców,
- 4) Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Margonin - podjąć działania umożliwiające pełne wykorzystanie atrakcyjnego położenia i walorów turystycznych; podjąć działania w kierunku tworzenia infrastruktury towarzyszącej turystyce i rekreacji; podjąć działania w celu rozszerzenia działalności kulturalnej, sportowej i turystycznej; podjąć działania w kierunku zagospodarowania jezior na terenach gminy,
- 5) Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Gołańcz - CS. 3 zwiększenie poziomu świadczenia usług społecznych,
- 6) Strategia Rozwoju Gminy Wągrowiec - CS. 3 rozwój usług społecznych,
- 7) Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kiszkowo - budowa i rozbudowa infrastruktury społecznej i turystycznej,
- 8) Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Skoki - CS. 3 przestrzeń przyjazna mieszkańcom, turystom; zintegrowana nowoczesna infrastruktura - CS. 4 atrakcyjna oferta turystyczna, agroturystyczna i ekoturystyczna, przy efektywnym wykorzystaniu zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturalnych,
- 9) Strategia Rozwoju Gminy Rogoźno - zapewnienie szerokiego dostępu do kultury i upowszechnianie wiedzy o regionie,
- 10) Strategia Rozwoju Powiatu Wągrowieckiego - stała poprawa poziomu jakości świadczonych usług społecznych w sferze edukacji, opieki medycznej, pomocy socjalnej oraz stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego,
- 11) Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Pilskiego - CS. 2 rozwój infrastruktury na rzecz podniesienia jakości życia mieszkańców,
- 12) Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Chodzieskiego - CS. 4 aktywne uczestnictwo samorządu powiatowego w wieloszczeblowym systemie zarządzania i promocji powiatu oraz zapewnienie porządku i bezpieczeństwa publicznego na jego terytorium,
- 13) Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Obornickiego - budowa i rozbudowa infrastruktury technicznej (drogi wraz z infrastrukturą okołodrogową),
- 14) Wieloletni Strategiczny Program Operacyjny Powiatu Gnieźnieńskiego na lata 2014 – 2020 - CS. 3 Powiat Gniezno znany jako kolebka państwa polskiego,
- 15) Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014-2020 - zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

10.2 Opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć

Określone cele ogólne, cele szczegółowe i poszczególne przedsięwzięcia oraz operacje czy projekty są spójne, powiązane ze sobą oraz wzajemnie się uzupełniają. Podczas opracowywania i budowy Lokalnej Strategii Rozwoju uwzględniono udział i przenikanie się przedstawicieli zarówno instytucjonalnych, jak i indywidualnych, różnych sektorów i branż życia codziennego oraz mieszkańców obszaru LGR „7 Ryb”. Bez względu, jakiego sektora dotyczą i czy są to działania w sferze materialnej (inwestycyjnej) czy w sferze niematerialnej realizowanej głównie poprzez realizację projektów grantowych - to tworzą one logiczną całość, wzajemnie na siebie oddziałują tworząc tzw.: efekt synergii.

Analizując założone cele ogólne i cele szczegółowe widać, że realizowanie działań będzie pośrednio czy bezpośrednio realizowało kilka celów jednocześnie. Zintegrowane podejście zostało również uwzględnione w lokalnych kryteriach wyboru operacji przez organ decyzyjny LGR, jakim jest Rada LGR czyli w preferowaniu operacji (np. przyznawanie dodatkowych punktów za realizację operacji skierowanych na wsparcie osób z grup defaworyzowanych).

Zintegrowane podejście, czyli udział przedstawicieli różnych sektorów (publicznego, gospodarczego, społecznego), tzw. partnerstwa trójsektorowego oraz samych mieszkańców obszaru objętego LSR uczestniczących w realizacji LSR zostało również uwzględnione.

Cel ogólny pierwszy zakłada realizację projektów z obszarów gospodarki sektora rybackiego czy ożywienia rynku pracy oraz rozwijania przedsiębiorczości na obszarze LGR. Projekty planowane do realizacji w ramach celów szczegółowych będą przewidywały udział różnych branż gospodarczych np. rybackich, noclegowych, gastronomicznych, przetwórczych, turystycznych, itp.

Integruje on w sobie działalność różnych sektorów np. podmioty sektora gospodarczego z branży turystycznej tworząc lub rozwijając działalność działając na rzecz rozwoju gospodarczego gminy (sektora publicznego), przyczyniając się jednocześnie do poprawy życia mieszkańców obszaru poprzez tworzenie nowych miejsc pracy lub wzrost atrakcyjności miejscowości.

W ramach niego swoją działalność mogą rozwijać podmioty działalności gospodarczej np. w branży rybackiej, które realizując swój projekt będą angażowały podmioty z innych branż działalności gospodarczych jak budowlana czy też handel hurtowy i detaliczny.

Drugi cel ogólny dotyczy głównie strefy społecznej i infrastruktury społecznej uwzględniając wszystkie grupy społeczne w tym osoby grupy defaworyzowanej. Podmiot publiczny w realizacji inwestycji będzie angażował podmioty gospodarcze z branży budowlanej, usługowej, handlowej. W realizowanych operacjach podmioty sektora społecznego będą mogły organizować przedsięwzięcia skierowane m.in. dla grup defaworyzowanych.

Zintegrowany charakter dotyczy również tego, że zaplanowane w LSR przedsięwzięcia wiążą się z wykorzystaniem dziedzictwa

przyrodniczego, historycznego, kulturowego. Przykładem zintegrowanego podejścia mogą być zaplanowane operacje na rzecz rozwoju turystyki wykorzystujące zarówno walory przyrodniczo- krajobrazowe jak i historyczno-kulturowe.

Taki sposób podejścia daje szansę z jednej strony na współpracę różnych sektorów, która jest podstawą do rozwoju, a z drugiej strony daje możliwości na integrację różnych środowisk, które funkcjonują w gminach objętych działaniem LGR „7 Ryb”. Tylko takie zintegrowane podejście daje możliwości i szansę na nową jakość życia na terenach wiejskich objętych LSR.

10.3 Zintegrowanie LSR na przykładzie celu 2.2

Cel 2.2 **Wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego terenu "7 Ryb"** jest bezpośrednim odwołaniem do zidentyfikowanego w analizie SWOT problemu niedostatecznego wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego terenu „7 Ryb” i potencjału turystycznego terenu LSR (patrz: SWOT W2, W3, W4, W5 oraz T2 w kontekście (S2, S3, S5 oraz O5).

Integrowanie przedsięwzięć: spójność i kompleksowość

Spójność obu przedsięwzięć określonych w ramach tego celu wynika z samego ich zakresu przedmiotowego – potencjał dziedzictwa kulturowego. Tworząc LSR założono, że wyeliminowanie określonych w SWOT problemów w obszarze wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego wymaga działań kompleksowych, na trzech podstawowych poziomach interwencji - infrastrukturalnej, organizacyjnej i promocyjnej. Za działania infrastrukturalne odpowiada przedsięwzięcie 2.2.1. Planowane w ramach tego przedsięwzięcia operacje doprowadzić mają do zminimalizowania deficytów opisanych w obszarach W2 i W5 analizy SWOT. Działania „twarde” mają być uzupełnione również tzw. działaniami „miękkimi” - promocyjnymi. Tym potrzebom dedykowane jest przedsięwzięcie 2.2.2. Oba opisane powyżej przedsięwzięcia odwołują się do różnego rodzaju braków (infrastrukturalne *versus* promocyjne) po to, aby w sposób jak najbardziej kompleksowy zwiększyć atrakcyjność turystyczną obszaru. Ta kompleksowość determinuje również przyjętą sekwencję interwencji, w której oba rodzaje działań stanowią wzajemne uzupełnienie w równoległych lub następujących po sobie ciągach czasowych.

Integrowanie metod

Realizacja celu szczegółowego 2.2 zakłada wykorzystanie dwóch głównych metod interwencji:

- a) projektów konkursowych (oba przedsięwzięcia 2.2.1 i 2.2.2),
- b) aktywizacji (2.2.2).
- c) współpracy (2.2.2).

Dodatkowo, o zintegrowanym podejściu do metodyki wdrażania LSR świadczy również fakt wykorzystywania zarówno operacji infrastrukturalnych (2.2.1) jak i promocyjnych (2.2.2).

Integrowanie sektorów & partnerów

We wdrażaniu celu szczegółowego 2.2 uczestniczyć będą przedstawiciele wszystkich sektorów:

- a) *sektor publiczny* - zakłada się, że głównymi wnioskodawcami w ramach przedsięwzięcia 2.2.1 będą jednostki publiczne.
- b) *sektor społeczny* - organizacje społeczne, zwłaszcza te promujące dziedzictwo kulturowe, zaangażowane będą w realizację przedsięwzięcia 2.2.2.
- c) *sektor gospodarczy* - podmioty prowadzące działalność gospodarczą są jedną z podstawowych grup docelowych planowanych działań. To właśnie podmioty aktywne w obszarze turystyki i agroturystyki będą korzystały z efektów poprawy infrastruktury turystycznej oraz działań promocyjnych, których efektem będzie zwiększenie popytu na ich usługi,
- d) *mieszkańcy* - ostateczną grupą docelową wszystkich działań, zarówno infrastrukturalnych jak i miękkich, będą mieszkańcy. Rozwój turystyki na terenie LSR wpłynie bowiem pozytywnie na rozwój gospodarczy (rynek pracy) oraz jakość życia.

Integrowanie branż

Podczas realizacji celu szczegółowego 2.2 zintegrowane zostaną między innymi następujące branże działalności gospodarczej:

- a) *branża turystyczna* (kod PKD: sekcja N) - jako bezpośredni odbiorca działań promocyjnych w ramach 2.2.2 i pośredni beneficjent operacji infrastrukturalnych w 2.2.1,
- b) *branża budowlana* (kod PKD: sekcja F) - jako wykonawca inwestycji w 2.2.1,
- c) *branża rekreacyjna* (kod PKD: sekcja R) - jako odbiorca infrastruktury rekreacyjnej w 2.2.1,
- d) *branża informatyczna* (kody PKD: sekcja J) - jako wykonawca działań z zakresu marketingu internetowego w 2.2.2,
- e) *branża wydawnicza* (kod PKD: sekcja J) - jako wykonawca działań promocyjnych w 2.2.2,
- f) *branża noclegowa* (kod PKD: sekcja I) - jako bezpośredni odbiorca działań promocyjnych w ramach 2.2.2 i pośredni beneficjent operacji infrastrukturalnych w 2.2.1,
- g) *branża rybacka* (kod PKD: sekcja A) - jako grupa docelowa operacji w ramach 2.2.2.

11. Monitoring i ewaluacja

11.1 Zasady monitorowania i ewaluacji

Okres wdrażania LSR obejmuje osiem lat, od roku 2016 do roku 2023. W tak długim okresie czasu bardzo prawdopodobne jest wystąpienie zdarzeń mających istotny wpływ na funkcjonowanie biura LGD oraz samą realizację strategii. Aby zapewnić wysoką skuteczność i efektywność podejmowanych działań opracowano szczegółowe zasady monitoringu i ewaluacji.

Zasady **monitoringu** zakładają stałe i systematyczne zbieranie oraz analizowanie informacji zarówno na temat funkcjonowania LGD jak i stanu realizacji LSR. Monitoring prowadzony będzie przez pracowników Biura LGD, których w procesie analizy danych wspomaga również Zarząd LGD. W ramach monitoringu gromadzone będą dane finansowe (zwłaszcza stan realizacji budżetu) oraz rzeczowe (przede wszystkim stan realizacji wskaźników LSR). Załączona do strategii procedura szczegółowo określa zakres przedmiotowy i podmiotowy monitoringu, rodzaj gromadzonych danych, a także sposób i okres pomiaru. Procedura określa również dane i wskaźniki, które będą zbierane przez cały okres wdrażania LSR. Poza samym gromadzeniem danych procedura

określa również mechanizmy analizy i wykorzystywania wyników monitoringu.

O ile monitoring jest procesem ciągłym, to **ewaluacja** LSR ma charakter przede wszystkim zaplanowany i okresowy. Nie mniej jednak, w przypadku sytuacji wyjątkowych lub kryzysowych opracowane przez LGD procedury zakładają również ewaluację doraźną. Celem ewaluacji jest ocena wartości interwencji publicznej w ramach LSR dokonana przy uwzględnieniu kryteriów skuteczności, efektywności, istotności, użyteczności i trwałości. Założono realizację czterech podstawowych rodzajów ewaluacji: *ex ante*, bieżącej, okresowej (ang. *mid term*) oraz *ex post*.

Ewaluacja ex ante przeprowadzona została jeszcze na etapie przygotowania LSR. W ramach tej oceny sprawdzono jakość rozwiązań organizacyjnych i proceduralnych LGD, zwłaszcza tych dotyczących funkcjonowania Biura i naboru wniosków. Poza tym, ewaluacja *ex ante* obejmowała również weryfikację istotności i spójności założonych celów. W tym celu wykorzystano wyniki konsultacji społecznych, analizę SWOT oraz metodę matrycy logicznej.

Ewaluacja bieżąca realizowana będzie przez Biuro i Zarząd LGD w pierwszym kwartale każdego roku od 2017 do 2022. Okres oceny obejmować będzie wydarzenia z roku poprzedniego. Jej celem będzie systematyczna ocena stanu realizacji LSR i inicjowanie ewentualnych działań korygujących. Ewaluacja będzie miała zarówno charakter formatywny (funkcjonowanie Biura i Rady) jak i konkluzywny (wdrażanie LSR). Przy ocenie bieżącej szczególna uwaga zostanie zwrócona na realizację Planu działalności i Planu komunikacji oraz budżetu LSR. Szczegółowe informacje na temat elementów objętych ewaluacją oraz sposobu oceny znajdują się w procedurze monitoringu i ewaluacji stanowiącej załącznik do LSR.

Ewaluacja okresowa planowana jest na II połowę 2018 roku. Po dwuletnim okresie wdrażania strategii dostępne będą zarówno wyniki dotychczas przeprowadzonych naborów jak i inne istotne dla oceny LGD dane z monitoringu. Okres oceny obejmować będzie wydarzenia od początku wdrażania LSR (2016) do czasu bezpośrednio poprzedzającego ewaluację okresową (2018). Co ważne, przeprowadzenie ewaluacji okresowej nastąpi jeszcze przed określoną w § 8 umowy ramowej oceną wykonania założonych wskaźników przez Urząd Marszałkowski. Tym samym, LGD będzie miała możliwość wprowadzenia ewentualnych działań korygujących przed oceną okresową Urzędu. Ewaluacja będzie miała zarówno charakter formatywny (funkcjonowanie Biura, Rady i Zarządu) jak i konkluzywny (wdrażanie LSR). Ocena obejmie zarówno aspekt finansowy jak i rzeczowy realizacji LSR. Planuje się, aby za przeprowadzenie ewaluacji odpowiedzialny był podmiot zewnętrzny, który dzięki swojej niezależności i kompetencjom dokona obiektywnej oceny funkcjonowania LGD i wdrażania LSR. Szczegółowe informacje na temat elementów objętych ewaluacją oraz sposobu oceny znajdują się w procedurze monitoringu i ewaluacji stanowiącej załącznik do LSR.

Ewaluacja ex post zostanie przeprowadzona po zakończeniu wdrażania LSR w 2023r. Ocena obejmować będzie wydarzenia z całego okresu wdrażania strategii tj. lata 2016-2022. Celem badania będzie przede wszystkim ocena skuteczności i efektywności podjętych działań, oraz weryfikacja użyteczności i trwałości osiągniętych efektów w kontekście potrzeb obszaru LSR. Ewaluacja będzie miała zarówno charakter formatywny (funkcjonowanie Biura, Rady i Zarządu) jak i konkluzywny (wdrażanie LSR). Wśród elementów objętych ewaluacją znajdują się wszystkie określone w LSR wskaźniki rzeczowe i finansowe, a także objęte monitoringiem mierniki odnoszące się do funkcjonowania LGD. Podobnie jak w przypadku oceny okresowej ewaluację *ex post* przeprowadzi niezależny wykonawca zewnętrzny. Szczegółowe informacje na temat elementów oraz sposobu oceny znajdują się w procedurze monitoringu i ewaluacji stanowiącej załącznik do LSR.

11.2 Kryteria ewaluacyjne

Przy ocenie funkcjonowania LGD i realizacji LSR zastosowane zostaną następujące kryteria:

1. **Skuteczność:** ocena stopnia osiągnięcia zakładanych celów i przedsięwzięć na podstawie określonych w LSR wskaźników. Zakłada się również ocenę skuteczności organów LGD w ramach ewaluacji formatywnej. Kryterium wykorzystane zostanie podczas ewaluacji okresowej (2018r.) i *ex post* (2023r). Dopuszcza się możliwość wykorzystania tego kryterium na potrzeby ewaluacji doraźnej, o ile wyniki monitoringu lub ocen zewnętrznych wskażą na potrzebę jej przeprowadzenia.
2. **Efektywność:** porównanie uzyskanych efektów z poniesionymi nakładami. Kryterium zostanie wykorzystane zarówno do oceny realizacji LSR jak i funkcjonowania Biura w ramach ewaluacji okresowej (2018r.) i *ex post* (2023r.).
3. **Istotność:** właściwe sformułowanie celów w kontekście potrzeb obszaru LSR. Kryterium weryfikuje czy cele i przedsięwzięcia oraz odpowiadające im wskaźniki rzeczywiście stanowią właściwą odpowiedź na zidentyfikowane problemy lub szanse rozwojowe. Kryterium zostało już wykorzystane w ramach ewaluacji *ex ante* LSR.
4. **Użyteczność:** właściwe sformułowanie celów w kontekście potrzeb obszaru LSR. Zarówno „istotność” jak i „użyteczność” polegają na ocenie zasadności określonych w LSR celów. O ile jednak „istotność” to kryterium wykorzystane podczas ewaluacji *ex ante*, to „użyteczność” zastosowanie zostanie podczas ewaluacji okresowej (2018r.) i *ex post* (2023r.).
5. **Trwałość:** ocena prawdopodobieństwa tego czy osiągnięte zmiany lub korzyści będą nadal kontynuowane. Kryterium wykorzystane zostanie do oceny realizacji LSR w ramach ewaluacji okresowej (2018r.) i *ex post* (2023r.).

11.3 Wykorzystanie wyników monitoringu i ewaluacji

Informacje uzyskane z ewaluacji i monitoringu wykorzystane zostaną w następujący sposób:

1. **Realizacja celu poznawczego** - głównym celem monitoringu i ewaluacji będzie zwiększenie wiedzy LGD oraz zainteresowanych interesariuszy na temat mechanizmów wdrażania LSR i poszczególnych operacji oraz uzyskanie informacji dotyczącej efektów strategii, jej sukcesów i niepowodzeń. Wiedza uzyskana w trakcie monitoringu i ewaluacji ma pomóc w wypracowywaniu decyzji strategicznych przez LGD. Dodatkowo, w ramach realizacji Planu komunikacji, informacje będące wynikiem ewaluacji będą przedstawiane mieszkańcom obszaru LSR.
2. **Realizacja celu instrumentalnego** - głównym celem monitoringu i ewaluacji w podejściu instrumentalnym będzie wykorzystanie jej wyników i rezultatów do podejmowania decyzji związanych z realizowanymi operacjami jak i samą strategią. Uzyskane z ewaluacji dane będą miały kluczowe znaczenie przy podejmowaniu decyzji dotyczących działań promocyjno-informacyjnych (przede wszystkim wśród wnioskodawców), decyzji finansowych (wybór projektów w kontekście założonych

wskaźników) jak i decyzji organizacyjnych (proces decyzyjny i obsługa administracyjna w LGD). Opracowana na potrzeby realizacji LSR procedura monitoringu i ewaluacji zakłada bieżące gromadzenie danych z monitoringu i ich szczegółową analizę przez Zarząd co najmniej raz na kwartał.

12. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Tworząc LSR na lata 2016-2023 LGR „7 Ryb” ma świadomość, że projekt strategii, jako dokumentu, którego realizacja może potencjalnie znacząco wpływać na środowisko, może wymagać poddania jego treści przed zatwierdzeniem, strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko. Przepisy ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko uzależniają jednakże konieczność przeprowadzenia takiej oceny, w odniesieniu do tej kategorii dokumentów planistycznych, od ich indywidualnej zawartości oraz zewnętrznych uwarunkowań ich realizacji. Przesłanką obowiązkowo kwalifikującą projekt LSR do przedmiotowej oceny jest stwierdzenie ryzyko wystąpienia znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000 w związku z realizacją przedsięwzięć, bądź innych działań nim objętych.

LGR „7 Ryb” w dniu 9 grudnia 2015 r. zwróciła się do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu z wnioskiem o uzgodnienie konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu pod nazwą: Lokalna Strategia Rozwoju (LSR) opracowanego przez Stowarzyszenie LGR „7 Ryb” w Wągrowcu. Wniosek złożono w związku z art. 47 w odniesieniu do art. 49 Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. We wniosku wskazano, że LGR pośredniczy jedynie w pozyskaniu środków, sama nie realizuje projektów twardych. Działania beneficjentów, dofinansowane czy też nie, podlegają standardowym procedurom, jeśli to wymagane muszą zostać poprzedzone uzyskaniem wymaganych prawem pozwoleń (np. na budowę, na wykonanie prac konserwatorskich itp.). W związku z tym inwestycje te będą podlegały procesom uzgadniania z organami uprawnionymi do wydawania takich decyzji/opinii, co wyeliminuje wystąpienie ewentualnego negatywnego wpływu np. na zachowanie dziedzictwa kulturowego czy na środowisko przyrodnicze. Ze względu na brak szczegółowych parametrów przedsięwzięć inwestycyjnych (to jest zależne od wniosków przyszłych beneficjentów), takich jak ich lokalizacja, typ oraz skala czy też powierzchnia zabudowy inwestycji nie jest możliwe wykonanie szczegółowej oceny oddziaływania Strategii na środowisko. Z tego względu również nie jest możliwa pełna kwantyfikacja oddziaływań. Niemniej każdy projekt starający się o dofinansowanie musi zgodnie z prawem przejść osobną, indywidualną procedurę badania jego wpływu na środowisko w ramach m.in. opracowywania raportów oddziaływania na środowisko, które badają wpływ konkretnego przedsięwzięcia na zdrowie, życie ludzi i na środowisko.

Wykaz wykorzystanej literatury:

1. Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014-2020, wydanie III, Warszawa 2015 r.
2. Podręcznik Oslo, Zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji, wydanie III, Warszawa 2008 r.
3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 508/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.
4. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE NR 1303/2013z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego.
5. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności.

Załączniki do LSR

- załącznik nr 1 Procedura aktualizacji LSR

PROCEDURA AKTUALIZACJI LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU PRZEZ STOWARZYSZENIE LOKALNA GRUPA RYBACKA „7 RYB”

- I. Niniejsza procedura reguluje zasady i tryb aktualizacji treści Lokalnej Strategii Rozwoju realizowanej przez Stowarzyszenie w perspektywie finansowej 2014 – 2020.
- II. Użyte w niniejszym dokumencie terminy oznaczają:
  - 1) **Procedura** – niniejsza Procedura;
  - 2) **LGD** – Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „7 Ryb”
  - 3) **Zarząd** – Zarząd Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „7 Ryb”
  - 4) **Rada** – Rada Stowarzyszenia Lokalna Grupa Rybacka „7 Ryb”
  - 5) **Walne Zebranie Członków** – Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia
  - 6) **LSR** – Lokalna Strategia Rozwoju opracowana przez Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „7 Ryb” i realizowana przez to Stowarzyszenie na podstawie umowy ramowej zawartej z Zarządem Województwa Wielkopolskiego;
  - 7) **ustawa o RLKS** –ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. poz. 378);
  - 8) **zarząd województwa** – Zarząd Województwa Wielkopolskiego;
  - 9) **aktualizacja** – zmiana treści LSR dokonywana w trakcie jej realizacji.
1. Aktualizacja LSR może mieć miejsce w trakcie realizacji LSR, to znaczy po zawarciu z Zarządem Województwa Wielkopolskiego umowy ramowej.
2. Projekt aktualizacji LSR przygotowuje Zarząd.

3. Przesłanką do przygotowania przez Zarząd projektu aktualizacji LSR może być w szczególności:
    - 1) zmiana w przepisach prawnych, istotnych z punktu widzenia wdrażania LSR;
    - 2) wydanie przez Instytucję Zarządzającą dla Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014 - 2020 wytycznych mających wpływ na realizację LSR
    - 3) wyniki realizacji LSR – niski stopień osiągnięcia założonych w LSR wskaźników;
    - 4) uwagi dotyczące treści LSR oraz związanych z nią dokumentów, zgłaszane przez Biuro LGD, członków Rady lub wnioskodawców biorących udział w naborach i konkursach przeprowadzanych przez LGD w związku z wdrażaniem LSR.
  4. Zarząd konsultuje treść projektu aktualizacji LSR z:
    - 1) Radą,
    - 2) członkami LGD i lokalną społecznością.
    - Konsultacje z Radą polegają na przesłaniu do Przewodniczącego Rady projektu aktualizacji LSR oraz wyznaczeniu terminu na ustosunkowanie się do tego projektu. Przewodniczący Rady konsultuje treść projektu zmian z Członkami Rady i w terminie wyznaczonym przez Zarząd przedstawia pisemne stanowisko Rady na ten temat.
    - Konsultacje z Członkami LGD i lokalną społecznością polegają na:
    - 3) opublikowaniu na stronie internetowej LGD projektu zmiany kryteriów wraz z uzasadnieniem wprowadzanych zmian, z możliwością zgłaszania przez zainteresowane osoby drogą elektroniczną uwag do projektu;
    - 4) przeprowadzeniu co najmniej jednego otwartego spotkania informacyjno konsultacyjnego dotyczącego aktualizacji LSR – Zarząd podejmuje starania, by informacja o spotkaniu dotarła do przedstawicieli grupy defaworyzowanej wskazanej w LSR;
    - 5) przeprowadzeniu na stronie internetowej LGD ankiety ten temat zaproponowanej aktualizacji LSR.
      - W przypadku konieczności terminowego wprowadzenia w życie aktualizacji LSR (np. konieczność niezwłocznego uwzględnienia wytycznych wydanych przez Instytucję Zarządzającą dla Programu Operacyjnego Rybactwo i Morze 2014 - 2020), Zarząd może ograniczyć proces konsultacji społecznych, jednak w każdym wypadku na stronie internetowej LGD powinien zostać opublikowany projekt aktualizacji LSR wraz z uzasadnieniem proponowanych zmian i wskazaniem sposobu i terminów zgłaszania uwag do przedstawionej propozycji. - 5. Zarząd analizuje uwagi zgłoszone w procesie konsultacji opisanym w **pkt 4 Procedury**.
  - 6. Po dokonaniu analizy zgłoszonych uwag i ewentualnym wprowadzeniu stosownych zmian w projekcie aktualizacji LSR, Zarząd zwołuje Walne Zebranie Członków w celu podjęcia uchwały zatwierdzającej proponowane zmiany.
    - W informacji dotyczącej zwołania Walnego Zebrania podaje się informację o tym, że w trakcie Zebrania zostanie poddany pod dyskusję i głosowanie projekt Zarządu dotyczący aktualizacji LSR. W informacji takiej wskazuje się również miejsce na stronie internetowej LGD, w którym umieszczono ten projekt.
  - 7. Walne Zebranie Członków podejmuje warunkową uchwałę w przedmiocie aktualizacji LSR. Uchwała wchodzi w życie pod warunkiem akceptacji zmian przez zarząd województwa.
  - 8. W przypadku podjęcia warunkowej uchwały, o której mowa w **pkt 7 Procedury**, Zarząd opracowuje wniosek do zarządu województwa dotyczący aktualizacji LSR a następnie występuje do zarządu województwa z tym wnioskiem. Do wniosku dołącza się kopię warunkowej uchwały Walnego Zebrania Członków.
  - 9. W przypadku zaakceptowania projektu aktualizacji LSR przez zarząd województwa, Zarząd podejmuje działania mające na celu
    - 1) umieszczenie na stronie internetowej LGD informacji o zaakceptowaniu przez zarząd województwa projektu aktualizacji LSR i spełnieniu się warunku wejścia w życie uchwały, o której mowa w **pkt 7 Procedury**,
    - 2) dokonanie zmian na stronie internetowej LGD, w celu dostosowania opublikowanych treści do zaktualizowanej LSR;
    - 3) przeszkolenie członków Rady i pracowników Biura w zakresie znajomości zaktualizowanej LSR
- Załącznik nr 2: Procedura dokonywania ewaluacji i monitoringu

§ 1

Ewaluacja

1. Ocena funkcjonowania LGD i wdrażania LSR dokonywana jest w ramach:
  - 1) ewaluacji bieżącej - w terminie do końca pierwszego kwartału każdego roku, w okresie od roku 2017 do roku 2022;
  - 2) ewaluacji okresowej - w terminie do końca 2018 roku;
  - 3) ewaluacji ex post - w terminie do 30 czerwca 2023 roku.
2. Ewaluacja bieżąca prowadzona jest przez Biuro i Zarząd LGD,
3. Decyzję o wyborze wykonawcy ewaluacji okresowej i ex post podejmuje Zarząd.
4. Tabela nr 32 określa szczegółowe informacje na temat:
  - 1) elementów wdrażania LSR, które będą podlegać ewaluacji,
  - 2) kryteriów, na podstawie których będzie przeprowadzana ewaluacja,
  - 3) czasu, sposobu i okresu objętego pomiarem.
5. Tabela nr 33 określa szczegółowe informacje na temat:
  - 1) elementów funkcjonowania LGD, które będą podlegać ewaluacji,
  - 2) kryteriów, na podstawie których będzie przeprowadzana ewaluacja,
  - 3) czasu, sposobu i okresu objętego pomiarem.

§ 2

Monitoring

1. Monitoring funkcjonowania LGD i wdrażania LSR prowadzony jest w sposób ciągły w okresie realizacji umowy o warunkach i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego.

2. W przeciągu 14 dni po zakończeniu każdego kwartału Zarząd otrzymuje raport monitoringowy, którego wzór stanowi tabela nr 36.
3. Odpowiedzialny za prowadzenie monitoringu jest Specjalista ds. wdrażania LSR.
4. Tabela nr 34 określa szczegółowe informacje na temat:
  - 1) elementów wdrażania LSR, które będą podlegać monitoringowi,
  - 2) czasu, sposobu i okresu objętego pomiarem.
5. Tabela nr 35 określa szczegółowe informacje na temat:
  - 1) elementów funkcjonowania LGD, które będą podlegać monitoringowi,
  - 2) czasu, sposobu i okresu objętego pomiarem.
6. Zmiana zakresu informacji objętych monitoringiem wymaga zgody Zarządu.

Tabela 32. Ewaluacja wdrażania LSR

Kiedy? Termin oceny	Co? Zakres oceny	Jak? Sposób oceny	Kto? Wykonawca oceny
Ewaluacja bieżąca I kwartał każdego roku: 2017- 2022 Okres oceny: rok poprzedni.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stan realizacji celów i przedsięwzięć - ocena skuteczności. 2. Sposób wyboru i oceny operacji, kryteria wyboru - przejrzystość i powtarzalność procesu, analiza zgłaszanych uwag. 3. Realizacja budżetu - zgodność z umową i LSR. 4. Realizacja Planu działalności - zgodność z umową, LSR, ocena skuteczności. 5. Realizacja Planu komunikacji - zgodność z umową, LSR, ocena skuteczności. 6. Realizacja zasady partycypacji - zgodność z LSR i oczekiwaniami społecznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza dokumentacji i danych z monitoringu. • Biały wywiad - analiza przekazów medialnych. • Opinie Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej. 	Wewnętrzny ewaluator - Biuro LGD & Zarząd.
Ewaluacja okresowa II połowa 2018 Okres oceny: 2016-2018	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stan realizacji celów i przedsięwzięć - ocena skuteczności i użyteczności. 2. Wpływ wdrażania LSR na stan realizacji celów przekrojowych UE. 3. Sposób wyboru i oceny operacji, kryteria wyboru - przejrzystość i powtarzalność procesu, opinie wnioskodawców - ocena skuteczności i efektywności. 4. Realizacja budżetu - zgodność z umową, LSR, ocena efektywności. 5. Realizacja Planu działalności - zgodność z umową, LSR, ocena skuteczności. 6. Realizacja Planu komunikacji - zgodność z umową, LSR. Analiza konieczności podjęcia działań korygujących. 7. Realizacja zasady partycypacji - zgodność z LSR i oczekiwaniami społecz. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza dokumentacji i danych z monitoringu. • Biały wywiad - analiza przekazów medialnych. • Badanie ankietowe. • Wywiady indywidualne. • Warsztaty moderowane z udziałem interesariuszy. 	Zewnętrzny ewaluator przy zastosowaniu elementów ewaluacji partycypacyjnej - LGD, interesariusze
Ewaluacja ex post I połowa 2023 Okres oceny: 2016-2022	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stan realizacji celów i przedsięwzięć - ocena skuteczności, użyteczności i trwałości. 2. Wpływ wdrażania LSR na stan realizacji celów przekrojowych UE. 3. Sposób wyboru i oceny operacji, kryteria wyboru - przejrzystość i powtarzalność procesu, opinie wnioskodawców - ocena skuteczności i efektywności. 4. Realizacja budżetu - zgodność z umową, LSR, ocena efektywności. 5. Realizacja Planu działalności - zgodność z umową, LSR, ocena skuteczności. 6. Realizacja Planu komunikacji - zgodność z umową, LSR, ocena skuteczności. 7. Realizacja zasady partycypacji - zgodność z LSR i oczekiwaniami społecz. 	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza dokumentacji i danych z monitoringu. • Biały wywiad - analiza przekazów medialnych. • Badanie ankietowe. Wywiady indywidualne • Warsztaty moderowane z udziałem interesariuszy. 	Zewnętrzny ewaluator przy zastosowaniu elementów ewaluacji partycypacyjnej - LGD, interesariusze

Tabela 33. Ewaluacja funkcjonowania LGD

Kiedy? Termin oceny	Co? Zakres oceny	Jak? Sposób	Kto? Wykonawca oceny
------------------------	---------------------	----------------	----------------------------

Ewaluacja bieżąca I kwartał każdego roku: 2017-2022 Okres oceny: rok poprzedni.	1. Biuro LGD: <ul style="list-style-type: none"> realizacja umowy ramowej i regulacji wewnętrznych LGD. jakość i efektywność usług doradczych, działania w zakresie animacji lokalnej, współpracy i polityki informacyjnej, efektywność poszczególnych pracowników i Biura jako całości. 2. Rada: <ul style="list-style-type: none"> frekwencja na posiedzeniach, spójność i rzetelność w stosowaniu regulacji wewnętrznych. 	<ul style="list-style-type: none"> Analiza dokumentacji i danych z monitoringu. Opinie Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady. 	Wewnętrzny ewaluator - Biuro LGD & Zarząd.
Ewaluacja okresowa II połowa 2018 Okres oceny: 2016-2018	1. Biuro LGD: <ul style="list-style-type: none"> realizacja umowy ramowej i regulacji wewnętrznych LGD. jakość i efektywność usług doradczych, działania w zakresie animacji lokalnej, współpracy i polityki informacyjnej, 2. Funkcjonowanie Biura, Rady i Zarządu, a stan realizacji celów, przedsięwzięć 3. Funkcjonowanie Biura, Rady, a wybór i ocena operacji, 4. Funkcjonowanie Biura i Zarządu, a realizacja budżetu i Planu działalności, 5. Funkcjonowanie Biura, a realizacja Planu komunikacji, 6. Funkcjonowanie Biura, a realizacja zasad partycypacji.	<ul style="list-style-type: none"> Analiza dokumentacji i danych z monitoringu. Biały wywiad - analiza przekazów medialnych. Badanie ankietowe. Wywiady indywidualne. Warsztaty moderowane z udziałem interesariuszy 	Zewnętrzny ewaluator przy zastosowaniu elementów ewaluacji partycypacyjnej - LGD, interesariusze
Ewaluacja ex post I połowa 2023 Okres oceny: 2016-2022	1. Biuro LGD: <ul style="list-style-type: none"> realizacja umowy ramowej i regulacji wewnętrznych LGD. jakość i efektywność usług doradczych, działania w zakresie animacji lokalnej, współpracy i polityki informacyjnej, 2. Funkcjonowanie Biura, Rady i Zarządu, a stan realizacji celów, przedsięwzięć 3. Funkcjonowanie Biura, Rady, a wybór i ocena operacji, 4. Funkcjonowanie Biura i Zarządu, a realizacja budżetu i Planu działalności, 5. Funkcjonowanie Biura, a realizacja Planu komunikacji, 6. Funkcjonowanie Biura, a realizacja zasady partycypacji.	<ul style="list-style-type: none"> Analiza dokumentacji i danych z monitoringu. Biały wywiad - analiza przekazów medialnych. Badanie ankietowe. Wywiady indywidualne. Warsztaty moderowane z udziałem interesariuszy. 	Zewnętrzny ewaluator przy zastosowaniu elementów ewaluacji partycypacyjnej - LGD, interesariusze

Tabela 34. Monitoring wdrażania LSR

Kiedy? Termin	Co? Zakres danych	Jak? Źródło danych	Kto? Wykonawca
Na bieżąco. Raportowanie do Zarządu co kwartał	1. Realizacja wskaźników celów i przedsięwzięć LSR (grupy defaworyzowane, gminy), 2. Stan realizacji budżetu LSR, 3. Liczba rozwiązanych umów o dofinansowanie (dezagregacja: grupy defaworyzowane, gminy), 4. Liczba podpisanych umów o dofinansowanie (dezagregacja: grupy defaworyzowane, gminy), 5. Stan realizacji projektów współpracy.	Dane własne LGD, zbierane przez Biuro.	Biuro LGD.

Tabela 35. Monitoring funkcjonowania LGD

Kiedy? Termin	Co? Zakres danych	Jak? Źródło	Kto? Wykonawca
------------------	----------------------	----------------	-------------------

Na bieżąco. Raportowanie do Zarządu co kwartał	<ol style="list-style-type: none"> 1. Efektywność usług doradczych; <ul style="list-style-type: none"> • liczba usług doradczych, • liczba wniosków, na które świadczone usługi doradcze, • % wniosków, na które świadczone usługi doradcze i które zostały wybrane, 2. Intensywność animacji lokalnej i współpracy: <ul style="list-style-type: none"> • liczba publikacji pracowników LGD (tradycyjnych i w przestrzeni wirtualnej), • liczba odwiedzających stronę internetową i fanpage LGD, • liczba organizowanych przez LGD spotkań i ich uczestników, • liczba wydarzeń, w których LGD wystąpiła w roli wystawcy, • liczba wniosków i skarg złożonych do Biura, • stan realizacji wskaźników określonych w Planie komunikacji, 3. Realizacja budżetu na koszty bieżące i aktywizację. 4. Frekwencja na posiedzeniach Rady, 5. Liczba złożonych i odrzuconych wniosków (grupy defaworyzowane, gminy), 6. Liczba złożonych odwołań, 7. Odsetek operacji, na które przyznano pomoc w stosunku do wybranych wniosków, 8. Średnia liczba wniosków o przyznanie pomocy przypadająca na 1 pracownika Biura, 9. Zgodność ogłaszania konkursów z harmonogramem. 	Dane własne LGD, zbierane przez Biuro.	Biuro LGD.
---	--	---	------------

Tabela 36. Raport monitoringowy

Raport monitoringowy za okres .....

Wskaźnik	Wartość wskaźnika
1) zgodność ogłaszania konkursów z harmonogramem (zgodny / niezgodny)	<input type="text"/>
2) frekwencja na posiedzeniach Rady (%)	<input type="text"/>
3) liczba złożonych wniosków	<input type="text"/>
4) liczba odrzuconych wniosków	<input type="text"/>
5) liczba złożonych odwołań	<input type="text"/>
6) odsetek operacji, na które przyznano pomoc w stosunku do wniosków wybranych przez LGD (narastająco od początku realizacji LSR)	<input type="text"/>
7) liczba usług doradczych	<input type="text"/>
8) średnia liczba wniosków o przyznanie pomocy przypadająca na 1 pracownika Biura	<input type="text"/>
9) liczba złożonych wniosków, na które świadczone usługi doradcze	<input type="text"/>
10) % wniosków, na które świadczone usługi doradcze i które zostały wybrane	<input type="text"/>
11) liczba publikacji pracowników LGD (tradycyjnych i w przestrzeni wirtualnej),	<input type="text"/>
12) liczba odwiedzających stronę internetową i fanpage LGD	<input type="text"/>
13) liczba zorganizowanych przez LGD spotkań	<input type="text"/>
14) liczba uczestników spotkań zorganizowanych przez LGD	<input type="text"/>
15) liczba wydarzeń, w których LGD wystąpiła w roli wystawcy	<input type="text"/>
16) liczba wniosków i skarg złożonych do Biura	<input type="text"/>
17) stan realizacji wskaźników określonych w Planie komunikacji (zgodny / niezgodny)	<input type="text"/>
18) wartość zakontraktowanych środków na wdrażanie LSR (wartość w PLN narastająco od początku realizacji LSR)	<input type="text"/>
19) realizacja budżetu na koszty bieżące i aktywizację (wartość w kwartale w PLN)	<input type="text"/>

Uwagi:

Załączniki: stan realizacji wskaźników LSR oraz liczba podpisanych i rozwiązanych umów.

**

Tabela 37. Plan działania wskazujący harmonogram osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu - sporządzony na załączonym formularzu.

CEL OGÓLNY nr 1:	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			RAZEM 2016-2023		Program	Podziałanie /zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 1.1:												PO Ryby		
Przedsięwzięcie 1.1.1:	Liczba zmodernizowanych podmiotów rybackich dzięki wsparciu LSR (w tym innowacyjnych)	3 sztuki	50%	600.000,00	3 sztuki	100%	800.000,00	-	-	-	6 sztuk	1.400.000,00	PO Ryby	Realizacja LSR, projekty własne
	Liczba podmiotów rybackich, które w wyniku modernizacji utworzyły lub utrzymały miejsce pracy.	3 sztuki	50%		3 sztuki	100%		-	-		6 sztuk			
Przedsięwzięcie 1.1.2:	Liczba podmiotów rybackich które w wyniku wsparcia z LSR poprawiły swój potencjał sprzedażowy.	2 sztuki	40%	200.000,00	3 sztuki	100%	300.000,00	-	-	-	5 sztuk	500.000,00	PO Ryby	Realizacja LSR, projekty własne
	Liczba podmiotów rybackich które w wyniku poprawy potencjału sprzedażowego utworzyły lub utrzymały miejsce pracy	2 sztuki	40%		3 sztuki	100%		-	-		5 sztuk			

Przedsięwzięcie 1.1.3	Liczba osób z sektora rybackiego, które w wyniku wsparcia z LSR uzyskały nowe kompetencje.	60 osób	50%		60 osób	100%		-	-		120 osób			
	Liczba podmiotów gospodarczych, które dzięki rozwojowi kompetencji utworzyły lub utrzymały miejsce pracy.	2 podmioty	40%	125.000,00	3 podmioty	100%	100.000,00	-	-		5 podmiotów	225.000,00		
	w tym projekty własne	45 osób	43%	30.000,00	60 osób	100%	70.000,00	-	-	-	105 osób	100.000,00		
		2 podmioty	40%	20.000,00	3 podmioty	100%	30.000,00	-	-	-	5 podmiotów	50.000,00		
	w tym współpraca	15 osób	100%	75 000,00 zł	-	-	-	-	-	-	15 osób	75.000,00	PO Ryby	projekt współpracy
Razem cel szczegółowy 1.1				925.000,00			1.200.000,00			-	2.125 000,00			
Cel szczegółowy 1.2:												PO Ryby		
Przedsięwzięcie 1.2.1:	Liczba podmiotów gospodarczych, które dzięki wsparciu LSR podjęły lub rozszerzyły działalność przetwórczą poprzez utworzenie lub utrzymanie co najmniej jednego miejsca pracy.	3 podmioty	100%	400.000,00	-	-	-	-	-	-	3 podmioty	400.000,00	PO Ryby	Realizacja LSR
Przedsięwzięcie	Liczba podmiotów gospodarczych, które													

1.2.2:	dzięki wsparciu LSR utworzyły lub utrzymały miejsce pracy poza podstawową działalnością rybacką.	10 podmiotów	63%	3.000.000,00	6 podmiotów	100%	1.700.000,00	-	-	-	16 podmiotów	4.700.000,00		
Razem cel szczegółowy 1.2							1.700.000,00		-			5.100.000,00		
Razem cel ogólny							2.900.000,00		-			7.225.000,00		
CEL OGÓLNY nr 2:	Lata	2016-2018			2019-2021			2022-2023			RAZEM 2016-2023		Program	Poddziałanie /zakres Programu
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Planowane wsparcie w PLN	Razem wartość wskaźników	Razem planowane wsparcie w PLN		
Cel szczegółowy 2.1:												PO Ryby		
Przedsięwzięcie 2.1.1:	Liczba nowych, remontowanych lub zmodernizowanych dzięki wsparciu z LSR obiektów przeznaczonych na spotkania lokalnych społeczności.	6 sztuk	75%	1.000.000,00	2 sztuki	100%	147.500,00	-	-	-	8 sztuk	1.147.500,00	PO Ryby	Realizacja LSR, projekty własne, grantów
	Liczba zorganizowanych dzięki wsparciu z LSR spotkań lokalnych społeczności.	20 sztuk	32 %	72.500,00	31 sztuk	80 %	105.000,00	13 sztuk	100%	25.000,00	64 sztuki	202.500,00		

Przedsięwzięcie 2.1.2:	(w tym dla grup defaworyzowanych)													
	w tym projekty własne	7 sztuk	37%	23.000,00	8 sztuk	79%	26.400,00	4 sztuki	100%	11.500,00	19 sztuk	60.900,00		
	w tym granty	9 sztuk	33%	27.000,00	19 sztuk	76%	56.100,00	9 sztuk	100%	13.500,00	37 sztuk	96.600,00		
	W tym współpraca	4 sztuki	32 %	22.500,00	4 sztuki	100%	22.500,00	-	-	-	8 sztuk	45.000,00	PO Ryby	Projekty współpracy
	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami.	5 sztuk	38 %	23.200,00	6 sztuk	85 %	27.600,00	2 sztuki	100 %	9.200,00	13 sztuk	60.000,00	PO Ryby	Aktywizacja
Razem cel szczegółowy 2.1				1.095.700,00			280.100,00			34.200,00		1.410.000,00		
Cel szczegółowy 2.2:													PO Ryby	
Przedsięwzięcie 2.2.1:	Liczba nowych, wyremontowanych lub zmodernizowanych dzięki wsparciu z LSR obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.	16 sztuk	89%	1.620.000,00	2 sztuki	100%	385.000,00	-	-	-	18 sztuk	2.005.000,00	PO Ryby	Realizacja LSR, projekty własne, grantowe
	w tym: projekty własne	9 sztuk	100 %	300.000,00	-	-	-	-	-	-	9 sztuk	300.000,00		
	Liczba wydarzeń promujących kulturę lokalną, które otrzymały wsparcie w ramach LSR	15 sztuki	25%		24 sztuki	66 %		20 sztuk	100%		59 sztuk			

Przedsięwzięcie 2.2.2:	Liczba produktów promocyjnych wprowadzonych do dystrybucji dzięki wsparciu z LSR.	3 sztuk	50%	96.600,00	3 sztuki	100%	84.000,00	-	-	40.000,00	6 sztuk	220.000,00		
	w tym: projekty własne	12 sztuk	28%	18.000,00	20 sztuk	74%	31.400,00	11 sztuk	100%	24.250,00	43 sztuki	73.650,00		
	w tym: granty	4 sztuki	22%	23.000,00	5 sztuk	50%	27.600,00	9 sztuk	100%	15.750,00	18 sztuk	66.350,00		
	w tym współpraca	2 sztuki	50 %	55.000,00	2 sztuki	100%	25.000,00	-	-	-	4 sztuki	80.000,00	PO Ryby	Projekty współpracy
	Liczba spotkań informacyjno-konsultacyjnych LGD z mieszkańcami.	5 sztuk	38 %	23.200,00	6 sztuk	85 %	27.600,00	2 sztuki	100 %	9.200,00	13 sztuk	60.000,00	PO Ryby	Aktywizacja
Razem cel szczegółowy 2.2				1.739.200,00 zł			496.600,00 zł			49.200,00		2.285.000,00		
Razem cel ogólny				2.834.900,00			776.700,00			83.400,00		3.695.000,00		
Razem LSR				7.159.900,00			3.676.700,00			83.400,00		10.920.000,00		
Razem planowane wsparcie na przedsięwzięcia dedykowane tworzeniu i utrzymaniu miejsc pracy w ramach poddziałania Realizacja LSR PO Rybactwo i Morze													% budżetu poddziałania Realizacja LSR	
												7.150.000,00 zł	66,2%	

Tabela 38 Budżet LSR w podziale na poszczególne fundusze EFSI i zakresy wsparcia.

L.P.	Zakres wsparcia	Wsparcie finansowe (PLN)					
		PROW (PLN)	RPO		PO RYBY (PLN)	Fundusz wiodący (PLN)	Razem EFSI (PLN)
			EFS (PLN)	EFRR (PLN)			
1.	Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013)	X	X	X	10.600.000,00	X	10.600.000,00
2.	Współpraca (art. 35 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013)	X	X	X	200.000,00	X	200.000,00
3	Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013) oraz Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013)	X	X	X	1.200.000,00	EFMR	1.200.000,00
4.	Razem	X	X	X	12.000.000,00	EFMR	12.000.000,00

Źródło: opracowanie własne LGR „7 Ryb”

- załącznik nr 5 - Plan komunikacji zawierający:

Tabela 39 Plan komunikacyjny

Termin	Cel komunikacji	Działanie komunikacyjne	Grupy docelowe	Środki przekazu	Wskaźniki realizacji	Efekty działań komunikacyjnych
I poł. 2016	1) Zapewnienie mieszkańcom obszaru LSR informacji o rozpoczęciu wdrażania strategii, głównych celach, planowanym budżecie i terminach naboru. 2) Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o najbliższych terminach naborów, zakresie i warunkach wsparcia oraz rodzaju dofinansowanych operacji.	1) Kampania promocyjna „Rusza LSR!” 2) Kampania informacyjna na temat planowanych naborów.	1) Wszyscy mieszkańcy obszaru LSR ze szczególnym uwzględnieniem rybaków. 2) Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, a zwłaszcza: • tworzący miejsca pracy, • przedstawiciele grup defaworyzowanych (w tym rybacy).	1) Informacje w lokalnych mediach elektronicznych i papierowych, informacje na stronach internetowych oraz portalach społecz., E-mailing 2) Ogłoszenia na stronach internetowych oraz portalach społecz., informacje w gminach, E-mailing, spotkania, telemarketing wobec rybaków.	1) 2 informacje w mediach elektronicz. 2) informacje w mediach papierowych 3) informacje na 9 stronach internet. 2) ogłoszenia na 9 stronach/portalach internet., informacje w 100% gmin członkowskich, ok. 100 wysłanych maili, 3) spotkania	1) 100% liderów opinii tj.: przedstaw. organizacji społecznych, jednostek sektora fin. publicz., lokalnego biznesu ma świadomość startu LSR. 2) W ramach każdego z naborów zawarta będzie co najmniej 1 umowa z beneficjentem.
II poł. 2016	Zapewnienie potencjalnym wnioskodawcom wyjaśnień dotyczących	Spotkania dot. zasad oceniania i wyboru operacji przez	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, a zwłaszcza: • tworzący	Spotkania, informacje na stronach internetowych oraz portalach	3 spotkania, ogłoszenia na 9 stronach/portalach internet., ok. 100	W kolejnych latach odsetek wniosków odrzuconych w wyniku

Termin	Cel komunikacji	Działanie komunikacyjne	Grupy docelowe	Środki przekazu	Wskaźniki realizacji	Efekty działań komunikacyjnych
	interpretacji kryteriów ocen używanych przez Radę RLGD.	RLGD.	miejsca pracy, • przedstawicieli grup defaworyzowanych (w tym rybacy).	społecz., E-mailing.	wysłanych maili,	niespełnienia minimalnych wymogów wynikających z kryteriów oceny będzie niższy niż przed rozpoczęciem działań.
I poł. 2017	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o najbliższych terminach naborów, zakresie i warunkach wsparcia oraz rodzaju operacji, które będą mogły otrzymać dofinansowanie.	Kampania informacyjna na temat naborów planowanych w bieżącym roku „LSR w 2017”.	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, a zwłaszcza: • tworzący miejsca pracy, • przedstawicieli grup defaworyzowanych (w tym rybacy).	Ogłoszenia na stronach internetowych oraz portalach społecznościowych, informacje w gminach, E-mailing, spotkania, telemarketing wobec rybaków.	Ogłoszenia na 9 stronach/portalach internetowych, informacje w 100% gminach członkowskich, ok. 100 wysłanych maili, 3 spotkania	W ramach każdego z naborów zawarta będzie co najmniej 1 umowa z beneficjentem.
II poł. 2017	Zebranie informacji na temat ewentualnych problemów związanych z procesem aplikowania o środki z budżetu LSR.	Badanie satysfakcji dotychczasowych wnioskodawców oraz osób korzystających z doradztwa.	Wszyscy dotychczasowi wnioskodawcy oraz osoby korzystające z doradztwa.	Ankiety, wywiady indywidualne.	95% wnioskodawców w i osób korzystających z doradztwa otrzyma ankiety, 10 wywiadów indywidualnych.	W kolejnych latach odsetek wniosków odrzuconych będzie niższy niż przed rozpoczęciem działań.
I poł. 2018	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o najbliższych terminach naborów, zakresie i warunkach wsparcia, rodzaju operacji, które będą mogły otrzymać dofinansowanie oraz o najczęstszych problemach związanych z procesem aplikowania o środki z budżetu LSR.	Kampania informacyjna na temat naborów planowanych w bieżącym roku „LSR w 2018”.	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, a zwłaszcza: • tworzący miejsca pracy, • przedstawicieli grup defaworyzowanych (w tym rybacy).	Ogłoszenia na stronach internetowych oraz portalach społecznościowych, informacje w gminach, E-mailing, spotkania, telemarketing wobec rybaków.	Ogłoszenia na 9 stronach/portalach internetowych, informacje w 100% gminach członkowskich, ok. 100 wysłanych maili, 3 spotkania	W ramach każdego z naborów zawarta będzie co najmniej 1 umowa z beneficjentem.
II poł. 2018	1) Uzyskanie informacji od interesariuszy na potrzeby ewaluacji okresowej zarówno formatywnej jak i	1) Ewaluacja okresowa	1) Dotychczasowi wnioskodawcy, korzystający z doradztwa, członkowie	1) Ankiety papierowe i elektroniczne, wywiady indywidualne.	1) 95% wnioskodawców w i osób korzystających z doradztwa otrzyma	1) Obiektywna ocena i sformułowanie ewentualnych zaleceń w zakresie poprawy

Termin	Cel komunikacji	Działanie komunikacyjne	Grupy docelowe	Środki przekazu	Wskaźniki realizacji	Efekty działań komunikacyjnych
	podsumowującej. 2) Zapewnienie informacji o stanie wdrażania LSR i wyniku ewaluacji okresowej.	2) Konferencja prezentująca wyniki ewaluacji	RLGD, eksperci rynku pracy, turystyki oraz przedstawiciele grup defaworyzowanych (w tym rybaków), 2) Mieszkańcy obszaru LSR, a zwłaszcza liderzy opinii i rybacy.	2) Konferencja, informacje w lokalnych mediach elektronicznych i papierowych, artykuły na stronach internetowych oraz portalach społęcz.	ankiety, 100% członków RLGD otrzyma ankiety, 10 wywiadów indywidualnych. 2) 1 konferencja, ok. 100 zaproszeń dla uczestników	funkcjonowania biura i wdrażania LSR. 2) Większość mieszkańców i rybaków oraz 100% liderów opinii tj.: przedstaw. organizacji społecznych, jednostek sektora fin. publicz., lokalnego biznesu ma świadomość efektów wdrażania LSR
I poł. 2019	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o najbliższych terminach naborów, zakresie i warunkach wsparcia, rodzaju operacji, które będą mogły otrzymać dofinansowanie oraz ewentualnych wnioskach wynikających z ewaluacji.	Kampania informacyjna na temat naborów planowanych w bieżącym roku „LSR w 2019”.	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, a zwłaszcza: • tworzący miejsca pracy, • przedstawici ele grup defaworyzowanych (w tym rybacy).	Ogłoszenia na stronach internetowych oraz portalach społęcz., informacje w gminach, E-mailing, spotkania, telemarketing wobec rybaków.	Ogłoszenia na 9 stronach/portalach internet., informacje w 100% gmin członkowskich, ok. 100 wysłanych maili, 3 spotkania	W ramach każdego z naborów zawarta będzie co najmniej 1 umowa z beneficjentem.
II poł. 2019	Zapewnienie informacji o najczęstszych błędach w ramach procesu aplikowania o środki z budżetu LSR.	Spotkania informacyjno-szkoleniowe	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, zwłaszcza ci, których wnioski zostały wcześniej odrzucone.	Spotkania, informacje na stronach internetowych oraz portalach społęcz., E-mailing.	90% wnioskodaw. i osób korzystających z doradztwa otrzyma e-mail, 3 spotkania, ogłoszenia na 9 stronach/portalach internet., ok. 100 wysłanych maili	W kolejnych latach odsetek wniosków odrzuconych będzie niższy niż przed rozpoczęciem działań.
I poł. 2020	Poinformowanie potencjalnych wnioskodawców o najbliższych terminach naborów, zakresie i warunkach wsparcia oraz rodzaju operacji, które będą mogły otrzymać	Kampania informacyjna na temat naborów planowanych w bieżącym roku „LSR w 2020”.	Wszyscy potencjalni wnioskodawcy, w tym: • tworzący miejsca pracy, • przedstawici ele grup defaworzozo	Ogłoszenia na stronach internetowych oraz portalach społęcz., informacje w gminach, E-mailing, spotkania, telemarketing	Ogłoszenia na 9 stronach/portalach internet., informacje w 100% gmin członkowskich, ok. 100 wysłanych maili,	W ramach każdego z naborów zawarta będzie co najmniej 1 umowa z beneficjentem.

Termin	Cel komunikacji	Działanie komunikacyjne	Grupy docelowe	Środki przekazu	Wskaźniki realizacji	Efekty działań komunikacyjnych
	dofinansowanie.		wanych (w tym rybaków).	wobec rybaków.	3 spotkania	
II poł. 2020	1) Uzyskanie informacji od liderów opinii na temat oceny efektów wdrażania LSR. 2) Poinformowanie mieszkańców o stanie wdrażania LSR w oparciu o wyniki monitoringu.	1) Badanie ankietowe. 2) Kampania informacyjna „5 lat LSR”	1) Liderzy opinii tj.: przedstaw. organizacji społecznych, jednostek sektora fin. publicz., lokalnego biznesu. 2) Wszyscy mieszkańcy obszaru LSR ze szczególnym uwzględnieniem rybaków.	1) Ankiety elektroniczne, wywiady indywidualne. 2) Informacje w lokalnych mediach elektronicznych i papierowych, artykuły na stronach internetowych oraz portalach społecz.	100% członków RLGD otrzyma ankiety, 10 wywiadów indywidualnych. 2) 2 informacje w mediach elektronicz. 2 informacje w mediach papierowych 3 informacje na 9 stronach internet	1) Ocena i sformułowanie ewentualnych zaleceń w zakresie poprawy wdrażania LSR. 2) Większość mieszkańców i 100% liderów opinii tj.: przedstaw. organizacji społecznych, jednostek sektora fin. publicz., lokalnego biznesu ma świadomość efektów wdrażania LSR
SUMA						100 tys. PLN

Tabela 40 Plan działań korygujących

Termin	Cel komunikacji	Działanie komunikacyjne	Grupy docelowe	Środki przekazu	Efekty działań komunikacyjnych
Sytuacja doraźna - wynikająca z analizy wskaźników LSR oraz Planu komunikacyjnego.	1) Analiza efektywności działań komunikacyjnych. 2-3) Uzyskanie informacji na temat powodów zdiagnozowanych problemów oraz określenie działań korygujących.	1) Monitoring 2) Komunikacja sprofilowana 3) Pogłębiona ocena	1) Zarząd i Biuro RLGD 2) Przede wszystkim potencjalni wnioskodawcy i liderzy opinii. 3) Przede wszystkim potencjalni wnioskodawcy, liderzy opinii oraz eksperci zewnętrzni.	1) Analiza danych z monitoringu 2) Telemarketing, spotkanie bezpośrednie. 3) Ewaluacja doraźna.	1) Diagnoza działań komunikacyjnych 2) Realizacja założonych w LSR i Planie komunikacyjnym wskaźników. 2) Ocena i sformułowanie ewentualnych zaleceń w zakresie poprawy wdrażania LSR.